Evangélikus Élet

EVANGÉLIKUS HETILAP 76. évfolyam, 12. szám ■ 2011. március 20. ■ Böjt 2. vasárnapja (Reminiscere) Ára: 250 Ft

„Életrajzának két ismert, de kevésbé hangsúlyozott eleme evangélikus vallása, valamint az írásunk tárgyát képező – időskori – természettudományos érdeklődése.”

Kossuth a csillagok között ▶ *6. oldal*

„Ha létezel, akkor miért nem úgy irányítod a »földi képviseletedet«, hogy hiteles legyen, és én hinni tudjak?”

Kérdések Istenhez ▶ *12. oldal*

„Ugyanakkor a cigányok szívesen veszik, ha imádkoznak értük, és csak ritkán utasítják el az imádság lehetőségét.”

Egy nehéz kérdés ▶ *13. oldal*

Lutheránus Greenpeace?! ▶ *4. oldal*
Interjú Thomas Dahl orgonista-kántorral ▶ *5. oldal*
Mosolyszeletek ▶ *5. oldal*
Színházban a szerethető szent ▶ *5. oldal*
8 + 1 kérdés – püspökjelöltekhez ▶ *8–9. oldal*
Meseélők ▶ *10. oldal*

Páli Csaba hagyományőrző huszár alezredes

„Kossuth lova…”

V. evangélikus népzenei találkozó

Az 1848-as forradalom kitörésének közeli évfordulója adta meg idén az „alaphangját” a március 11–13. között rendezett evangélikus népzenei találkozónak. A *Menyegző Értékőrző Egyesület* immár ötödik alkalommal invitálta a balatonszárszói Evangélikus Konferencia- és Missziói Otthonba a népdal, a népzene, a hagyományőrzés kedvelőit és művelőit. A hétvége központi témájának jegyében a találkozó célja ezúttal főként a nemzeti ünnepünkhöz, illetve az 1848–49-es forradalomhoz és szabadságharchoz kötődő népdalok (Kossuth-nóták) és hagyományok megismerése, áttekintése volt.

Az idei találkozót olyan nagy érdeklődés övezte, hogy már hetekkel a jelentkezési határidő letelte előtt lefoglaltak minden helyet. Nem csoda, hiszen a sokszínű programkínálatban minden korosztály megtalálhatta a kedvére való elfoglaltságot. (A gyermekek a találkozó ideje alatt népi hangszerekkel ismerkedhettek a népi játszóházban.)

A neves előadók sorát pénteken este a *Pántlikás együttes* nyitotta. Ők a nyíregyházi Luther Márton Kollégium igazgatójának, *Martinovszky Istvánnak* a vezetésével tanítottak népdalokat, nem utolsósorban bordalokat.

▶ *Folytatás a 7. oldalon*

FOTÓK: VÉGH SZABOLCS

Dragony Gábort (citera) barátai – Lajti Ákos (brácsa) és Lajti Gergely (nagybőgő) – kísérik a Tönköly zenakarból

Újra húszéves lett a KIE

Az 1883-ban Keresztyén Ifjak Egyesülete (KIE) néven megalakult szervezet „legelső” húsz évében túl sok nyomot nem hagyott maga után, 1950-ben történt erőszakos feloszlatásakor viszont már vagy negyvenezer aktív tagot számlált, és – nem mellékesen – közel negyven saját ingatlannal rendelkezett. A világ legnagyobb, jelenleg mintegy 45 millió (!) fiatalt tömörítő keresztény ifjúsági szervezete (YMCA) azonban nem feledte a kelet-európai nemzeti szövetségek érdemeit, és a rendszerváltást követően hathatós segítséget nyújtott a mozgalom felélesztéséhez. Idén húsz éve, hogy 1991-ben újjászerveződött a Magyarországi Keresztyén Ifjúsági Egyesület, amelynek balatongyöröki konferencia-központjában március 12–13-án ünnepelték meg a jubileumot.

Meglehet, az ökumenikus – ám tagságának összetételét tekintve manapság döntően evangélikus – szervezet utóbbi húsz éve sem bővelkedett látványos megnyilvánulásokban. Ám a születésnapot ünneplő hosszú hétvége meghitt hangulata híven érzékeltette azt az evangéliumi

FOTÓ: T. PINTÉR KÁROLY

lelkületet és elkötelezettséget, amelyet mára csak a világszervezet néhány – főként európai – nemzeti szövetségének sikerült megőriznie. Bár hivatalosan alig félezer a mintegy tizennégy tagegyesület valamelyikéhez tartozó magyarországi „kiések” száma, Balatongyörökre száznál is többen érkeztek megemlékezni a jubileumról. A körükben töltött nap(ok) a kívülállókat is olyan imponáló csapatszellemről győzhették meg, amely méltán szolgálhatna mintaként számos egyházközség gyülekezete számára…

A kárpótlásként visszakapott budapesti ingatlanjából is „kiszorult” KIE Sóvár névre keresztelte el azt a 2001-ben pályázat útján elnyert s azóta kibővített, korszerűsített balatongyöröki villát, amely mintegy harmincöt-negyven fő elszállásolását teszi lehetővé egész éven át. A jubileumra emlékező szombat délelőtti alkalomra mégsem itt, hanem a közeli művelődési ház nagytermében került sor, *Gáncs Péter* elnök-püspök igei szolgálatával. A Magyarországi Evangélikus Egyház ifjúsági munkáért is felelős lelkészi vezetőjének Jn 1,35 alapján tartott igehirdetését követően a KIE alelnöke *(Denke Villő)* és ellenőrzőbizottságának elnöke *(Magassy Éva)* elevenítette fel húsz percben az újjászületett szervezet utóbbi húsz évét…

A *Lupták György* KIE-elnök vezette kiskőrösi Gospel Sasok énekes szolgálatával színesített megemlékezésen elsőként *Ittzés János,* a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület püspöke köszöntötte a születésnapját ünneplő szervezet tagjait. Az Északi Egyházkerület püspökéhez, *Fabiny Tamáshoz* hasonlóan levélben köszöntötte a KIE-t több külföldi személyiség is, így a KIE európai szövetségének (YMCA Europe) részéről *Juan Simoes Iglesias* főtitkár, a világszövetség (WAY – World Alliance of YMCA’s) részéről pedig *Johan Vilhelm Eltvik* főtitkár, norvég evangélikus lelkész.

▶ *Folytatás a 3. oldalon*

Érted haragszom…

■ Lupták György

Az 1996-os év végére mindig emlékezni fogok. Négy gyermekünk volt már akkor, s emberileg nem számoltunk többel. Mert feleségemnél gyermekeink születése után egészségügyi problémák léptek föl, s ez az állapot minden újabb gyermek kopogtatásakor csak rosszabbodott. Bár soha nem voltunk ellene a bőséges gyermekáldásnak, hisz Isten ajándékaként fogadtuk mindegyikük érkezését, ekkor már úgy gondoltuk, tán a Mindenható is beszüntette az ajándékozást. Nem így lett. Négyévnyi szünet után egy napon szólt életem párja, hogy jön az ötödik. És akkor már elintézettnek tűnt, hogy családostul elmehetünk Finnországba tíz hónapra tanulni…

Nekem segédlelkészként – egyházpolitikai okok miatt – nem adatott meg, hogy Németországba mehessek ösztöndíjasként. Álmaim beteljesülését láttam abban, hogy finn barátaink segítségével feleségemmel együtt újra beülhetünk az iskolapadba. Már azt tervezgettem, hogy korábbi pedagógiai tanulmányaimat fejelem meg vallásdidaktikai, valláslélektani ismeretekkel, mert ilyen tantárgyak a hetvenes évek egyetemi oktatási rendszerében ugyebár nem léteztek. Már örültünk, hogy gyermekeinket is vihetjük, rábólintott akkori püspököm is, rábólintott a lehetőség anyagi feltételeit biztosító finn testvéregyház is. S 1996-ban a karácsonyfa alatt már ott volt egy babáknak való ajándék, amelyet meglátva a nagyobb tesók rögtön örömujjongásba törtek ki: lesz kistestvér? Bennünk viszont ott torlódtak a kérdések.

Az föl sem merült, hogy az elindult élet ne születhessen meg. Inkább attól féltünk, mi lesz feleségemmel, ha problémája még komolyabbra fordul. Fogadnak-e bennünket így a finnek – immáron egy hétfős családot, egy frissen született kisbabával? Mi csak egyféleképpen dönthettünk: Isten ajándékát visszautasítani bűn lenne. Írtunk a finneknek, s vártunk. Nagy sokára megjött a válasz: mehetünk, kisbabával is. És *Gyurikánk* 1997. augusztus 19-én megszületett, nekünk pedig szeptember elsejétől élt az ösztöndíjunk. Kalandos, tanulságos és csodálatos év volt. És elnézve a legkisebbet – aki már korántsem kicsi, tizenhárom éves kamasz – mindig hálás vagyok érte (is) az Úristennek, s azt mondogatom: a világ is szegényebb lett volna, ha nem születik meg.

Most azt olvasom, hogy a készülő új alkotmány talán mégsem védené a magzati életet. Az átlagember nem lát – jómagam sem – a politikai történések mögé, nem ismeri a döntések megszületésének folyamatát. Arra építünk, ami a különböző információs csatornákon eljut hozzánk. Tudunk tehát arról, hogy hazánk lakossága immáron tízmillió alá csökkent. Tudjuk azt is, hogy hazánkban a népességfa olyan, mint egy fejre állított karácsonyfa: alul keskeny, fölül széles. Vagyis sokkal kevesebben vannak a gyerekek, mint az idősek. És a felnövekvő kevés gyermeknek kell majd dolgozó felnőttként előállítania azokat az anyagi javakat, amelyekből a lényegesen több idős ember a megszolgált nyugdíját megkaphatja.

Jövőformálóink hatalmukat sok millió keresztény embernek is köszönhetik. Azoknak is, akik egyszerűen megelégelték szeretett hazánk erkölcsi züllését.

Én „Ratkó-gyerek” vagyok, amikor születtem, *Ratkó Anna* egészségügyi miniszter rendeletére tilos volt Magyarországon az abortusz. Mi mindig sokan voltunk. Általános iskolában hetvenen szorongtunk a nyáregyházi falusi kisiskola tantermében. Mikor bevonultam katonának, egy hétig nem jutott ágy, és nem jutott tisztességes egyenruha. Mi, Ratkó-gyerekek már vágjuk a centit, már azt látjuk, mennyivel kevesebb van előttünk a nyugdíjig, mint amennyi dolgos év mögöttünk.

Nagyon várom az új alkotmányt. Számomra alapdokumentum, amely meghatározza a következő évtizedek értékrendjét. És keresztényként vallom, hogy az emberi élet bizony a fogantatás pillanatában indul el. Abban a kis sejtosztódásban már minden benne van a mindenható Isten fantasztikus teremtő képzeletének gyümölcseként. Benne van, hogy kisfiú lesz-e vagy kisleány, szőke lesz-e vagy barna, lesz-e szép énekhangja, vagy ő lesz a legjobb matekos az iskolában. Igen, minden benne van. Kikotorni az anyaméh biztonságából – gyilkosság.

Jövőformálóink hatalmukat sok millió keresztény embernek is köszönhetik. Azoknak is, akik egyszerűen megelégelték szeretett hazánk erkölcsi züllését.

Még nincs pont a mondat végén. Még nincs késő változtatni. A magzatoknak is jár az alkotmány, az élethez való jog védelme! *József Attilával* együtt mondom: *„Érted haragszom én, nem ellened, / nosza szorítsd meg a kezem, mellyel magosra tartalak / álmaimban, / erősítsen az én haragom, dehogy is bántson, kedves.”*

A jövő Magyarországának szüksége van minden kisfiúra és kislányra, akiknek az életet Isten ajándékozta, s akik ajándékká lehetnek majd a világnak. S akik felnőve majd képesek lehetnének, ha kicsit is, de jó irányba fordítani a világ szekerét.

A szerző evangélikus lelkész, a Bács-Kiskun Egyházmegye esperese, a Magyarországi Keresztyén Ifjúsági Egyesület (KIE) elnöke

Oratio œcumenica

Teremtő, megváltó, megszentelő Istenünk! Hálát adunk neked azért, hogy itt lehetünk, és hallhatjuk az örök élet beszédét, evangéliumod jó hírét. Köszönjük, hogy hitet és közösséget teremtesz, és munkálkodni akarsz bennünk és általunk.

Teremtő Atyánk, aki az élet ura vagy, kísérje áldásod gyermekeinket. Erősítsd a szeretet kötelékeit a házastársak között, a családokban, közösségeinkben. Légy az egyedülállók támasza. Segíts, kérünk, hogy megtalálhassuk hivatásunkat, feladatunkat a magunk életútján. Adj bölcsességet döntéseinkhez munkánk és pihenésünk idején is, hogy értelmet nyerhessen a hétköznap és az ünnep.

Megváltó Krisztusunk, aki betegség és fájdalom ismerője vagy, segíts hordozni azokat a terheket, amelyeket testi, lelki betegségekben szenvedve viselnek sokan. Légy vigasztalója a gyászolóknak.

Te, aki a legalázatosabb szolgává lettél ebben az uraktól és uralomvágytól nyüzsgő világban, taníts minket bátor alázatossággal szolgálni téged és embertársainkat. Köszönjük, hogy megbízol bennünk, és életünket fel tudod, fel is akarod használni az igazság szolgálatára.

Pártfogó Szentlélek, kérünk, gyógyítsd életünk sebeit, formáld gondolkodásmódunkat. Nyitogasd a szíveket, ébreszd a szunnyadó lelkeket. Őrizd meg egyházadat, és vezesd a te utadon.

Kegyelmedbe ajánljuk lakóhelyünket, országunkat. A hatalom kísértései között őrizd meg vezetőinket, add, hogy téged ismerő, jó szolgaként teljesíthessék küldetésüket.

Add, hogy minél többen felismerhessék, hogy egyedül csak te vagy az Úr, s nálad szabadulást és életet találhassanak! Ámen.

SEMPER REFORMANDA

„És valóban, akinek sikerül odáig eljutni, hogy képes meglátni és megérezni az Írásban az Atya irántunk való szeretetét, az könnyedén hordoz el minden szerencsétlenséget, ami csak adódhat a földön. Ezzel szemben, aki ezt nem érzi, az nem is lehet igazán boldog, még ha mindjárt az egész világ gyönyörűségében és örömében úszna is. Hiszen nem történhet az emberrel akkora szerencsétlenség, mint ami magát az Istent, az Atyát érte, hogy az emberek az ő szeretett Fiát csodáiért és jó cselekedeteiért végül leköpdösték, megátkozták és a legszégyenletesebb halállal a kereszten végezték ki – habár mindenki a saját baját gondolja a legnagyobbnak, jobban a szívére veszi, mint Krisztus a keresztjét, még ha ő mindjárt tíz keresztet szenvedett volna is el. Ez azért van így, mert nem olyan erős a türelmünk, mint Istené, ezért okoznak nekünk több fájdalmat a kisebb keresztek, mint Krisztus keresztje. Az irgalom Atyja és minden vigasztalás Istene azonban vigasztalja meg Fenségedet az ő Fiában, Jézus Krisztusban a Szentlélek által, hogy ezt a nyomorúságot mielőbb elfelejtse, vagy mégis férfiasan hordozhassa. Ámen."

▶ *Luther Márton:* Négy vigasztaló zsoltár Mária magyar királynéhoz *(Böröcz Enikő fordítása)*

BÖJT 2. VASÁRNAPJA (REMINISCERE) – MT 20,20–28

Jézus halála az élet útja

A *diakóniai teológia* rávetülő árnyéka ma is megnehezítheti ennek a mondatnak a megértését: *„…az Emberfia sem azért jött, hogy neki szolgáljanak, hanem hogy ő szolgáljon, és életét adja váltságul sokakért."* A kérdés az, hogy Jézus kinek jött szolgálni: Istennek vagy az embereknek. A diakóniai teológia válasza az volt, hogy Jézus nekünk, embereknek szolgált és szolgál bűnbocsánattal, megváltással, de ha kellett, akkor kenyérrel is. Ám az evangéliumok tanúsága szerint Jézus az isteni javakkal nem szolgált, hanem mint Úr megajándékozta övéit, és ma is megajándékoz minket.

Szolgálni és ajándékozni – két teljesen különböző dolog. A szolga kötelességet teljesít. Jézusnak pedig velünk szemben semmilyen kötelezettsége sincs. Arra, hogy megbocsássa bűneinket, és az örök élet kenyereként szétosztva magát, egész életét odaadja a kárhozattól való megmentésünkre, legfeljebb az irántunk érzett könyörülete indíthatná, ha a mennyei Atya iránti szeretete nem kötelezné rá, hogy – mint aki szolgál – a kereszten engedelmesen beteljesítse megváltásunk művét. Mert az Atya akarata volt, hogy Jézus áldozza fel értünk az életét. A múlt vasárnap evangéliumában láttuk, hogy a sátán pont ettől akarta őt eltéríteni. A sátán nem akarta, hogy Jézus meghaljon, és mi kiszabaduljunk a bűn, a halál és a pokol rabságából. Isten határozta el, hogy így kell lennie. Jézus, az Isten Fiát megillető méltóságtól eltekintve, Isten üdvtervét szolgálva ment a keresztre. Ilyen értelemben volt ő köztünk úgy, mint aki szolgál.

Ha elhárítottuk a *diakóniai teológia* okozta botránkozást, újabb botránkozás kísértése fenyeget: nagyon könnyen és jóleső érzéssel törhetünk pálcát Zebedeus fiainak botrányos viselkedése fölött. És ezt a botránkozásunkat szívesen kiterjeszthetjük a mindenkori klérus hatalomvágyának elítélésére is. De miközben ezt tesszük, félő, hogy süketekké válunk a történetben rejlő evangélium meghallására, és evangéliumhirdetés helyett olcsó moralizálásba fullad az igehirdetésünk.

„…az Emberfia sem azért jött, hogy neki szolgáljanak, hanem hogy ő szolgáljon, és életét adja váltságul sokakért." A Máté írása szerinti evangéliumnak valóban ez az egyik kulcsmondata. A másik majd a Golgota keresztje alatt hangzik el: *„Bizony, Isten Fia volt ez!"*(Mt 27,54)

Ez önmagában is hatalmas örömhír, de mégiscsak része az evangélium teljességének, és nagy hiba – ha a protestáns quietizmus kísértésének engedve – itt megállunk. Mert a Krisztus halálával megnyílt úton végig kell mennünk! Különben hiába nyílt meg előttünk! Ám az evangélium – általunk nem mindig szívesen hallott – másik fele arról szól, hogy *ha hiszünk,* akkor Jézus halála munkálkodni kezd az életünkben, hajtóerővé lesz, és végigvisz az úton, egészen a célig.

Pontosabban: Jézus halála – *ha hittel tekintünk a keresztre* – naponta megöl és újjáteremt bennünket, hogy – Pál apostol szavával – már ne mi éljünk, hanem Krisztus éljen bennünk (Gal 2,20). Krisztus bennünk munkálkodó halála folyamatosan keresztre feszíti a mi – valljuk meg – igen nagy egónkat, amely miatt mindig minden eszközzel a magunk akaratát igyekszünk érvényre juttatni. Így szabadít fel az Isten akaratának cselekvésére. Annak megtételére, ami rendre ellenkezik az egónk érdekeivel. De az egónk keresztre adásának gyötrelmével együtt annak az örömét is tapasztalni fogjuk, hogy Isten számára éppen akkor vagyunk élők, amikor önmagunk számára halottak vagyunk.

És végül Jézus halála hitünk előtt azt a titkot is feltárja, hogy *aki Isten számára él,* azt az Istennek való élettől a testi halál nem tudja megfosztani. Nagypénteken Isten számára egyedül Jézus volt élő, noha még ő is úgy érezte, hogy Isten magára hagyta, amikor haldoklott, majd meghalt a kereszten. Jézus mégis Isten számára élőként ment a halálba: csak ez akkor minden emberi tekintet elől rejtve volt. Húsvét hajnalán viszont nyilvánvalóvá lett. Kereszthalála – ha engedjük, hogy naponta elvégezze bennünk munkáját – számunkra ezért jelent megváltást nemcsak a bűntől, hanem annak következményétől, a haláltól is.

A megváltásnak ezt a csodálatos titkát ünnepli a keleti egyház liturgiájában naponta elhangzó néhány mondat: „Hódolattal ünnepeljük Krisztus feltámadását, mert íme, a kereszt örömöt hozott a világba! Áldjuk a föltámadott Urat, aki eltűrte értünk a keresztet, és *halálával eltiporta a halált.* Ó, dicsőséges és szentséges húsvéti Bárány, Krisztus! Ó, Bölcsesség, Isten Igéje és Hatalom! Emlékezzél meg rólunk, amikor eljössz a te országodba!"

Mert nincs kétség: akikben ebben az életben *hit által* Krisztus halála munkálkodott, azok az eljövendő világban Krisztus örök életében részesülnek! A kérdés csak az, hogy engedjük-e, hogy Krisztus halála *hit által* szüntelenül munkálkodjék az életünkben? Nem ehelyett menekülünk-e naponta mindenféle pótcselekvésbe? Mert az emberileg legnehezebbnek tűnő tett is könnyebb, mint engedni, hogy Isten cselekedjék az életünkben.

Hit által van üdvösségünk, és nem cselekedetek által: ez azt jelenti, hogy *nem a mi cselekedeteink által!* Hanem Istennek *hit által* bennünk véghezvitt cselekvése üdvözít minket. Mert enélkül a Golgota keresztje számunkra csak egy kétezer esztendővel ezelőtti történelmi tény, amelynek nincs semmi következménye ránk nézve. Következménye csak akkor van, ha Krisztus halála *hit által* az életünkben válik a régit szüntelenül megöldöklő és naponta új embert teremtő cselekvő erővé, a Szentlélek által. Mert Jézus halála – *szigorúan a hithez kötve* – mind a mai napig, sőt egészen a világ végéig Isten hatékonyan cselekvő ereje bennünk, emberekben. A bűnnel szemben ez az egyetlen hatékony erő, amely nem a külvilágban vagdalkozik, hanem bennünk hat, és bennünket változtat meg gyökeresen, sőt valósággal megsemmisít és újjáteremt.

2017-re készülve 2011 számunkra *a reformáció és a szabadság* éve. Nem baj, ha az idei böjti időben emlékezetbe idézzük *Luther* szavait: „Ha egyedül a hit kell az üdvösséghez, akkor nincs is másra szükségem, mint arra, hogy a hit az üdvösség irányába gyakorolja szabadságának erejét és hatalmát. Íme, ez a keresztények felbecsülhetetlen hatalma és szabadsága". (Luther: *A keresztény ember szabadságáról*)

■ Véghelyi Antal

A VASÁRNAP IGÉJE

Királyi zászló jár elöl

▶ A böjti idő második hetében énekünk, a *Királyi zászló jár elöl* (EÉ 189) a keresztet mint győzelmi jelvényt, fővezéri lobogót (*vexilla*) láttatja velünk, s ezt a keresztet szólítja meg. De ahogy egy zászló előtt tisztelegve sem a tárgy előtt hajolunk meg valójában, hanem az általa jelzett hatalom előtt, úgy ez az ének sem magát a keresztet, hanem a halált a halálával legyőző Krisztust dicsőíti.

A szöveg alapját adó latin himnuszt *(Vexilla regis prodeunt) Venantius Fortunatus* (536–610) alkotta, akit az európai irodalom történetében az utolsó klasszikus római költőként emlegetnek. Versében megtartja az ambrozián himnuszok egyszerűségét, a jambikus lüktetést, a nyolc szótagú sorokat, de szívesen használ rímeket, alliterációkat is. Alkalmi költeménye (eredetileg egy kereszteredlye Poitiers-be való érkezését köszöntötte 569-ben) már a 9. századra bekerült a hivatalos liturgiába: a böjti idő végén a szerzetesek minden este elénekelték.

A reformáció zenei eredményeire válaszul a 17. században a római egyház is erősíteni igyekezett a nemzeti nyelvű éneklést. Magyarországon a *Cantus Catholici* énekeskönyv az egyik legfontosabb gyűjteménye a megújított énekeknek; ezt a verset latinul és magyar fordításban is közli egy gregorián himnuszdallammal.

Az énekeskönyvünkben található dallam más, nem gregorián, és talán éppen azért született az ezerhatszázas évek elején, hogy a hajlításokban gazdag gregorián énekek helyett könnyen megszólaltatható, ritmikus dallamává lehessen több himnusznak is. (Első megjelenése: *Lengyel Kancyonal* 1636; Magyarországon: *Cantus Catholici* 1651; később a *Vietorisz-kódexben* trombitaduó.) Hiszen a négysoros versszakokból, nyolc szótagos sorokból álló versforma annyira általános az egyházi énekköltészetben, hogy egy-egy ilyen szerkezetű dallamra szinte bármelyik ambrozián himnusz ráénekelhető. Nem csodálkozhatunk tehát, hogy a Cantus Catholiciben e dallam alá egy latin nyelvű Mária-himnusz került.

A dallam első evangélikus forrása Magyarországon egy kéziratos győri korálkönyv a 18. századból. Itt a *Jesu dulcis memoria* (*Jézus, édes emlékezet* – EÉ 360) himnusz kapcsolódik hozzá. Az 1955-ben megjelent kibővített *Dunántúli énekeskönyvbe* került bele először *Sík Sándor* Királyi zászló-fordításával ez a dallam. Érthető, hogy a szerkesztők teológiai megfontolásból kihagyták a vers csúcspontjának számító 6. versszakot (latinul: O crux ave spes unica): „Ó, Kereszt, áldunk, szent remény, / a szenvedés ez ünnepén, / kérünk, kegyelmet adj nekünk, / add vétkünkért vezeklenünk." A protestáns gondolkodástól idegen lehet mind a kereszt túlzott megszemélyesítése, mind a vétkekért való vezeklés gondolata. Tanulságos ilyen szemmel

CANTATE

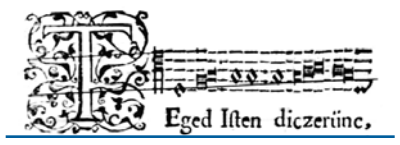

összevetni Sík Sándor fordítását a korai protestáns fordítással (*Keresztyének, örvendezzünk,* GyLK 660): éppen a kereszt megszólítását kerüli el ez utóbbi, s a kérdéses 6. versszakban Jézust nevezi meg egyetlen váltságként.

■ Bence Gábor

A tündöklő kereszt

Sokszor csodálkoztam, hogy miként lesz a durván ácsolt gerendákból finoman munkált ötvösremekmű, és az eredetileg bitófának használt keresztből ékszer. Ez a himnusz adja meg a kérdéshez a kulcsot.

Mert Venantius Fortunatus himnusza egyáltalán nem szakad el a keresztfa borzalmas valóságától. Sőt szavai – Sík Sándor ékes fordításában – a kivégzés súlyos, ijesztő részleteit idézik fel. „Megtörte holta a halált" – ahogy Jézus teste is megtört a kereszten. A kegyetlen lándzsa átverte oldalát, belőle a halál beálltát jelző vér és víz fakadt. Ott függ feje fölött az írás: *„A názáreti Jézus, a zsidók királya"* – INRI –, Jézus a kereszten uralkodik népe fölött.

Ugyanakkor a keresztfa tündöklő. Jézus vére rajta bíborszínű ékkőként ragyog, és a szálkás, munkálatlan gerenda az üdvözülők seregében boldog ág, úgy, ahogy Jézus Urunk boldognak mondja azokat, akik megtartják Isten beszédét: áldottak, reménnyel, jövővel bírnak ők.

Válhat a kemény gerendából mesterien munkált remekmű, de soha ne szakadjon el a kettő egymástól!

Az igazi szépség, a keresztény ember öröme innen fakad: Jézus keresztjéből. Hiszen van-e annál nagyobb öröm, mint mikor a gyűrött, agyonizzadt, foltos kórházi hálóinget levéve tiszta, vasalt öltözetben gyógyultan távozunk! Van-e nagyobb öröm, mint hibáinkat, tévedéseinket, bepiszkolt becsületünket letéve új, tiszta életet ölteni magunkra: Jézus életét!

Így lesz sokunk számára valóban ékszer a kereszt. Ékszer, amely nem a testet, az íróasztalt, hanem a szívet ékesíti, deríti fel. A terhek alatt fáradó, az élet gondjaitól megtört szívet deríti fel a kereszt, a királyi zászló.

Mert elöl jár. Előttük járt azoknak is, akiket hitükért vesztőhelyre vittek, akiknek testét kínzócölöphöz kötötték, akiket kegyetlen lándzsa, pallos vagy gyilkos golyó vert át, akiket ostorok, kövek vagy bunkók zúztak össze. Előttük is ékesen ott ragyog, tündöklik Jézus Krisztus keresztje. A halált legyőző Jézus reménységét adja nekik.

Keresztjével Jézus elöl jár. Keresztényként nincs más utunk, csak őt követni az igazság és a szeretet áldozatos útján, a megbocsátás és a szelídség keresztvállalásával. Nem szépen csengő szavak ezek, hanem sokszor nagyon súlyos valóságok, mint a durván ácsolt két gerenda a Golgotán.

■ Bencze András

Újra húszéves lett a KIE

A tizenöt éve elnöklő Lupták Györgyöt köszönti a balatongyöröki intézményt vezető titkár, Marton Tamás (háttérben Gáncs Péter elnök-püspök)

Folytatás az 1. oldalról

Ugyancsak levélben gratulált két, a magyarországi egyesületet tevőlegesen támogató országgyűlési képviselő, *Font Sándor* (Kiskőrös–Soltvadkert) és *dr. Varga István* (Orosháza).

Az osztrák nemzeti szövetség képviseletében személyes jelenlétével (mi több, a délután folyamán előadással) tisztelte meg az ünneplőket *Dieter Reizner* nyugalmazott KIE-titkár.

Nem véletlenül látogattak el ez alkalomból hárman is *(Eckard Geissler, Karl-Heinz Jauch* és *Walter Linkmann)* hazánkba a mintegy hétszáz (!) KIE-csoportot tömörítő CVJM-Westbund képviseletében. A német KIE regionális (nyugati) szervezete ugyanis közel másfél évtizede ápol partnerkapcsolatot magyarországi testvérszervezetével. (Erdélyből *Hegyi Géza* történész, a KIE ottani megfelelőjének képviselője mondott köszöntőt.)

A bográcsból tálalt ünnepi ebéd után immár a Sóvár változatos programokat kínáló földszinti termein osztoztak a résztvevők, akiket délután a születésnapi torta, este pedig „tudományos" borkóstoló terelt ismét egybe.

A vasárnapi elcsendesedést követően ünnepi közgyűlésen tárgyalták meg másnap a küldöttek – ha nem is az elkövetkező húsz esztendő, de – a mozgalmasnak ígérkező idei év tennivalóit. Néhányan közülük a hosszú hétvége további két verőfényes napját is a Sóvárban töltötték, a többiek pedig – búcsúzáskor – sóvárogva tekintettek vissza a balatongyöröki épületre, ahol természetesen végig üzemelt a legközelebb nyáron, a *Csillagpont* református ifjúsági találkozón „vendégszereplő" KIE-kávéház.

■ TPK

A SZERZŐ FELVÉTELEI

Sóvár-részlet

„Nagy titok ez"

Házaspárok családos hétvégéje Piliscsabán

▶ Március 11. és 13. között talán az átlagosnál is többször lengett a piliscsabai evangélikus templom lengőajtaja, ahogyan a szülők és gyermekek ki-be járkáltak a házaspárok családos hétvégéjének alkalmain. A hallgatóság összetétele így percről percre változott, a részt vevő közel negyven házaspár és a mintegy hatvan gyermek (közöttük tizenöt csecsemő) egyszerre nem is volt soha jelen egy légtérben.

A programokon való jövés-menés sem előadónak, sem szervezőnek nem okozott gondot vagy csalódást – az Evangélikusok Közössége az Evangéliumért (EKE) által szervezett hétvége már negyedik éve zajlik ilyen, zaklatottnak tűnő körülmények ellenére is meghitt, családias hangulatban.

A SZERZŐ FELVÉTELE

A keresztény házaspárok a házassági konfliktusokat – idén ez a téma került a fókuszba – Isten igéjének mérlegén vizsgálták meg az előadók – *Hegyi András* nyugalmazott baptista lelkész, *Cselényi László,* a biatorbágyi Magyar Belmisszió vezetője és *Ittzés István* nyugalmazott evangélikus lelkész – segítségével.

A hozzászólók, illetve akik személyes tapasztalataikat osztották meg a többiekkel, nem titkolták: minden kapcsolatban elkerülhetetlenül ott vannak a konfliktusok. Az Istenbe vetett közös hit nem garancia a konfliktusmentes házaséletre, azonban segít legyőzni a haragot, az önzést, a szeretetlenséget. És megoldás lehet akár még a gyermektelenség vagy éppen a gyermekek elengedése miatt érzett fájdalomra is – a nehézségek által sok áldást is kaphat az, aki kitart a Szentírás szava mellett.

Isten a házasság által társat ad nekünk, és azt akarja, hogy a házastárs legyen szívügy; fedezzük fel, hogy azért vagyunk egymásnak, hogy a másik fejlődjön; legyen a bocsánatkérés és a megbocsátás természetes. *Nagy titok ez* – mondja az apostol (Ef 5,32) a férfi és a nő egységéről. Az azonban nem marad előttünk titok, hogy az egység megélése hogyan kedves Isten – a házasságot is éltető szeretet forrása – előtt…

■ Horváth-Hegyi Áron

Bűbájos történet happy enddel

ÉGTÁJOLÓ

Emil Boc román miniszterelnök üdvrivalgással jelentette be: Románia mára kilábalt a válságból. Miniszterelnökünk és szeretett intézménye, a csalatkozhatatlan Országos Stratégiai Hivatal állítása szerint 2010 végére, mintegy varázsszóra, 0,1 százalékos ütemben kezdett „dübörögni" a gazdasági növekedés. Az optimista kormányzati prognózisok szerint (tudniillik a prognózisok nálunk mindig pozitívak) idén, 2011-ben már 1,5-2 százalékos lesz a növekedés, jövőre pedig 4,5-5 százalékos növekedéssel utasítjuk magunk mögé Európa éllovasait, és ha ez így megy tovább, két-három éven belül a kínaiak is messziről nézhetik a hátunkat…

Hogy ezt a megállíthatatlan dinamizmust miként, milyen konkrét módszerrel, lépésekkel próbálja meg elérni kormányunk feje? Erről így nem esett szó. (Rögtön tegyem hozzá, hogy teljesítményünk azért is lesz csodálatra méltó, mert mi nem a nulla, hanem a mínusz hetes „növekedési" százalékról indulunk.) Hogyan? Miként? Szerintem egy nagyon kevesek által ismert, titkos receptről, valami csodamódszerről lehet szó. Valami gazdaságélénkítő „csoda-Viagráról", amely még a lemenő gazdaságnak is erőt ad, mint Potemix a napnak.

Nézem nyugati szomszédaink vergődését, kínlódását, ádáz küzdelmét ezzel az egész gazdasági recesszióval. Meggyőződésem, hogy látva sikerünket *Matolcsy* és *Fellegi* miniszter urak csapata irigykedve keresi csodaszerünk titkos receptjét, a román siker titkát. Hiába, a recept titkos, a patent nem eladó, a siker garantált, ezt már érezzük is bőrünkön nap mint nap.

Hogy miért is megy Magyarországon nehézkesen, kínosan, nem ilyen hipp-hopp, egykettőre a gazdasági felemelkedés, mint nálunk, annak okát részben *Könyves Kálmán* királyunknál kell keresni. Felvilágosultnak mondott Árpád-házi uralkodónk akkor tévedett nagyot, mondhatjuk történelmit, amikor olvasmányaira, ismereteire és józan eszére hagyatkozva kijelentette: „A boszorkányok ellen pedig, minthogy nincsenek, semmiféle kereset ne legyen." Ezzel a kijelentésével elültette az ártalmas, felvilágosító, kijózanító konkolyt kortársai és a hálás utókor szívében. Azért – teszem hozzá – néhány évszázadon át a domonkos inkvizíció és egyéb hasonló bölcs testületek segítségével néhány százezer embert – boszorkányt, varázslót, bűbájost, jövendőmondót meg egy-két furcsa tudóst – sikerült mégis máglyára küldeni vagy egyéb fantáziadús halálnemmel átsegíteni a másvilágra.

Tartott ez a kis társadalmi közjáték a királyi Magyarországon egészen 1768-ig, amíg királynőnk, *Mária Terézia* meg nem elégelte a sok értelmetlen erőszakot, és rendelettel végleg be nem tiltotta a boszorkányüldözést. Ezzel azonban feltette a pontot az i-re, visszavonhatatlanul bebetonozva királyi elődje, Könyves Kálmán hatalmas tévedését. Azóta Magyarországról hivatalosan eltűntek a boszorkányok, varázslók, jósok, bűbájosok, és velük együtt eltűntek a társadalmat oly jól mulattató máglyás, kerékbetöréses, akasztásos vagy fullasztásos kivégzések is. Napjainkban csak valami – állami támogatást és adókedvezményt élvező – „Boszorkányok Egyháza" elnevezésű szervezet létezik, meg esetleg a boszorkányüldözésnek tévesen nevezett társadalmi „kicsinálósdi".

Lám, itt a mi közegünkben van az adu, a megoldás, a titok kulcsa. Amíg Könyves Kálmán a 12. században kimondta, hogy „de strigis vero quae non sunt, nulla questio fiat", addig a 21. század romániai parlamentjének és kormányának néhány illusztris tagja hipp-hopp a nyilvánosság elé tárta: „Strigis vero sunt, fiat questio" – boszorkányok valójában vannak, legyen belőle kérdés. Lám, ami Magyarországon és Európa más, boldogabb tájain aránylag hiánycikk, nálunk hál' Istennek van bőven: vajákos, bűbájos, jós, boszi, varázsló, kuruzsló meg egyebek. Exporttermék ez a javából, ha szükséges, házhoz is szállítják.

Egy nemrég nyilvánosságra került közvélemény-kutatás eredményei szerint Románia lakosságának bő nyolcvanöt százaléka hisz a boszorkányokban, és különösen a déli és keleti országrészekben igénybe is veszi szolgáltatásaikat koldus és királyfi egyaránt. Nagy „áldást" jelentenek ők társadalmunk, újabban dicső kormányunk számára is.

Ők lennének hát a gyors és feltartóztathatatlan gazdasági növekedés kulcsai. Tisztában vannak vele vezetőink – és mi is mindnyájan –, hogy jelenlegi „ragyogó" gazdasági helyzetünkön már csak a csoda segíthet, mi pedig – tisztelet a kivételnek – nyolcvanöt százalékban, egyéb megoldás híján, a varázslat csodájában reménykedünk.

Kedves olvasóim, szamárságnak tűnik az egész, pedig halálosan komoly! Néhány bölcs kormánypárti és ellenzéki képviselőnk, a pénzügyminisztérium, a kormány, az államelnöki hivatal jeles gondolkodói megállapították, hogy jelentős gazdaságnövelő, -élénkítő intézkedés lenne a boszorkányságot hivatalosítani és megadóztatni. Egy kis fekete vagy fehér mágia, tenyér-, üveg-, zaccjóslás, kártyavetés, ólomöntés, ráolvasás, kígyó-béka és egyebek, majd jöhet az áfás számla, rá a tizenhat százalékos profitadó, áfa, illetékek, járulékok – így nézne ki a dolog. Lesz pénz dögivel!

Okosaink fején is találták a rozsdás szöget. Lett belőle ország-világ botránya, a boszorkányok s társaik átkozódtak, a világsajtó röhögött, a hülyék meg csodálkoztak.

Sajnos, a parlamenti jogi és pénzügyi bizottságban egyelőre jegelték a „nagyszerű" javaslatot, no de nem azért, mert az egész elgondolás abszurd hülyeség, hanem mert egy még okosabb és még megnyugtatóbb gazdasági ötletük támadt. Nevezetesen az, hogy varázslóink jótékony ráolvasása, a varázslat ereje növekvő pályára állíthatja a gazdaságot, és meghozza minden téren a várt sikert. Másrészt a tiltakozó boszorkák láttán képviselőink bevallottan félni kezdtek a feléjük áradó fekete mágia átkos hatásától, ezért is látták jobbnak jegelni az adóvitát.

Azóta *Cireșica* (olvasd: Csiresika) felzárkózó, többszörösen hátrányos helyzetű rétegből származó, igen szemrevaló boszorkányinasai jótékony mágiájukkal megtisztították – többezres nyilvánosság előtt – szépséges parlamentünk épületét, ígérve, hogy most már minden a legjobb irányba fog haladni. Feltételezem, hogy Boc miniszterelnökünk ezen intézkedéseken felbuzdulva ünnepi optimizmussal jelentheti be a jelenlegi és jövőbeli új romániai csodát.

Hát nem bűbájos happy end?

Adorjáni Dezső Zoltán püspök
Erdélyi Egyházkerület

A Föld rátok vár!

Felhívás nemzetközi együttműködésre

Egymással egy másért – A Föld rátok vár! címmel egyedülálló kezdeményezést indít útjára a Lutheránus Világszövetség (LVSZ). A 2011 májusa és októbere közötti időszakra meghirdetett program több száz ifjúsági csoport számára nyújt lehetőséget hitük közös megélésére, imádkozásra és a közös cselekvésre a mindannyiunkat érintő ökológiai problémák megoldásának érdekében.

Az ötlet az LVSZ tizenegyedik nagygyűlésén született, ahol az ifjúsági küldöttek a környezeti egyensúlyt és a fenntarthatóságot választották kiemelt témának. A program célja: segítséget nyújtani a felmerülő helyi problémák megválaszolásában.

A gyakorlatban ez úgy zajlik, hogy három különböző ország vagy kontinens közösségei alkotnak egy munkacsoportot, melynek tagjai modern technikai eszközökkel tartják a kapcsolatot. A különböző országok ifjúsági csoportjai helyi szinten munkálkodnak a kitűzött feladaton, miközben megosztják tapasztalataikat, és ötletek adnak egymásnak.

A résztvevők közös értékrendje a keresztény hit. A programban minden közösség ugyanazt a kijelölt igeszakaszt fogja tanulmányozni, és egyben megosztja ezzel kapcsolatos véleményét, meglátásait. A hat hónap alatt egy többnyelvű kézikönyv is segíti a résztvevők munkáját, akik tapasztalataikat és ötleteiket az LVSZ ifjúsági blogján *(www.lwfyouth.org)* és a *Facebookon* tehetik közzé.

Az LVSZ-iroda igyekszik rendszeresen ápolni a kapcsolatot a csoportokkal, és reménység szerint eredményként egy világméretű, cselekvő közösség formálódik majd. A tagegyházakban szükség szerint az úgynevezett kapcsolattartó személyek nyújtanak anyanyelvi támogatást a résztvevőknek.

A világszövetség olyan csoportok jelentkezését várja, amelyeknek a tagjai tizenöt és harminc év közöttiek, legalább egyikük beszél angolul, és van (legalább időszakos) internethozzáférésük.

A jelentkezéseket április 1-jéig az lvsz-egymassal@lutheran.hu e-mail címre kell küldeni, a tagok nevének és a csoportvezető elérhetőségének feltüntetésével.

■ – JCsCs –

(Forrás: www.lwfyouth.org)

Lutheránus Greenpeace?!

Elképzelhető, hogy e sorok olvasói közül sokaknak nem csak Nagy Sándor jut eszükbe arról a legendás fenoménről, amelyet „gordiuszi csomó" néven ismerünk. Aki valaha is megfordult már valamilyen gyülekezeti családi alkalmon, annak nagy eséllyel egy csapatépítő játék is beugrik róla. A lazításnak szánt móka úgy néz ki, hogy egy jó tucatnyi, vállalkozó szellemű játékos arccal egymás felé fordulva kört alkot, s becsukott szemmel mindkét kezét a kör közepe felé nyújtva látatlanban rászorít egy ismeretlen kézre. Az így kialakult gubancot aztán, mindvégig egymás kezét fogva, akrobatikus mozdulatok kíséretében próbálhatjuk körré alakítani, akárcsak egy lehetetlen módon összekuszálódott gomolyagot.

A Lutheránus Világszövetség (LVSZ) genfi központjában valami ehhez hasonló feladatot eszeltek ki a Youth Desk („ifjúsági osztály") vezetői a földkerekség evangélikus fiataljai számára. Elgondolkodtak ugyanis annak lehetőségén, milyen lenne, ha, tegyük fel, egy madagaszkári, egy perui meg – mondjuk – egy norvég ifjúsági csoport gordiuszi csomót játszana, csak éppen öt-tízezer kilométeres távolságból. Természetesen nem arról van szó, hogy bárkinek is elment volna az esze, s ha pár pillanatra képesek vagyunk elhagyni a fizikai valóság dimenzióját, ezt magunk is hamar beláthatjuk.

Az LVSZ Egymással egy másért – A Föld rátok vár (LWF Together) *program mind ez idáig példátlan, globális játékra invitálja a tagegyházak tizenöt és harminc év közötti fiataljait. Olyan ifjúsági csoportok, baráti körök jelentkezését várják a világ minden pontjáról, melyek teljesen ismeretlenül is hajlandóak felvenni a kapcsolatot egymással, és szívesen belemennének egy virtuális „kigubancolósdiba". A részt venni szándékozó ifiket úgy rendezik hármas csoportokba, hogy lehetőleg egyikük se ugyanazon földrész lakóival kerüljön kalákába. A fenti példában már szerepelt perui–norvég–madagaszkári triónak nem lenne más dolga, mint gyümölcsöző testvérkapcsolatot kiépíteni, amelyre 2011. május 1-jétől október 31-ig adna lehetőséget a program.*

Hogy hol itt a feladvány, a gordiuszi csomó, amelyet közösen meg kell oldani?

A világszövetség tavalyi, stuttgarti nagygyűlésén száznegyvenöt LVSZ-tagegyház képviselőinek közös kiáltásaként hetvenmillió evangélikus nevében hangzott a könyörgés: „Mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma!" Ez a naponta százmilliók által rutinszerűen elhadart vagy épp mélységes átéléssel felszakadó fohász tavaly július 20. és 27. között heves eszmecserék témája volt. Alkalmat adott megemlékezni többek között az élelmiszerhiányban és az élelmiszerbőségben szenvedőkről, a fenntarthatatlan fejlődésről, a teremtett javak szégyenletesen igazságtalan elosztásáról és egyéb szociológiai, ökológiai rémségekről.

Ahhoz azonban, hogy az olyan divatos szlogenek, hangzatos szófordulatok, mint például a „fenntartható fejlődés" és „természeti igazságosság", élő és ható, cselekvő valósággá válhassanak, nem elég csak egy héten át bölcselkednünk felőlük. Erre eszméltek rá Genfben is, és ezért hívnak most minden, világközösségre vágyó fiatalt folytatásra, egy féléves online konzultáció keretén belül: keleteurópaiak, közép-amerikaiak, dél-afrikaiak és óceániaiak véleményére egyaránt számítva.

A magyar fiatalok hozzászólását is várja most nemcsak az LVSZ, hanem az egész Föld, egy fizikai valóságon túli, kézzel foghatatlan térben, ahol mégis egy valóságos tetteket életre hívó, izgalmas csapatépítő játék részesei lehetünk. Az egyetlen szabály – ahogyan a gordiuszi csomó esetében is –, hogy nem szabad elengednünk egymás kezét.

Merjük odanyújtani kezünket, és bátran szorítsunk rá egy ismeretlenére, mert ahol Jézus nevében jönnek össze, akár két- vagy háromszázan is gordiuszi csomózni, nincs az a gubanc, amelyből valamilyen körforma ki ne rajzolódna!

■ Horváth-Hegyi Dénes
LVSZ-összekötő

BÉKEHULLÁMOK A DUNÁN

Velünk élő…

▶ **Szlovák testvéreink ezen a vasárnapon Révkomáromban adják át a jelképes evezőt ünnepi istentisztelet keretében *Gáncs Péternek*, a Magyarországi Evangélikus Egyház elnök-püspökének… A Németországból indított, *Békehullámok a Dunán* elnevezésű rendezvénysorozat – Ausztria és Szlovákia után – tíz nap múlva ér majd el hozzánk. Áprilisban lehetőségünk nyílik arra, hogy gyülekezeti programok keretében beszéljünk az erőszak egyre leplezetlenebb terjedéséről, ugyanakkor bizonyságot tegyünk a béke fejedelméről, arról a Jézus Krisztusról, akinek erejével győzhetünk minden agresszív indulat és tett felett.**

„Az agresszivitás velünk él" – mondta valaki szkeptikusan, amikor először említettem neki az Egyházak Világtanácsa által meghirdetett, *az erőszak leküzdésének évtizede* elnevezésű kampányt, amelyhez „békehullámos" rendezvénysorozatukkal csatlakoztak a Duna mentén élő egyházak. Akciójuk célja szólni arról, hogy az erőszak, bár velejárója életünknek, mégsem természetes, s így nem fogadható el.

Az agresszivitás minden élőlény jellemzője. Erőszakos lehet, meglepő módon, akár egy növény is. Mérget termel, tüskét növeszt, hogy önmagát védje, árnyékot vet a másikra, hogy saját életterét biztosítsa. Az élősködőkről pedig köztudott, milyen agresszív módon szívják el az anyanövény táplálékát. Az állatok között megnyilvánuló erőszakot még kevésbé kell ecsetelni. Nem nehéz belátnunk, hogy az élővilág „erőszakossága" kőkemény szükségszerűségből fakad.

De vajon áll-e ez a szükségszerűség a teremtés koronájára, az emberre is? Bizony e determináltság jellemző az emberre is, hiszen nekünk is vannak alapigényeink, létfeltételeink, s ezeket akár erőszakkal is igyekszünk kielégíteni, biztosítani.

Ám az ember civilizált lényként a társadalomban él, szocializált, jogok, szokásjogok, törvények szabják meg mindennapjait. Leírt és le nem írt rend határozza meg, hogy mit szabad, mit nem szabad tennie, milyen lehetőségei és milyen kötelességei vannak a családban, a munkahelyen, a közéletben, a kisebb-nagyobb emberi közösségekben. Az ember tehát mégsem csupán ösztönlény. Ha indulatain tud uralkodni, akkor mégis miért kíséri végig életét az erőszak? Miért kényszerül védekezni a humánagresszió ellen a társadalom?

A válasz éppen ebben van: az ember nem tud uralkodni az indulatain. A bűnbeesés történetét követően is érzékelhető, hogyan változott meg az első emberpár kapcsolata. Az Úrral szembeni engedetlenségük tönkretette a köztük lévő harmóniát, a teremtésbeli természetes rendet. Ádám és Éva Isten haragjától való félelmében egymásra mutogat, a másikat okolja. A Szentírás ugyan nem számol be erről, de sejthetjük, mit vághattak egymás fejéhez kint, az éden kertjén kívül… A verbális agresszió, a másik ember bűnbakká tétele ekkor kezdődhetett.

Nem sokkal később pedig Kain fordul testvére, Ábel ellen. Szüleik esetében a félelem, itt az irigység, a dominanciavágy hajtotta az idősebb fiút az erőszakos tett elkövetésére. Milyen kegyelmes az Isten, figyelmeztette Kaint: a bűn az ajtód előtt leselkedik, de te uralkodhatsz rajta. Melléállt az az Úr, akinek a segítségével, erejével győzhetett volna az indulatain, ám ő ezt nem akarta.

Az Istentől elfordult világ, a bűn által megromlott természetű ember nyomorúsága azóta is az, hogy önerőből nem tud uralkodni agresszív érzésein.

A böjti időszak bennünket, keresztényeket különösképpen is önvizsgálatra késztet. Bűnbánattal kell megvallanunk, hogy az erőszaktól a hívő emberek sem mentesek. A böjti időszakban azonban éppen annak a Krisztusnak a személyére összpontosítunk, aki szelídségével példát állított elénk, és akinek az igaz követésében átéljük a csodát, hogy ugyanaz az indulat lehet bennünk, amely őbenne volt meg.

Ugyanis nem csupán az „erőszak él velünk", hanem velünk van, sőt – ahogyan egyik énekünk sora vallja – velünk vándorol utunkon az a Jézus Krisztus, akinek erejével leküzdhető az agresszív indulat, megfékezhető az erőszak.

■ B. Pintér Márta

Soli Deo Gloria

6. magyar ökumenikus találkozó 2011-ben Balatonszárszón

Az idei (6.) magyar ökumenikus találkozó az Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem, a Magyar Pax Romana és az Európai Magyar Evangéliumi Ifjúsági Konferencia közös rendezvénye lesz.

Legutóbb 1995-ben volt ilyen együttlét Gyulán. Korábban úgy öthat évente: vagyis legkevesebb kettő kimaradt. És ami még fájdalmasabb: ma már alig találni valakit, akinek személyes élménye volna Gyula. Jóformán újra kell kezdenünk.

Ráadásul manapság talán nincs is dagálya az efféle szervezkedésnek: az ökumenének. Pedig olyan világban élünk, ahol nincs alternatívája ennek. Abban a kelet-közép-európai térségben, amelynek Magyarország is része, az értékvesztés, avagy némiképp pozitívabban fogalmazva: a társadalom átmeneti jellege (a liminalitás) a legjellemzőbb; amikor kétségessé válik a tisztesség vagy éppen a pontosság erénye; amikor rajtunk, kereszténységen kívül senki nem tudja – és jószerével problématudata sincs például arra vonatkozóan –, hogy mi különbség van egy református és egy katolikus között vagy egy evangélikus és egy református között: nem is csak konfesszionális, de kulturális értelemben. A magunk számára ezek fontos, sőt őrzendő különbségek – vagyis értékek –, de a magyar társadalom legtöbb tagjának nem azok; pontosabban nem tud velük mit kezdeni.

Sokszor mi magunk sem. És természetesen nem a verbalitás szintjén: mert beszélni az ökumenéről jóformán mindannyian tudunk. Egyetérteni is könnyen tudunk abban, hogy szükség van rá. De tenni érte: az bizony zavarba ejtő helyzeteket tud előidézni. Talán azért, mert akkor már kevés a jó szándékú, megengedő attitűd, amely az elvtelen toleranciáig is elérhet; ha viszont tettekről van szó, akkor ez már biztosan kevés: nem lehet katolikus módon tenni úgy, hogy református is legyek, és fordítva sem megy. Ha egyszerre akarok katolikusként és reformátusként tenni, akkor bizony új helyet kell keresnem magamnak. Mondhatom ezt ökumenikusnak: ami lényeges benne, hogy ez nem csak konfesszionálisan igaz, de kulturálisan még inkább az. Például másként kell/lehet döntenünk, ha reformátusok vagyunk, mintha katolikusok volnánk és fordítva.

Nemcsak meg kell találnunk alkalomról alkalomra az ökumené pozícióját, de tanulnunk is kell keresését, keresésének módját és megvalósítását egyaránt.

Ez a 2011-es konferencia ennek jegyében szerveződik. Nekünk nem arra van szükségünk, hogy meggyőzzük magunkat és egymást az ökumené szükségességéről, hanem arra, hogy tanuljuk felismerni az ökumené alkalmait, és tanuljuk megvalósításának módjait. Hátha közben egy kevéssel előbbre jutunk a megtanulásban is.

Ezért az előadások (délelőttönként) nem az ökumenéről szólnak, hanem a mi mai magyar világunkról. Kiindulópontokat adnak ahhoz a reménybeli tanuláshoz, amelynek során (főként délutánonként) keresnénk a magunk keresztény ökumenikus pozícióját a délelőtt felvetett kérdésekkel kapcsolatban.

Délelőtt intellektuális nyitottságra lesz szükségünk, hogy megértsük, mi is az a helyzet, amelyben Magyarországon közéletileg benne vagyunk. Délután pedig a szív nyitottságára is szükségünk lesz, hogy egymás értésében és megértésében növekedjünk. Önmagunkról lesz szó és egymásról. Ehhez fogunk kérni mediátori közreműködést. Olyan szakemberekét, akik abban lehetnek segítségünkre, hogy jobban értsük egymást konfesszionálisan és kulturálisan egyaránt, netán meg is értsük egymást. Mindehhez tehát rászánt idő, nem kevés türelem szükséges. És megingathatatlan remény.

A találkozó intézőbizottsága nevében:

■ Horányi Özséb

A 6. magyar ökumenikus találkozó témája: *Kihívások és felelősségek.* Helyszíne: Balatonszárszó, Soli Deo Gloria Konferenciatelep. Ideje: 2011. április 26. – május 1. Jelentkezés: *Demeter Gellért,* H–1037 Budapest, Toboz u. 22. Telefon: (+36) 20/520-1243. Fax: (+36) 1/302-4147. E-mail: demeter.gellert@epmsz.eu.

Bach és Hamburg

Interjú Thomas Dahl orgonista-kántorral

Mint lapunk múlt heti számában hírül adtuk, az Evangélikus Hittudományi Egyetem Egyházzenei Tanszékének meghívására Budapesten vendégeskedett a hamburgi St. Petri-templom kántor-orgonistája és Bach kórusának vezetője, *Thomas Dahl.* Ígéretünkhöz híven most a vele készített interjút adjuk közre.

– Kedves Thomas, most, amikor beszélgetünk, már ötödik napja tartózkodik Magyarországon. Részt vett a Deák téri kantátazenés istentiszteleten, orgonált és énekelt is. Este koncertet adott, hétfőn pedig egész nap tanított. Este előadás keretében mesélt a hamburgi egyházzenei életről. Akik részt vettek ezeken az alkalmakon, közelebbről megismerhették. Mindabból, amit elmondott, mit emelne ki?

– Fontosnak tartom először is a személyes kapcsolatomat Budapesttel, hiszen itt él *Herbert Wulf,* aki egykor maga is a St. Petri kántora volt. De ideérve más kapcsolatot is találtam, hiszen *Trajtler Gábor* is járt Hamburgban, templomunkban is orgonált, sőt *Ernst-Ulrich von Kameke* tanítványa volt. De hadd kérdezzek én is valamit: ezért hívtak meg, vagy volt más oka is?

– Igen, természetesen fontos a személyes kapcsolat. Másrészt értékvesztett korunkban az egyházzenét tanuló fiatalok elé igazi „sztárt" szerettünk volna állítani. Olyat, aki tudásával vívta ki ezt a helyet… Mivel is foglalkozik tehát?

– Hamburgnak öt fő temploma van a belvárosban, s mindegyik templomnak külön zenei élete. Ahhoz, hogy mindezt tartalommal tudjuk megtölteni, mindannyiunknak önálló profilt kellett kialakítanunk. Én kántor és orgonista vagyok, ami számomra azt jelenti, hogy mint orgonista és mint kórusvezető dirigens egyenlő arányban igyekszem folytatni e kettős művészi munkát.

– Azaz?

– Kollégáim nagy része negyvenéves kora körül már egyre kevesebbet gyakorol, és inkább a vezénylésre fordít több időt. Én a Bach kórus vezetése mellett orgonistaként folyamatosan koncertezem. Ez évi tíz-tizenöt önálló hangversenyt jelent. Koncertműsoraimat nagyon tudatosan állítom össze. A középpontban nálam – Bach és *Buxtehude* mellett – *Reger* művei szerepelnek, s kiemelten a 20. század orgonazenéje, valamint – szinte elhagyhatatlanul – saját improvizáció.

– Miért tartja ezt fontosnak?

– Az improvizáció olyan műfaj, amiben a zenész a zenéről megszerzett összes tudását egyben tudja megmutatni. A zenei memóriától a formatanon, stílusismereten keresztül egészen az önálló művészi kifejezésig. Összművészet, s egyben a legtöbbet árulja el az előadóról.

– A koncerteken túl hol van még helye az improvizációnak?

– Az istentiszteleten. Én az istentisztelet elején és végén általában komponált műveket játszom, de az énekek bevezetéseként, a sok versszakos énekek minden egyes versszakának külön kidolgozásaként, valamint prédikációra reflektálva sokat improvizálok.

– Kérem, mutassa be olvasóinknak a hamburgi Bach kórust!

– Természetesen mindig énekelünk Bachot. Az elmúlt években megszólaltattuk az összes nagy oratóriumot, a h-moll misét, előadtuk a motettákat és számos kantátát – ezért külön örültem vasárnap, látván, hogy a Lutheránia oly példásan ápolja a Bach-tradíciót. Bach művei mellett folyamatosan igyekszünk bemutatni az oratórium- és kórusirodalom évszázadainak legjelentősebb alkotásait. Énekelünk a cappella, és énekelünk zenekari kísérettel. Énekelünk gregorián tételeket, és természetesen rendszeresen szolgálunk az istentiszteleten.

Kórusom hetvenfős, bekerülni előéneklés alapján lehet. A korhatár szabott: szopránok esetében ötvenöt év, míg a basszus és tenor esetében hatvan körül. Az altok tovább is énekelhetnek. Ha a tagok betöltötték a felső korhatárt, részint befejezik a munkát, részint újra előénekelnek. Számukra azonban itt még nincs okvetlenül vége, hiszen a St. Petriben önálló szeniorénekkar is működik, többen oda lépnek át.

– Hogyan szervezik az istentiszteleti szolgálatot?

– A hetvenfős énekkart két részre – A és B kórusra – osztottuk, és az istentiszteleten való részvételt fél évre előre beosztjuk. Ezt a tagok elfogadják, és ha váratlanul mégsem tudnak részt venni, saját maguk gondoskodnak helyettesítésükről. Ez persze nálunk sem megy abszolút zökkenőmentesen, de azért alapjában véve jól működik.

– Említette, hogy sokat utaznak külföldre is.

– Igen, valóban. Ez kiváló lehetőség a közösségépítésre. Minden nyáron elutazunk valahová. Legkedvesebb élményünk Angliához kötődik, ahol már többször vettük át egy-egy katedrális kórusának teljes heti szolgálatát, középpontban a napi *Evensonggal.* Ezek az utazások, továbbá a világtól elvonultan – például kolostorban – eltöltött évi egy-két kórushétvége nagyban fejlesztik a kiváló kórushangzást, segítik az igazi egymásra hangolódást.

– Mit kell még tudnunk a St. Petri zenei életéről?

– Az énekkarok szolgálatán túl alkalmanként kamarakórus szólal meg nálunk, és van a templomunknak önálló zenekara is, a *Collegium Musicum.* Nagyon fontos számunkra az alig pár éve működő gyermekkórus, amit a St. Katherinen-templommal közösen szerveztünk. Kiváló zenepedagógus kolléganőm már az óvodában foglalkozik a gyerekekkel, azután a munka – életkor szerint – több csoportban zajlik. Meg kell, hogy említsem asszisztensemet, *Jonas Kannenberget* is, aki kiváló muzsikus, s akivel az együtt munkálkodás igazi öröm. Nélküle most nem lehetnék itt… Istentiszteleteinken sokszor együtt szólaltatjuk meg templomunk orgonáit.

– Önmagáról mit mondana még el?

– Boldog vagyok, hogy lutheránusnak születtem! Hiszem és tudom, ökumenikus környezetben látom és tapasztalom, hogy a lutheránus egyház igazi ereje a teológia és a művészi zene egységében van! Ehhez kívánok Önöknek is sok erőt, és kitartást minden nehézségben!

■ Kinczler Zsuzsanna

Mosolyszeletek

Hajléktalan

Van egy hajléktalan ismerősöm. Régi kapcsolat már a miénk, ő mindig ugyanannál a közlekedési lámpánál sétálgat némi bevételre vadászva, én pedig gyakran járok arrafelé. Ruházatából, megjelenéséből, de legfőképpen beszédéből és modorából látszik, nem oda való. Vélhetően szebb napokat is látott, messziről kerülhetett ebbe a sorba. Ha várakoznom kell a piros lámpa miatt, előfordul, hogy nekiadom a bevásárlókocsiba szánt, zsebemben tartott pénzt. Hálásan megköszöni, s váltunk néhány szót. Legutoljára nevetve mutatott az autó lámpáira. Értetlenségemet látva hangosan mondta: „Ne felejtse el felkapcsolni a világítást!" „Még korai" – motyogtam már felhúzott ablaknál, és mert a lámpa zöldre váltott, beleléptem a gázba. Sokáig morfondíroztam a furcsa mondaton, míg végre leesett a tantusz. Nem, nem közlekedési szakemberrel találkoztam. Figyelmességével az adományt akarta megszolgálni.

Párkereső

A kifejezetten csinos kolléganővel beszélgetünk. Elmeséli, úgy alakult az élete, hogy így negyven körül még mindig foglalkoznia kell a párkereséssel, ami – az egyre több figyelembe veendő szempont miatt – már bizony nem is olyan egyszerű feladat. Közbevetésemre, hogy bizonyára a mindennapokban is nehéz lehet egyedül boldogulnia, hamiskásan elmosolyodik, és meglepődést színlelve, de határozottan kérdez vissza: „Egyedül?" – majd önérzetesen hozzáteszi:„Félreértettél valamit! Nekem valóban nincs párom, de szó nincs róla, hogy egyedül lennék! Hiszen tudod, hogy keresztény vagyok."

Házi humor

A szemetes autó a szokott időpontban elvitte az otthoni hulladékot. Betolom az üres kukát, s szomorúan állapítom meg, hogy az oldalára tapadva benne maradt valami. Nincs más lehetőség, az erre a célra rendszeresített bottal bele kell nyúlni és egy-egy mozdulattal lelökdösni a maszatos papírfecniket. Majd a következő alkalommal elviszik azokat is. Feleségem távolról szemléli, hogy behozván az üres kukát, egy botot fogok, s belenyúlva – mint valami kondérba egy méretes fakanállal –, fölé hajolva munkálkodom. Mire is halkan megkérdezi: „Miért kell az üres kukát *megkeverni*?"

Misszió

Esti mesélésről, mesekönyvekről esik szó a kollégák között. A kollektív okosodás, tapasztalatcsere jegyében mindenki beszámol róla, hogy náluk mi a rendtartás. Nagyjából azonosak a hagyományok: vacsora, fürdés, ágyba bújás, mese – ha marad még rá idő. Ahol ügyesen szervezik, és telik erre is, ott sem hibátlan minden, hiszen ott meg az a baj, hogy hamar elfogy a mesekészlet. Évi 365 mesét – éveken keresztül – nehéz produkálni.

Adódik hát az ötlet: mindenki hozza be a már kiolvasott könyveit, s így csere útján gyarapodik a választék. Másnap az egyik kolléganő egy szép kiállítású, színes fedelű, vastag könyvet nyújt át tisztességes, jó szándékú, gyermekszerető, ateista kollégájának a következő szavak kíséretében: „Tudod, mi egyházi iskolába járunk, ezt szoktuk olvasni este, nyugodtan próbáljátok meg, nem olyan rábeszélős." A kolléga átveszi a könyvet, elolvassa a címét, felnéz, megköszöni, és elmosolyodik. Akkor látom meg a címet: *Kéz a kézben Jézussal.* S egészen biztos vagyok benne, hogy végig fogják olvasni.

■ Gyarmati Gábor

Színházban a szerethető szent

Képek Assisi Szent Ferenc életéből

Lélegzetelállító színpadtechnikát alkalmazva mutatták be március 5-én a budapesti Új Színházban *Michel de Ghelderode* belga szerző *Virágos kert* című drámáját, amely a ferences rendet megalapító *Assisi Szent Ferencnek* (1182–1226) állít emléket.

A szent halálának hétszázadik évfordulójára írt – rendkívül látványos – darab a végletekig fokozza a ma közöttünk élő konzumidióta félistenek és a lélek mindenféle birtokvágyától mentes, Krisztus útját választó szerzetes szellemiségének kontrasztját. Nézőként tanúi lehetünk a megtisztult lélek felszabadult örömének, amelynek táplálója a szerzetesi lét és a teremtett világ, a gyönyörű természet harmóniája. (Vö. *„Az Úr pedig a Lélek, és ahol az Úr lelke, ott a szabadság."* – 2Kor 3,17.)

Az idősíkok váltakozása, a modern és a középkori helyszínek egymásba „csúsztatása" révén a szerző (illetve a dramaturg és a rendező) sikeresen érzékelteti a „szegények trubadúrjának" örök érvényű példáját, a teremtett világ – az ember és a természet – alázatos tisztelőjének aktualitását.

Assisi Szent Ferenc kétségtelenül az egyik legszeretetreméltóbb szentje a katolikus egyháznak. Ahogyan az előadás ajánlója is jellemzi: „…ihletett költő, magával ragadó prédikátor, misztikus rendalapító, aki bebizonyította, hogy lehet evangéliumi tisztaságban élni, hogy mások szolgálata és szeretete vezet minket a tökéletesedés útján az üdvösség felé…"

FOTÓ: DUDÁS ERNŐ

Az előadás ragyogó alakítást nyújtó főszereplője – *Száraz Dénes* felvidéki származású színművész – egyéni módon adja vissza a konvencionális társadalomból kilépő, Isten csodálatos eszközévé váló szent alakját. A nézőtér felé is megnagyobbított színpad elegendő teret ad a látványos jeleneteknek, és testközelbe engedi a magával ragadó prédikátort.

A Szikora János rendezte darabban bájos, humorral átszőtt jelenetek oldják a Krisztus evangéliumáért folytatott harc és a gonosz erők közötti magasfeszültséget.

■ Nagypálné Szőke Katalin

A nemzet halottja volt

117 éve halt meg a turini remete

▶ A halál 1894. március 20-ának éjszakáján állt be. Magyarországon addigra már mindenki tudta, hogy *Kossuth Lajos* haldoklik. Napok óta másról sem cikkeztek a lapok. Az ország feszülten leste a Torinóból érkező híreket. Minden szív Kossuthért dobbant. És akkor, öt nappal március idusa után, de öt perccel 11 óra előtt, Kossuth szíve végleg megszűnt dobogni.

A halálhírre *Wekerle Sándor* miniszterelnök rögvest Bécsbe sietett. El akarta érni, hogy az uralkodó engedélyezze Kossuth állami temetését.

Ferenc József azonban felemás választ adott: beleegyezik abba, hogy hazai földön temessék el a magyar nemzet nagy halottját, sőt még az ellen sincs kifogása, hogy a törvényhozás tagjai megadják számára a végtisztességet. De azt már nem engedélyezi, hogy állami költségen szervezzék a gyászszertartást, a kormány és a honvédség tagjai számára pedig megtiltotta a részvételt. Ennek megfelelően *Rudolf von Lobkowitz,* a budapesti hadtestparancsnok rendeletet adott ki, hogy nemcsak a hivatásos, de még a tartalékos katonák sem mehetnek el a temetésre.

Az uralkodói gáncs azonban nem érte el a célját, mert Kossuth hamvainak a hazaszállítását és a végtisztesség megadását a főváros magára vállalta. Már a március 21-ei rendkívüli közgyűlésén intézkedett. Ekkor nevezték át a belvárost átszelő Hatvani utcát Kossuth Lajos utcára. A fővárosi tulajdonban lévő középületekre pedig gyászlobogók kerültek. Az állami tulajdonúakra azonban ugyanezt nem tűzték ki, ami heves utcai tüntetésekhez vezetett. Az emberek bedobálták az állami intézmények ablakait. Végül aztán Kossuth fiai csillapították le a kedélyeket azzal, hogy megnyugvásra szólították fel Budapest népét.

A magyar nemzet nagy halottját Olaszhon méltón búcsúztatta: az egykorú feljegyzések szerint több mint negyedmillióan kísérték a koporsót a torinói protestánsok templomába, ahol március 28-án az evangélikus vallású Kossuth Lajos elhunyta alkalmából gyászistentiszteletet tartottak. Ezen a budapesti országgyűlés – három nappal korábban Torinóba érkezett – küldöttsége is részt vett.

Mivel addigra a bécsi külügyminisztérium engedélyezte a hamvak hazahozatalát, az istentisztelet után a koporsót egyenest a pályaudvarra vitték, ahonnan különvonat szállította Budapestre. Az osztrák határon azonban a fináncok az összes koszorút és díszt leszedték. A szerelvény csak éjszaka haladhatott át a birodalom ausztriai felén. Hajnalban érte el a magyar határt. Itt viszont újra feldíszítették, hogy aztán a főváros felé útba eső nagyobb állomásoknál mindenütt megálljon a vonat.

És az útba eső nagyobb állomások népe mind Kossuth elé sereglett. Gyászolók ezrei álltak, térdeltek a vasút mellett, beszédek hangzottak el, és Kossuth-nótákat sírt-énekelt az összegyűlt tömeg. Délután fél négy felé járt már az idő, mire a fogadás lázában égő Budapestre ért a vonat. Négy órakor pedig megindult a menet a Nemzeti Múzeum felé.

A lovas rendőrök mögött a Honvéd Menház öreg lakói gyalogoltak – mind-mind idős '48-as honvédek –, majd a koszorús kocsik következtek.

A Kossuth Lajos földi maradványait szállító gyászhintót a fővárosi és Pest megyei hajdúk fogták közre, mögöttük pedig a gyászolók végeláthatatlan sora. A feljegyzések szerint több százezren kísérték a nemzet nagy halottját.

Kossuth holttestét a Nemzeti Múzeum csarnokában ravatalozták fel. A temetést április elsején tartották. A ceremónia *Sárkány Sámuel* evangélikus püspök imájával és beszédével kezdődött. A nemzet nevében *Jókai Mór,* a főváros nevében pedig *Gerlóczy Károly* helyettes polgármester búcsúzott Kossuthtól. (Mint említettük, Ferenc József utasítására az állami szervek képviselői azonban nem lehettek jelen.)

A Nemzeti Múzeumtól a Kerepesi temetőbe közel félmilliós menet kísérte a magyar szabadság atyját. *Krúdy Gyula* így számolt be erről *A holt Kossuth Pesten* című írásában: „Kossuth temetésén mindenki ott volt, aki Magyarországon egy körömfeketényit is számított. Az volt a ritka ember, aki nem jött el. Százezrek és százezrek szállták meg az utcákat, mert hiszen előre kihirdették, mely útvonalon viszik Kossuthot a temetőbe. A Múzeumból a fél város megkerülésével az Andrássy úton, Teréz körúton, Erzsébet körúton át a Kerepesi útra és onnan a temetőbe, ahol már felállították Kossuth fekete márványból való, de ideiglenesnek mondott kriptáját, a Deák-mauzóleum közelében."

Kossuth Lajos azóta is a nemzeti sírkert egyik monumentális mauzóleumában nyugossza örök álmát.

■ Jezsó Ákos

Kossuth a csillagok között

Az asztronómia egyetemes történetében több uralkodót és államférfit is lelkes, sőt professzionális égboltmegfigyelőként tartanak számon.

A híres hódító, Timur Lenk hatalmas birodalmát – központja a mai Üzbegisztán területén volt – unokája, Ulug bég örökölte. 1428-ban Szamarkandban monumentális csillagvizsgálót építtetett, ahol a távcső előtti korszak asztronómiai műszereinek legjava állt az észlelők rendelkezésére; 1437-ben publikálta a tudományág szempontjából nagy fontosságú, évszázadokkal később is használt csillagkatalógusát.

Milan Rastislav Štefánik szlovák nemzetiségű állampolgárként az Osztrák–Magyar Monarchia területén született. A francia légierő tábornoka, a csehszlovák állam egyik megalapítója csillagásznak készült, majd civilben csillagászként dolgozott. 1894 és 98 között Szarvason tanult, illetve ott tett érettségi vizsgát. Ennek emlékére szobra áll a Szlovák Általános Iskola, Óvoda és Diákotthon homlokzatán. (Az alkotás különben másolat, eredetije Prágában, a Petřín-hegyi csillagvizsgálónál látható.)

A véreskezű szovjet diktátor, Sztálin életrajzának egyik kevéssé ismert momentuma, hogy szülőházájában, Grúziában, a tbiliszi Fizikai Kutatóintézet munkatársaként asztronómiával is foglalkozott. Mindez azonban nem akadályozta abban, hogy az általa irányított terrorgépezet az 1930-as évek második felében többtucatnyi csillagászt nyomorítson lelkiekben, és likvidáljon fizikailag.

De még mielőtt az hinnénk, hogy csak negatív személyiségek esetében jár együtt a politika és az asztronómia, idézzük meg Kossuth Lajos emlékét.

* * *

Kossuth Lajos életrajzának két ismert, de kevésbé hangsúlyozott eleme evangélikus vallása, valamint az írásunk tárgyát képező – időskori – természettudományos érdeklődése.

Kossuth a Magyar Természettudományi Társulatnak (a mai Tudományos Ismeretterjesztő Társulat jogelődjének) 1876-tól 1894-es haláláig volt – az akkori terminus szerint – *örökítő* tagja. Felvételi kérelmét 1876. augusztus 12-én azt követően postázta, hogy a társulat tisztelete jeléül június 27-én megküldte számára a megelőző években megjelent kiadványait. Ahogy Kossuth írja: „…melyekkel engem társulatuk választmányának kegyes határozatából megajándékozni méltóztattak." (*Természettudományi Közlöny,* 1894, 296. szám) A válaszlevél az október 18-i választmányi ülés szünetében érkezett meg, és frenetikus örömöt váltott ki a résztvevőkben, mivel Kossuth „kifejezi elismerését a Társulat működése iránt s végül azon óhajtását nyilvánítja, hogy 100 frt alapítvánnyal az örökítő tagok sorába felvétessék" (*Természettudományi Közlöny,* 1927, 839. szám).

A SZERZŐ FELVÉTELE

Díszkoporsó a Kossuth-mauzóleumban

Az idős Kossuth napjait a Torino melletti Collegnóban töltötte. A természettudományok iránti – nyilvánvalóan már korábban is meglevő – érdeklődése ekkor teljesedett ki. „Én a hazafiui szempontból érdeklődés mellett a természettudományok iránt személyileg is kiváló előszeretettel viseltetem" – írta a társulat alelnökének, *Balogh Kálmánnak* és titkárának, *Szily Kálmánnak* (*Természettudományi Közlöny,* 1894, 296. szám).

Több szakterület iránt is élénk érdeklődést mutatott: „…magányában a természettudományoknak majdnem valamennyi disciplinájába belemélyed." (*Természettudományi Közlöny,* 1927, 839. szám) De mindez nemcsak az olvasást, a zárt ajtók mögötti elmélkedést jelentette. Több cikket is jegyzett: „Ír a csillagok színváltozásáról, a monsummanói barlangról, az életerőről, a természettudományi nem- és fajnevek magyarosításának kérdéséről és féltő szeretettel gyarapítja legnagyobb kedvenceinek, növényeinek gyűjteményét, mely ma a Nemzeti Múzeum növénytárának egyik legbecsesebb ereklyéje." (*Természettudományi Közlöny,* 1927, 839. szám)

Valamennyi közül szíve csúcske a növénytan, a botanika lett. „Kirándulásai során, melyeket minden évben megtett, bebarangolta az Alpok és az Appenninek festői szépségű, növényzetben és állatvilágban gazdag tájait. Gyűjtőszenvedélye határtalan volt. 70 éves korában arra vállalkozott, hogy megmássza a több mint 2000 méter magas Mont-Cenist, csakhogy egy értékes, általa régóta keresett havasi virágfajtát leljen" – olvasható egy Kossuth-életrajzban.

Az asztronómus Kossuth Lajos a *Természet* című folyóirat 1871. május 15-én napvilágot látott számában tanulmányt jelentetett meg *A csillagok színváltozásáról* címmel. A folyóirat szlogenjéhez híven – „Népszerű lap a természettudományi s földirati ismeretek terjesztésére a művelt magyar közönség számára" –*Mednyánszky Sándor* a „nagy számúzött" véleményét kérte a kiadványban korábban napvilágot látott, *Változások a Jupiter felületén* című cikkről. „Tudván, hogy Kossuth Lajos a természettudomány minden ágával, kiválólag pedig a csillagászattal foglalkozik. A honatya szíves volt kérésemnek eleget tenni, mely alkalommal oly gyönyörűen világította meg – az ő csudálatos átlátszó és könnyen érthető modorában – az égitestek színezetének okát." Az írás eklatáns példáját adja kiváló elméleti felkészültségének.

De ahogy a növénytan esetében sem elégedett meg az általános informálódással, Kossuth a csillagos égbolt szépségeit is saját szemével akarta látni. Legendássá vált az a több helyen közölt, a *Vasárnapi Újság* 1902. szeptember 14-i számával ezrekhez eljutó fényképfelvétel, mely collegnói dolgozószobájában készült az 1880-as években. A fotó „főszereplője" – Kossuth gyűjteményei és mikroszkópjai mellett – refraktora, azaz lencsés távcsöve.

„Hanem bármi voltam vagy nem voltam is én, a ki elenyésző semmi vagyok, kérem az Istent, hogy az elv, mely czélt vesztett életem vezére volt, ne legyen nemzetem életében meteor, mely eltűnik, hanem legyen poláris csillag, mely egéről soha le nem száll. Legyen útvezére a nemzet hajójának a kikötő felé, melyet rendeltetéséül jelölt ki a jog, a nemzeti önérzet, az ősök szent hagyománya, a történelem" – olvasható Kossuth tollából a *Vasárnapi Újság* 1902. évi 37. számában.

■ Rezsabek Nándor

Nyújtsd két kezed, érintsd meg a szíveket!

DVD a szívtől szívig tartó párbeszédről

Bár a szeretet az egyik legfőbb szükséglete az emberi léleknek, és mindnyájan vágyakozunk rá, mégis közös tapasztalatunk a magány, az elhanyagoltság, a konfliktusokban őrlődés keserű érzése.

Mit tehetünk azért, hogy javítsuk kommunikációnkat, és ezen keresztül új utakat nyissunk meg kapcsolataink előtt? Hogyan fejezhetnénk ki jobban a szeretetünket? Hogyan kerülhetnénk el, hogy frusztrációnk vagy haragunk a másikat romboló erőszakba csapjon át a szavak vagy a tettek szintjén? Ezekkel a mindannyiunkat érintő kérdésekkel foglalkozik a *Nyújtsd két kezed, érintsd meg a szíveket!* címet viselő DVD, *Börönte Márta* rákosszentmihály–sashalmi evangélikus lelkész jóvoltából. A kiadványon megszólalnak az általa megálmodott, az erőszakmentes kommunikációt középpontba állító 2009. márciusi szakmai konferencia előadói, találkozhatunk képmeditációval, zenei inspirációval, és megismerkedhetünk a szeretetnyelvek elméletével is.

A korong által kínált anyagok rövid betekintést engednek az agresszió legyőzésének és a szeretet érezhető kifejezésének módozataiba. Hasznát vehetjük a DVD-nek egyénileg, de csoportos megtekintésre (bibliaórán, imakörben) is javasolható. Nem leegyszerűsített megoldást nyújt, hanem elősegíti a kreatív gondolkodás megindulását, az egymásra figyelés és összehangolódás módjainak keresését. Megtekintése után újabb kérdések fognak fölmerülni, „szomjasabbak leszünk" a változásra, és ez reménység szerint az újrakezdést fogja jelenteni sokak számára. Szeretettel ajánlom figyelmükbe!

■ Seben Glória
pszichológus, az Evangélikus Hittudományi Egyetem hallgatója

Nyújtsd két kezed, érintsd meg a szíveket! Párbeszéd szívtől szívig. Budapest, 2009. Ára 2760 forint. Kapható a Luther Kiadó könyvesboltjában (1085 Budapest, Üllői út 24.) és a Huszár Gál papír- és könyvesboltban (1054 Budapest, Deák tér 4.).

HIRDETÉS

Egy élet szikrája címmel kerül sor március 23-án, szerdán este 6 órakor – a *Kultúrkaszinó* programsorozat keretében – *Börönte Márta Csillaggyertyafény* című könyvének harmadik bemutatójára és a *Párbeszéd szívtől szívig – együttműködő kommunikáció* elnevezésű akkreditált képzés első bemutatkozójára a Corvin Művelődési Ház – Erzsébetligeti Színházban (1165 Budapest, Hunyadvár utca 43/b). Az alkalmat megnyitja *Kovács Péter* polgármester. A könyvet *dr. Bácskai Károly* teológiai tanár, a képzést *Katona Erzsébet* gyógypedagógus, tréner (honlapja: *www.oriasveszely.blogspot.com*) mutatja be. Közreműködik: *Fogolyán Kristóf* fuvolaművész. Az est házigazdája: *Horváth Szabolcsné* nyugdíjas iskolaigazgató. Mindenkit szeretettel várunk.

V. evangélikus népzenei találkozó

Folytatás az 1. oldalról

A hegedűvel, cimbalommal, brácsával, nagybőgővel és tárogatóval kísért nyitóeste fergeteges hangulatához borkóstoló is hozzájárult; a felnőttek – *Kovács Tibor* borász jóvoltából – Szent György-hegyi bioborokat ízlelhettek meg. Az estét színesítve *Raffai Balázs,* a soproni Berzsenyi-líceum tanára saját készítésű citeráit mutatta be.

Szombaton reggel – *Varga Gyöngyinek,* az Evangélikus Hittudományi Egyetem docensének áhítatát követően – Martinovszky István és bandája Kossuth-nótákat, magyar verbunkot és katonadalokat tanított. *Szabó Adrien,* a *Gajdos* és a *Tönköly* zenekar prímása (hazánk egyik kiemelkedő népzenész-tanára) érdekes történeti elemzésben mutatta be a verbunk és a verbunkos zene eredetét, a közös éneklés által pedig mindenki részese lehetett a dalokban rejlő összetartó erőnek.

FOTÓ: VÉGH SZABOLCS

Andrejszki Judit, Szokolay Dongó Balázs és Bolya Mátyás muzsikál

FOTÓ: VÉGH SZABOLCS

Akcióban a bőgőcitera, a prímcitera és a tenorcitera…

FOTÓ: T. PINTÉR KÁROLY

Martinovszky István (tárogató) a Tönköly zenekarral

A Fehérvári Huszárok Egyesületéből érkezett *Páli Csaba* hagyományőrző huszár alezredes ismertette ezután a huszárélet, a huszárviselet és a huszárharcmodor sajátosságait. Nemcsak a kisebbek, a nagyobbak is ámulva figyelték a díszes egyenruhát és a kor könnyűfegyverzetű lovasainak mindennapjait felidéző prezentációt.

Ebéd után dél-alföldi Kossuth-nóták kerültek terítékre, *Szerényi Béla* és családja „szervírozásában", majd *dr. Barsi Ernő* neves népzenekutató – *Kossuth zászlaja alatt* címmel – katonadalokról és a katonaéletről tartott előadást.

Az esti órákban *Bolya Mátyás, Szokolay Dongó Balázs* és *Andrejszki Judit* adott felejthetetlen koncertet. Az általuk megszólaltatott hangszerek között akadt dob, duda, furulya, cselló, koboz, kaval…

A vacsorát és az esti áhítatot követően táncház zárta a szombatot, a *Pántlikás* és a Tönköly együttes, majd Szerényi Béla és fia kíséretével. Akinek kedve tartotta, utána még hosszasan beszélgethetett, együtt dalolhatott régi és új ismerőseivel.

Vasárnap is verőfényes napsütés köszöntött az evangélikus népzenei találkozó résztvevőire, akik – citera és tárogató segítségével – az istentiszteleten is megemlékeztek március idusának nemzeti ünneppé lett évfordulójáról, illetve az 1848–49-es forradalomról és szabadságharcról.

A délelőttöt a Menyegző Értékőrző Egyesület éves közgyűlése zárta. A helyszínül szolgáló intézményt igazgató elnök, *Végh Szabolcs* bejelentette, hogy az egyesület idén először evangélikus népzenei, népművészeti tábort szervez – természetesen Szárszón. Nem maradt muzsikaszó nélkül a közös vasárnapi (búcsú)ebéd sem – a Pántlikás együttes egy igazi magyar csárda hangulatát varázsolta a Balaton partjára.

„A magyar népdal – írta *Kodály Zoltán* – az egész magyar lélek tükre, a magyar nyelvvel egyidős; a magyarság történelme során kialakult és az évszázados – évezredes – használatban csiszolódott népzenei hagyomány anyanyelvünkhöz hasonló érték. Benne mindannyian magunkra ismerhetünk, belőle mások is megismerhetnek bennünket." Nem kétséges, hogy az ötödik evangélikus népzenei találkozón is értékekkel gazdagodtak a résztvevők. A tervek szerint jövőre az érdeklődők a betyár- és pásztorélettel ismerkedhetnek meg közelebbről.

■ P. M.

Jegyzetlapok

(Napló, 2011)

Olcsó könyvek. Az antikvárium dobozában meglepve fedezem föl *Lev Tolsztoj* műveinek tizedik kötetét. Rongyos, piszkos borítóval, de ahogy leveszem, tiszta a kék vászonkötés. A Helikon Kiadó válogatása csodálatos olvasmány. Tolsztoj levelezése és naplója napok óta fogva tart, ceruzával aláhúzok sorokat, papírlapokkal jelölök meg oldalakat. *„1890. okt. 31. Jasznaja Poljana. Ma korán keltem, és sétálni indultam. Az imádság mindjobban megerősít és ösztönöz. Sok minden gyarapodik bennem, de tisztázódik is."* És még egy rövid idézet, 1910-ből: *„Nem lehet milliókat megfosztani attól, ami talán szükséges a lelküknek. De ha csak a legkisebb valószínűség van arra, hogy írásaim szükségesek az embereknek, akkor nem lehet megfosztani őket a lelki tápláléktól. Végezd a magad munkáját, és ne ítélj!"*

* * *

Koldus a pályaudvaron. Fiatal és erőszakos férfi, s ahogy nézem, egész jó orkánkabátban kéreget. Kétszázas fémpénzt adok neki, megnézi, és csóválja a fejét. Nem értem, mi lehet a probléma. „Miért tart ilyen kopott, rossz pénzt?" – kérdezi hangos elégedetlenséggel. „Próbálna itt lenni egész nap" – folytatja az ostorozást. Azután lök is rajtam, mert egyetemista lányok érkeznek, és őket mindig meg lehet kopasztani ebéd előtt. Budán az utóbbi időben öntudattal kéregetnek, és elvárják, hogy a járókelők rendesen fizessenek.

* * *

Bizonytalanság. Mindenütt és mindenben. Állandóan ezt érzem magam körül. Nem bírom megoldani az életemet, mert a világ is pusztul, és forr a gyűlöletben! Határozatlanság itthon és egész Európában. Eddig nem tapasztaltam, de most egyre többször, hogy lényeges döntésekre nincs igazi lehetőség. Széthúzás mindenütt, gáncs és közönyösség. Erről panaszkodik világhírű zongoraművészünk, *Kocsis Zoltán.* Kifordítják a szavait, itthon és külföldön is. „Végre fogjunk össze! Különben széthullunk!" – mondja szelíd indulattal. „A mi zenekarunkban őszinte barátság van, csodálatos közösségi munka. Legyen ilyen az országunk is!"

* * *

Esti kérés. „Mindenható Isten, adj egy kis pénzt!" Hirtelen megállok, mert ilyet még soha nem kértem. De azután gyorsan folytatom, nem magamnak kérek, bár nekem is jó lenne, hogy anyám sírján pótoljam a kidőlt fejfát. Másoknak kérek, gyerekeimnek olyan kicsi kellene, és boldogulnának; aztán néhány közeli barátnak: az egyik meleg kabátot vehetne, a másik jó gyógyszert a beteg szívére, a harmadik a régóta vágyott képzőművészeti albumot, a negyedik *Kányádi Sándor* verseinek, meséinek új, teljes gyűjteményét. Hajnalban, félálomban összeszámolom a kéréseket. Tényleg nem sok, száz-százötven ember, négy-öt millió forint az egész.

* * *

Öreg festő. Emlékszem az utolsó találkozásra, meghökkentő szavaira: „Becsukom az ablakot. Túl gyönyörű a tavasz!" Fél szemmel kilestem, ott pompázott a meggyfa fehér selyemvirágaival, távolabb a mandula lila lángjaival. Azután töprengtem, miért mondta ezt. Fájó lábbal nem mehet ki? Közel kilencvenedik évéhez, annyi kép után is úgy érezte, nem tudja megfesteni a varázslatot. Talán lehetetlen is, egy emberélet kevés hozzá.

* * *

Hárman a téren. Öregek, ülnek a padon, a nagy platánfa alatt, és panaszkodnak. A két férfi lassan kifogy a szóból, de a sötét kendős néne új dolgokat talál. „Már a tél sem a régi" – sóhajt hangosan. És a magas hófalakat idézi, a régi csengős szánokat. „Minden csupa sár, vízben a rét, a temető" – folytatja sopánkodását. „Már nincs kedvem meghalni" – hajol aztán az öregurak felé, és boldogan meséli, hogyan kell a töltött tyúkot jól elkészíteni.

* * *

Suhanó idő. Ijesztő, milyen gyorsan eltelik egy nap. Elrepül egy hét. Nyomtalanul ellobban a hónap. Egy pillanat az élet. Emlékszem, mintha tegnap lett volna, hogy apám a jeges téli éjben betakart, mert megint lerúgtam a takarómat. Mintha egy órája történt volna, pedig már ötven éve. Mindig megdöbbent a felismerés, ahogyan *József Attila* írja töredék két sorában: „Én ámulok, / hogy elmúlok."

* * *

Könyvhalál. A költészet halálát *Babits* több írásában is fölvetette. *Kosztolányi* az irodalom pusztulását. *Márai* a kultúra végnapjait jósolta meg, betemeti a feledés, mint Ninivét a sűrű vörös por. És most itt az újabb rémület: a régóta várt táblaszámítógép, az iPad. A készülékkel filmet nézhetünk, játszhatunk, elektronikus könyveket, újságokat olvashatunk! Egy hónapja másról se hallok, mint erről.

Az új évszázadban a mobil legyőzi a számítógépet. A robotok az embereket. Van benne valami, a kis méret a fontos, hogy zsebre lehessen vágni. Mert negyven-ötven éve unatkozik az emberiség, s különösen az utóbbi években. Kell az érintőképernyős telefon-számítógép és a fülhallgató a hangos, vad zenével. Így lehet beszélni egymással, szerelmünkkel, igaz, egymás szavát nem értjük. De nem is kell. Nem érdekes a másik ember, a világ. Csak én vagyok a fontos.

* * *

Ceruzasorok. Régi följegyzés. Megfakult sorok: „Micsoda öröm, amikor valaki leveti az emberi dicsőség gondját, s nyomban Isten kezébe kerül, milyen könnyen és szilárdan érzi magát." Mint a szakadékba esett ember, ahogyan kínlódva kapaszkodik föl az éles sziklákon a hegyoldalon, pedig elegendő lenne abbahagyni a kapkodást, és már ott is lenne összehorzsolt lába alatt a biztos talaj. És Isten tenyerében érezhetné magát.

* * *

Hiábavaló foglalatosság. A 19. század európai írói gyakran panaszkodtak a cenzúra miatt. Irodalmi tevékenységüket hiábavalónak érezték. A legfontosabbat, ami igazolja munkájukat, kivágták és eltávolították. Olyan ez – mondta a nagy orosz író –, mintha az asztalosnak úgy engednék meg a gyalulást, ha nem csinál forgácsot. Nem volt könnyű. De ma is nehéz, csak másképpen. Ma a megfogalmazásra kell vigyázni, százfelé figyelni. Az emberek nagyobb része szinte keresi, hogy mibe tud belekötni, semmi nem tetszik.

■ Fenyvesi Félix Lajos

Állami kitüntetések Deák térieknek

Március 15. alkalmából a Parlamentben hétfőn *Széchenyi-díjat* vehetett át *dr. Sólyom Jenő,* a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagja, állami díjas fizikus, az Akadémia Szilárdtestfizikai és Optikai Kutatóintézetének kutatóprofesszora – a Budapest-Deák téri evangélikus gyülekezet felügyelője – a szilárdtestek elméletében elért eredményeiért, elsősorban a renormálási csoport sokrétű alkalmazásáért, a több évtizedes oktatói tevékenységét összefoglaló, nemzetközi viszonylatban is jelentős, háromkötetes *A modern szilárdtestfizika alapjai* című tankönyvéért. A kitüntetést a Magyar Köztársaság elnöke adományozza a miniszterelnök előterjesztésére.

* * *

Dr. Réthelyi Miklós nemzetierőforrás-miniszter a Néprajzi Múzeum aulájában március 11-én a közelgő március 15-i nemzeti ünnep alkalmából *Liszt Ferenc-díjjal* tüntette ki – kiemelkedő zenei és előadóművészeti tevékenysége elismeréseként – *dr. Kamp Salamon* karnagyot, a Magyarországi Evangélikus Egyház országos egyházzenei igazgatóját, a Lutheránia énekkar vezetőjét, a Pécsi Tudományegyetem tanszékvezető egyetemi docensét, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem óraadóját.

Kamp Salamon már korábban is számos kitüntetést vehetett át: 1992-ben a magyar zeneművek bemutatásáért Artisjus, 1994-ben Bartók Béla–Pásztory Ditta művészeti díjban, 2001-ben a főváros Pro Civibus kitüntetésében, 2002-ben Kölcsey-díjban és 2004-ben a százéves Lutherániával Magyar Örökség Díjban részesült.

Forrás: Köztársasági Elnöki Hivatal – Evangelikus.hu / Horváth-Bolla Zsuzsanna

8 + 1 kérdés a Nyugati (Dunántúli)

Bő két hónap állt rendelkezésre ahhoz, hogy egyházunk nyugati (dunántúli) kerületének evangélikusai dedikált fórumokon is megismerkedhessenek a hivatalából nyugállományba készülő *Ittzés János* püspök tisztségére jelöltekkel. Mint ismeretes, a jelölést *Bencze András* székesfehérvári lelkész, püspökhelyettes és *Szemerei János* kaposvári espere-lelkész vállalta el. Hogy kettejük közül ki lesz az egyházkerület új lelkészi vezetője, arról a március 17. és 27. között megtartandó közgyűléseken leadott szavazatukkal döntenek az egyházkerület gyülekezetei. (A püspökválasztás eredményét a jelölő- és szavazatszámláló bizottság április második hetében tervezi nyilvánosságra hozni.)

Jóllehet gyakorlatunkat más médiumok is átvették, szerkesztőségünk – hagyományainak megfelelően – ezúttal is azonos kérdéssor megválaszolására kérte fel a püspökjelölteket.

■ T. Pintér Károly
főszerkesztő

1.
A Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület – éveken át húzódó zsinati vajúdás gyümölcseként – az ezredfordulón, 2000-ben születhetett újjá. Önök ekkor már ebben a régióban, jelenlegi szolgálati helyükön végezték lelkészi munkájukat. Annak idején hogyan fogadták a kerület újjászervezéséről hozott zsinati döntést, és az elmúlt bő egy évtized során változott-e véleményük (s ha igen, mennyiben) az egyházkerület létjogosultságát illetően?

2.
Ha a 2001-ben lezajlott népszámlálás eredménye adhatott is okot némi optimizmusra, mára nyilvánvalóvá lett, hogy nem sikerült utat találnunk az egyházunkhoz nem kötődő, de magukat evangélikusnak vallók többségéhez… Mi több, az elmúlt évtizedben valamelyest egyháztagjaink összlétszáma is fogyatkozott. A Nyugati (Dunántúli) Egyházkerületben látnak-e esélyt e szomorú tendencia megfordítására, s ha igen, püspökként milyen „eszközökkel” próbálnák megszólítani a felekezetünkhöz továbbra is csak látensen tartozókat?

3.
Bár legkönnyebben talán a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület határvonalai rajzolhatók meg, sokak szerint egyházunk gondjai egyetemlegesek. Önök szerint melyek mégis a leginkább „kerületspecifikus” problémák, és vannak-e ezek orvoslására javaslataik?

4.
Országos hetilapunkban csak a február 26-i kerületi nap apropóján foglalkoztunk kiemelten a „püspökválasztási kampánnyal”, szerkesztőségünk azonban természetesen igyekezett figyelemmel kísérni az egyházmegyei fórumok történéseit. Tudomásunk szerint ezek egyikén sem szegezték Önöknek a kérdést, hogy tudniillik: mi motiválta Önöket abban, hogy elfogadják a jelöltséget? Még egyszerűbben: miért vállalnák szívesen a püspöki tisztséget?

Bencze András válaszai

1.
Az 1991–97. és az 1997–2000. évi zsinat egyik legjelentősebb feladata volt, hogy kialakítsa egyházunk új struktúráját. A kerületek számának meghatározása különösen izgalmasan alakult. Ebben az időben egyházmegyém küldöttjeként, részben a szolgálati bizottság elnökeként vettem részt a zsinaton.

A kétkerületes rendszer túlhaladott volt, mert politikai nyomásra alakult ki. Ám még másik két oka is volt a változtatásnak. Az egyik a pásztorolhatóság. Két püspök nem tudná ellátni a rájuk bízott kerületek lelkigondozását. A másik ok az arctalanság volt. Sem a volt Északi, sem a volt Déli Egyházkerület nem alkotna egységet. A három kerület ezeket az igényeket jobban kielégíti: a püspökök közelebb kerülnek a gyülekezetekhez, a kerületek lelki egységeket alkotnak. Leginkább Dunántúli Egyházkerületünkben valósul ez meg ma is.

A házaspároknak azt tanítom, hogy a jónál is van jobb. Nem karba tett kézzel élvezzük a jót, hanem törekszünk a még jobbra. Így gondolkodom erről a nagyszerű egyházkerületről is.

2.
Bizony, akiket megkereszteltünk, azokért felelősek vagyunk Jézus Krisztus előtt. Ő nemcsak a keresztelést, hanem a tanítást is feladatunkká tette.

Azért óva intenék attól, hogy a számok bűvöletében éljünk. Gedeon háromszáz emberrel győzte le ellenségét. Jézus mértékegysége pedig a kettő és három: ha nevében vannak együtt ennyien, ő már közöttük van.

A Szentlélek ébreszt hitet ott és akkor, ahol és amikor ő akarja. Ám ha hitünk ajándék, jó volna azt nagyobb örömmel megélni környezetünkben! A legkisebb gyülekezetben is sugárzóvá válhat hitünk öröme, az imádság ereje! Többször kérdik: miért nem lép ki az egyház a templom falain kívülre? Hiszen minden vasárnap kilép! Senki nem marad a templomban. Még „a helység kalapácsa” is kimászott a harangkötélen. Az a kérdés inkább: viszi-e magával a templomból hazainduló gyülekezet Isten közelségének jó hírét?

A százhúsz éve született *id. Gáncs Aladár* hívta életre a Baráti Mozgalmat, az imádkozó, Bibliát olvasó házi gyülekezetek közösségét. Ma is gyülekezeti és baráti kisközösségek aktivizálhatnák leginkább az evangélikusokat, érhetnék el a keresőket. Az ilyen közösségek egyrészt hitelesek, őszinték, másrészt leginkább észreveszik a szociális és családi gondokat, s azokat időben tudják kezelni. Minden korosztályt élethelyzetében kell megszólítani: fiatalt a fiatalságában, a házaspárokat házasságukban, a gyermeket nevelőket szülői mivoltukban. Ehhez fel lehet használni a sport, a színjátszás, a zene és a modern technika eszközeit, és értelmes feladatokkal lehet érzékeltetni velük, milyen értékesek a gyülekezetnek. Több próbálkozás mutatta ennek eredményeit.

Szükséges, hogy a lelkész felkészítse a közösségvezetőket a szolgálatra, és a közösségek együtt ünnepeljék az istentiszteletet. Ez több feladat felé fordítja figyelmünket: feladatunk a presbiterképzés, evangélizációk szervezése, kisközösségi munkaprogramok kialakítása, a lelkészi szolgálat kiteljesítése, hogy megbízható embereknek adjuk át a ránk bízott kincseket (2Tim 2,2).

3.
Evangélikusok vagyunk: örömhírből élünk. Ha kerületi „specialitást” keresünk, inkább örömös jellegzetességet mutatnék. Mondjuk a Kemenesalja tudatos lutheranizmusát, amely nemzetünknek is annyi kiváló embert adott. Milyen fontos volna ma is ugyanazzal a szellemi igényességgel formálnunk gyülekezeteinket!

Aztán sorolnám iskoláinkat és diakóniai intézményeinket. Szombathely, Kőszeg, Sopron, Győr, Pápa, Lajoskomárom – igen jól csengő nevek! Például szolgálnak a kis gyülekezetek, amelyek bátor hittel mertek új utakat keresni: Nemescsó, Boba, Zalaistvánd, Esztergom, Fehérvárcsurgó, s még folytathatnánk a sort.

Ez nem azt jelenti, hogy nem veszünk tudomást a gondokról, hanem azt, amire Pál apostol biztat: Te győzd le a rosszat a jóval! Isten – a *Jó* – erejével szeretnénk legyőzni a rosszat. Mert evangélikusok vagyunk!

4.
Mióta *Ittzés János* püspök bejelentette, hogy nyugdíjba vonul, többen felkerestek, hogy vállaljam el a jelöltséget. A fehérvári gyülekezet életét, a Házas Hétvégében elvégzett munkámat, esperesi szolgálatomat hozták példaként, mely számukra jelzés volt arra, hogy ezt a hivatást a Lélek erejével el tudom látni.

Sok imádság és belső vívódás után vállaltam el a jelöltséget. Hiszem, hogy Jézus megadja a szükségeset ahhoz, amire elhív. Ezt jelenti az áldás a házasságunkon, ez ad bizalmat a gyermekneveléshez, ezzel a hittel indultam a lelkészi szolgálatba is. Ez adott bátorságot elvállalni a jelöltséget. Tudom, hogy egyházunknak szüksége van nagyobb belső összetartásra, a hivatalban állóknak egymás iránti figyelemre – erre küldetést érzek. Huszonöt éve lelkészi jelmondatom: Jó Jézus körül közösségben lenni.

Erre a Jézussal való élő közösségre hívom a gyülekezetek tagjait és lelkészeit.

5.
Szerintem nem ez a legmarkánsabb különbség. *János* testvérem jól átlátja a rendszereket, én pedig inkább lelki vezető vagyok. Ez a különbség jelenik meg a liturgiáról alkotott véleményünkben is.

A liturgiáról csak akkor írok szívesen, ha a kedves Olvasók nyitott szívvel olvassák soraimat. Úgy látom, sokan identitásukat féltik a liturgiaváltozástól, olykor indulatot és szeretetlenséget tapasztalok. Tiszteletben tartom, ha valaki nem fogadja el az újnak mondott liturgiát. Többször kijelentettem, hogy senkire nem szeretném azt ráerőltetni.

Székesfehérváron úgy éljük meg az istentiszteletet, hogy közben megőrizzük a koráléneklést: az énekverses változatot használjuk. Az istentiszteletet a keresztség és az úrvacsora keretezi: az istentisztelet elején gyónást tartva visszatérünk keresztségünkhöz, a végén élünk az úrvacsorával. Az istentisztelet központi része az igehirdetés. Az igei részt foglalja egybe a hitvallás. Csupa Bibliából vett idézet formálja az istentiszteletet. Gyönyörűen felépített rend ez, amely illik templomainkhoz, hiszen mindkettő hitünk útját jeleníti meg.

Azt mondják erre a rendre, hogy katolikusos. Inkább úgy mondom: ennek alapján lehet igazán különbséget tenni a katolikus és az evangélikus hit között. Annyiban tér el a mi rendünk a katolikustól, amennyiben más a tanításunk egy-egy vonatkozásban. Ez leginkább az úrvacsorai részen vehető észre. Így ez a rend pozitív identitástudatunkat erősíti. Ezért szeretem ezt a rendet. Még egyszer jelzem azonban: egy gyülekezetre sem szeretném ezt ráerőltetni. A liturgiaválasztás a gyülekezet bölcsességére van bízva.

6.
Szemerei János jól átlátja az egyház szervezetét, eligazodik a jelen világ útvesztői között, ismeri korunk technikai adottságait és korlátait is. Törekszik arra, hogy minden véleményt meghallgasson, fontos számára az átláthatóság. Törekszik a gazdaságosságra, ennek érdekében hajlandó hozzányúlni megszokott rendekhez is. Tudja, mi a lényeg, és mi a lényegtelen: ez utóbbi nem korlátozza annak érdekében, hogy a lényegre több súlyt fektessen.

Hadd mondjam el e kérdés kapcsán, hogy a gyülekezetek előtt két püspökjelölt áll. Kérem Testvéreimet, Isten ajándékainak sokféleségét lássák bennük. Így tudunk majd a megválasztott püspökre tisztelettel tekinteni.

7.
Az ökumené feltétele, hogy tudjuk, miért vagyunk evangélikusok. Hiszen az ökumené nem összeolvadást jelent, hanem hogy minden felekezet saját kincseit kínálja a többieknek. Ezért nem elég azt mondanunk: nem vagyok református vagy katolikus. Pozitív identitástudatra van szükségünk: hogy ne csak hordjuk a Luther-rózsát, hanem szívünk jelszava legyen annak tartalma.

Ezért szükséges megismernünk a *Kis kátét,* az *Ágostai hitvallást* és a többi hitvallási iratot, egyházunk történelmét és zenei gazdagságát. Ezért különleges a reformáció kezdetének ötszázadik évfordulója, amelyet evangélikusként az egész egyházat megajándékozva szeretnénk megélni. Óriási lehetőség arra, hogy a református egyháztesttel a 19. században kötött megállapodást megerősítsük, s hasonlóra törekedjünk a római testvérekkel is. A megbékélt különbözőség felé tett nagy lépés volna ez!

8.
Ha kellő bizalom él az egyházban a püspök iránt, akkor a püspöki jogkör ma elegendő. Jó, hogy a püspök válláról levették az adminisztrációs és bírói terheket. Nagyobb teret kaphat így a lelkipásztorolás. Ez volt a törvényalkotó célja. Az egyház hivatásából adódóan lelki vezetésre szorul.

Emellett szükség van arra, hogy az egyházkerület vezetése végre is tudja hajtani azt a gyülekezetépítő koncepciót, amelyet maga elé tűzött, és hogy bölcs „munkaerő-gazdálkodás” folyjék az egyházkerületben. Erre pillanatnyilag törvény nem, csak a bizalom jogosít.

Azt kellene végiggondolnunk, hogy a spirituális vezetéshez kellő felhatalmazással és szabadsággal rendelkezik-e a püspök.

+ 1.
Nemrég egy barátom a világ legtermészetesebb hangján kérdezte: *„Sto nóvává, Gászpágyin Wagner?” – Mi újság, Wagner úr?* A sok hivatalos megszólalás között jólesett ez a közvetlenség. Szeretném ezt a közvetlenséget sokakkal megélni. Hadd mondjam el most is, hogy vagyok!

Nagyszerű házas hétvégés alkalmon vettünk részt feleségemmel. Felemelő volt tizenhét házaspár előtt közösen szolgálni s velük együtt átélni házasságuk megújulását! A Szentlélek rendkívüli erejét tapasztaltuk meg együtt.

Hálát adok Istennek, hogy jelöltséget kaptam a püspöki tisztségre. Nagy tisztesség ez a fehérvári gyülekezetnek is. Azt jelzi ez, hogy sokan látják, ebben a gyülekezetben Jézus igazi közösséget épített belőlünk.

A bemutatkozások több figyelemre méltó élménnyel gazdagítottak. Örülök a nagy érdeklődésnek, hogy a püspökválasztást a kerület népe sajátjának tekinti. A kérdéseken keresztül megtudhattuk, mi foglalkoztatja a gyülekezeteket. Örülök annak, hogy a liturgia és az egyházkerület létének jogosultsága jelentenek vitatémát. Ez azt mutatja, hogy egyetértünk a hitvallásaink tekintetében, erkölcsi kérdésekben (homoszexualitás, abortusz stb.), és hogy nem kell beszélnünk politikai hovatartozásról.

Remélem, hogy a fórumok lendületes kérdésfelvetései mellett a gyülekezetek minden vasárnap imádságban hordozzák a püspökválasztást, hogy a Szentlélek vezessen jó döntésre mindenkit, és a választás eredményét Isten akarataként tudjuk elfogadni.

Egyházkerület püspökjelöltjeihez

5.
Úgy tudjuk, hogy kettejük között legmarkánsabban a liturgiai reform megítélésében érzékelhető nézeteltérés. Kérjük, próbálják néhány mondatban összefoglalni álláspontjukat e sokat vitatott kérdésről!

6.
Vélhetően mindenki másnál jobban ismerik egymás terveit, szándékait – „püspöki programját" –, hiszen Önök valamennyi egyházmegyei fórumon együtt voltak jelen, és egyébként is régről ismerik egymást. Véleményük szerint melyek azok az erények, amelyek jelölttársukat leginkább alkalmassá tennék a püspöki szolgálatra?

7.
Más felekezetekhez tartozóktól is gyakorta hallott vélemény, hogy hazánkban az evangélikus egyház az ökumené motorja. Elégedettek-e ökumenikus nyitottságunkkal, avagy a lutheri identitás markánsabb képviseletét tartanák kívánatosnak?

8.
Az utóbbi hónapokban több egyházvezető is szóvá tette a püspökök szűk mozgásterét. Önök megfelelőnek (elégségesnek) tartják-e az egyházunk jelenlegi törvényeiben rögzített püspöki jogköröket, s ha nem, milyen vonatkozásban vennének szívesen módosításokat?

+ 1.
Korántsem gondoljuk, hogy nyolc-kilenc kérdéssel, illetve az ezekre kapott válaszokkal le tudnánk fedni püspöki programjuk teljességét. Végezetül tehát azt kérjük, hogy önmaguknak tegyenek fel egy olyan kérdést, amelyre szívesen válaszolnának…

Szemerei János válaszai

1.

A 2000-ben kialakított egyházszervezet egy zsinati kompromisszum eredménye. A kompromisszum arról szólt, hogy a kettő helyett ugyan három kerület lett, de az egyházkerületek profilja megváltozott. A zsinati elképzelés „elcsúsztatott háromszintes egyháza" azt jelentette, hogy a gyülekezetek fölött két-két szint áll. Lelkipásztori tekintetben az egyházmegye és az egyházkerület, közigazgatási és pénzügyi területen pedig az egyházmegye és az országos egyház.

Nekem tetszett ez az elképzelés, mert az egyházkerületet lelkipásztori szintnek tervezték, amelyre szerintem is nagy szükség lett volna. Sajnos a közakarattal létrehozott modell kipróbálásra sem került. Mire életbe lépett volna, kisebb-nagyobb módosításokkal a kerületek kivívták maguknak, hogy a korábbi gyakorlat mintájára egyházkormányzati (és ne kizárólag lelkipásztori) szintként működhessenek. Ezért lett presbitériumuk és közgyűlésük…

Az egyházszervezeti berendezkedést, benne az egyházkerületek létjogosultságát is a gyülekezetek felől nézem. Azért, mert az Isten népe nem az egyházmegyékben, nem az egyházkerületekben és nem az országos egyházban, hanem a gyülekezetekben él! Isten nincs hozzákötve egyik modellhez sem. Ő bármelyikben tud munkálkodni, és bármelyiket el is vetheti. Az egyházkerületnek szolgai szerepe van. A gyülekezeteken keresztül az evangélium szolgálatát, a Krisztusról szóló bizonyságtételt kell segítenie. Ha ezt a szolgálatot látja el, akkor van létjogosultsága!

2.

A népszámlálás visszajelezte, hogy vannak olyan tagjai is a magyar társadalomnak, akik nem tartoznak hivatalosan egyházunkhoz, de nem is felejtették el evangélikus gyökereiket. Megkeresésük adatok hiányában és az érintettek akarata nélkül szinte lehetetlen.

Az viszont reménykeltő, hogy ők még tudják, evangélikus gyökereik vannak. Ha mi nem tudjuk is, hogy ők hol vannak, abban biztosak lehetünk, hogy ők látnak és részben hallanak is minket! Hallanak a rádióban, néznek a tévében, talán az interneten is. Találkoznak az egyházunkról szóló újságcikkekkel, látják plakátjainkat, faliújságjainkat. Talán részt is vesznek bizonyos alkalmainkon.

Értük azzal tehetjük a legtöbbet, hogy hűséggel végezzük szolgálatunkat, őrizzük evangélikus karakterünket, biztosítjuk azt, hogy templomaink is nyitva legyenek, és a szívünk is nyitva legyen, hogy bármikor befogadhassuk őket!

Ha alkalmaink, megnyilatkozásaink vonzók, és közösségeink élete vonzó, akkor a holdudvarban lévő emberek közelíteni fognak hozzánk. Lesznek, akik az ismeretlenségből be fognak lépni a látómezőnkbe, és reménység szerint közösségeinkbe is.

Egyháztagjaink fogyatkozásának több oka is van. A demográfiai okokból bekövetkező fogyás ellen nem igazán tudunk tenni. Minden más ok ellen igen! El is kell követni mindent, hogy a konfirmáció előtt és után, az egyik településről a másikba költözés alatt vagy a vegyes házasságok révén, de más okokból se kallódjanak el tagjaink.

3.

Az egyházkerületek nem egyformák.

Dunántúlon alapvetően más a településszerkezet, mint például az Alföldön. Amíg ott viszonylag nagy távolságokra nagy településekkel találkozunk, addig a Dunántúlon egymáshoz közel fekvő és jóval kisebb települések találhatók. Az ország evangélikusainak éppen az egyharmada, harminchárom százaléka él a mi kerületünkben, de a gyülekezetek száma tekintetében negyvenhárom százalék az arányunk.

Kerületünk speciális nehézsége, hogy nálunk legalább huszonöttel több lelkészre van szükség, mint a hasonló lélekszámú, de kisebb gyülekezetszámú Déli Egyházkerületben. Arról nem is beszélve, hogy a nagyobb gyülekezetek (gyakran kerületeken átívelően) szívesen hívják el a kis gyülekezetekből a rátermettségüket már bizonyított lelkészeket. Egyházkerületünk „kerületspecifikus" problémája a sok kicsi gyülekezet és a közösség működőképességének fenntartása és a lelkészi szolgálat folyamatos biztosítása.

Jó irányba mozdulhatunk el akkor, ha a kisebb méretű gyülekezetekben rejlő lehetőséget kihasználjuk. Ha egy lelkészre kevesebb ember jut, abból következhet az is, hogy intenzívebb egyházi kapcsolat alakulhat ki, Isten többekben ébreszthet felelősséget, és többen indulhatnak a lelkészi szolgálatba.

A lelkészek elosztásánál az országos szükségletekre és a területek közötti arányosságra jobban kell figyeli.

4.

Nem gondoltam, hogy valaha is felvetődik a püspöki szolgálat lehetősége az életemben. Kaposváron és a Somogy-Zalai Egyházmegyében nagy bizalom és szeretet vesz körül. Ez komoly erőforrás számomra. Erőt adott ahhoz, hogy egyházmegyénkben rendbe rakjuk az összes rendezetlen ügyet, és sikerült jó légkörű, egymást segítő lelkészi közösséget is kialakítanunk. A legkülönbözőbb nézetű és kegyességű lelkészek bizalmi légkörben és testvéri szeretetben élünk, és segítjük egymást.

Úgy gondolom, hogy a megszerzett tapasztalataimat a nagyobb közösség, az egyházkerület javára is kamatoztathatom.

A jelöltség elfogadásához azonban arra is szükségem volt, hogy a szűkebb környezetemen kívülről is érezzem a nyitottságot és a fogadókészséget az általam képviselt szemléletmóddal kapcsolatban. Meglepetésként ért, és döntésemben fontos szerepet játszott, hogy az egyházmegyei presbitériumok túlnyomó többségének ajánlását is megkaptam.

5.

A liturgiai reform olyan problémákat hozott felszínre, amelyek messze túlmutatnak a liturgia kérdésén.

Az új liturgia nekem személy szerint nem tetszik, de elfogadom, és tiszteletben tartom azt, hogy vannak testvéreim, akik ezt a formát szebbnek és kedvesebbnek találják. Az irántuk való szeretetből az országos közgyűlésen 2005-ben én is igennel szavaztam, hogy legyen számukra választható istentiszteleti rend az új liturgia is. Bíztam benne, hogy az új liturgia kedvelői hasonló megértéssel és tisztelettel fordulnak az egyszerűbb istentiszteleti formákat kedvelők felé. Sajnos ebben a várakozásomban csalódnom kellett.

Az említett 2005. évi országos közgyűlés határozata nyomán az új *Liturgikus könyvet* nagy példányszámban kiadták, de egyházunk másik hivatalos istentiszteleti rendjét, az idő közben elfogyott Prőhle-Agendát nem. Az országos presbitériumban öt évig kellett küzdenem azért, hogy újra kézbe vehető legyen az is! Nem tartom helyesnek, hogy kerületünkben az újonnan szolgálatba állított lelkészek csak az új *Liturgikus könyvet* kapták ajándékba indulásukkor, a Prőhle-Agendát nem…

Elkötelezett vagyok abban, hogy a liturgiai egyoldalúságnak és erőszaknak véget vessek, mert az nem épít, hanem megosztja az egyházat. A kölcsönös – hangsúlyozom: a kölcsönös! – tisztelet és szeretet viszont feloldhatja a feszültséget. Oda fogok figyelni arra, hogy a gyülekezetek liturgiaválasztási jogát mindenütt biztosítsák! Az egyházunkban elfogadott liturgikus rendek bőséges kínálata lehetőséget ad a választásra. Az viszont nem mehet tovább, hogy lelkészek a rájuk bízott gyülekezeteket meg sem kérdezve a nekik tetsző liturgiát erőltessék.

6.

Bencze András kollégámat tisztességes és becsületes embernek, igazi lelkésznek ismerem. Különösen értékesnek és a püspöki szolgálatban is hasznosnak vélem szociális érzékenységét és lelkipásztori alkatát. Komoly tapasztalatokat szerzett a családos hétvége mozgalomban, amelyeket a lelkészek és lelkészcsaládok lelkigondozásában is hasznosíthatna. Fontosnak tartom, hogy lelkészi szolgálatában igénybe tudta venni környezete segítségét, és közösségben gondolkodik.

7.

Nincs egymással ellentétben az ökumenikus nyitottság és a lutheri identitástudat. Sőt! Az evangélikusok ökumenikus nyitottsága éppen abból fakad, hogy *Luther* nem egy új egyházért küzdött, hanem az anyaszentegyház belső megújulásáért… Luther és követői felelősséget éreztek az anyaszentegyházért. Bátran kiálltak hitbeli felismeréseikkel az emberek, a nyilvánosság elé. Saját kényelmüket, biztonságukat, még az életüket is kockára tették azért, hogy az egyház megismerhesse a hit lényegét és centrumát.

Helyes, ha az evangélikusok az ökumené motorjai. Az evangélikusoknak az ökumenében evangélikusként kell részt venniük, nem valamilyen színtelen vagy fakó egyházi közösségként. Az ökumené családjában is kiemelt fontosságú küldetésünk, hogy a reformátoroktól kapott iránytűt használva a hit lényegére, különösképpen Jézus Krisztusra mint Megváltónkra figyeljünk és mutassunk!

8.

Elégségesnek tartom a püspöki jogköröket.

Az egyháznak arról kell tanúskodnia, hogy Isten Jézus Krisztusban elhozta világunkba a szeretet hatalmát. A szeretet hatalma és a hatalom szeretete között a különbség ég és föld. Zakariás próféta így tesz bizonyságot Isten hatalomhoz való viszonyáról: *„Nem erővel és nem hatalommal, hanem az én lelkemmel…"* (Zak 4,6)

Pál apostol a *Filippi levélben* azt írja az egyház fejéről, Jézus Krisztusról ismert himnuszában: *„Mert ő Isten formájában lévén nem tekintette zsákmánynak, hogy egyenlő Istennel, hanem megüresítette önmagát, szolgai formát vett fel, magatartásában is embernek bizonyult; megalázta magát, és engedelmeskedett mindhalálig…"* (Fil 2,5–11) Persze lehetne kérni és akár adni is nagyobb jogi, esetleg pénzügyi mozgásteret a püspököknek. Ezek segítségével talán könnyebben intéznének el bizonyos ügyeket. Viszont ezzel nem a szeretet hatalma, hanem egy másfajta hatalom dominanciája erősödne az egyházban. Ezért nem támogatnám.

Egyházmegyei szinten azt tapasztaltam, hogy a legtöbb ügyben a világos beszéddel, a problémák korrekt feltárásával és a szeretet lelkületével többre lehet jutni, mint a jog fenyegetésével és az erő alkalmazásával.

+ 1.

Egy olyan kérdést adok közre, amelyet nem magamnak írtam, hanem közvetlenül és bizalmasan tettek fel nekem, de a nyilvánosságot is érdekelheti.

A kérdés így hangzik: *„Megválasztása esetén következetesen és megalkuvás nélkül fogja-e képviselni azt a szemléletmódot, amelyről a fórumokon beszélt, és amellyel honlapján és sajtóinterjúiban is találkoztunk?"*

Válaszom: Igen. Ha nem ez volna a szándékom, nem vállaltam volna a jelöltséget, és nem szóltam volna egy szót sem. Jól érzem magamat a helyemen, a kaposvári gyülekezetben és a Somogy-Zalai Egyházmegyében. Ez szabaddá tett arra, hogy a „kampányban" a belső meggyőződésemet minden vonatkozásban nyíltan vállaljam és képviseljem. Püspökként ugyanezt tenném.

Meseélők

Ahol a Holnemvolt fesztivál volt

Egész napos programokkal és a műfaj nagyjaival várta az érdeklődőket március 12–13-án a *Holnemvolt fesztivál,* Magyarország első nemzetközi mesemondó fesztiválja. A fellépők Norvégiából, Peruból, Amerikából, Ausztriából, Székelyföldről és Magyarországról érkeztek az Evangélikus Egyetemi és Főiskolai Gyülekezet budapesti székhelyére, a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának (MEÖT) lágymányosi központjába.

„Álomból valóság lett – mert a világ így működik”

Az estig tartó meseáradat mindkét reggel 9 órakor kezdődött, sötétedés után pedig kísértethistóriák, lámpáseregetés és gyertyafényes kiállítás színesítették a programot. A négynapos ünnep és a korai kezdés ellenére bebizonyosodott, hogy szép számmal vannak Magyarországon nyitott szívű, mesére, történetekre éhes felnőttek is.

– Valahol ott lappang az emberek tudatának mélyén, hogy nemcsak gyermekmesék, hanem embermesék is vannak. Akik nem felejtették ezt el, azok jöttek el. Perutól Norvégiáig minden mesemondónk odáig volt, hogy milyen jó a magyar közönség – mondja *Körmendy Petra* evangélikus egyetemi lelkész, a fesztivál szervezője, aki *Zalka Csenge Virág* mesemondóval együtt a fesztivál megálmodója és koordinátora. – Csenge 2009 karácsonyán mondott mesét nálunk, aztán itt ragadt a gyülekezet gospelkórusában. Ő számolt be nekünk a külföldi *storytelling (felnőtteknek szóló mesemondó műfaj – a szerk.)* fesztiválokról és ott szerzett tapasztalatairól. Beszámolóin keresztül olyan világot ismertem meg, ahol az emberek ismét használják a fantáziájukat, a képeket és a képzelőerejüket, nem csak bámulnak valamilyen nem igazi valóságot egy valóság nélküli tévében. Akkor vetődött fel bennem a gondolat, hogy kipróbálhatnánk itthon is egy ilyet. Álomból valóság lett, és lám, lassan véget is ér Magyarország első mesemondó fesztiválja – óriási sikerrel, tökéletes műsorral.

– Magyarországon egyelőre kevesen vagyunk hivatásos mesemondók – veszi át a szót Zalka Csenge Virág –, de az utóbbi években egyre több ember érdeklődik az iránt is, hogyan űzhetné a műfajt foglalkozásként. Ezért is került bele a programba a *swap (a fesztivál azon része, amikor bárki mondhat mesét – a szerk.),* hogyha valakinek kedve szottyan kipróbálni a mesélést közönség előtt, akkor ezt megtehesse.

A változatlan valóság

A swapra a második este kerül sor, előtte végighallgatjuk a profikat. A fellépők magukkal ragadóak, a rendelkezésükre álló egy-egy óra úgy elrepül, mint a képzelet.

Minden mese egy elfeledett, kerek valóság, egy varázslatos közös emlékezet, ahová bárki bármikor visszatérhet, és amelyet az előadó egyénisége tesz igazán tökéletessé. A szombat reggel *Angela Davis* mocsári partijával kezdődik: elképesztő lendülettel és energiával meséli a New Orleans-i lápvilág cajun, kreol és más távoli kultúrákból származó legendáival fűszerezett történeteit. Angela egyből eloszlatja a tolmácsolással kapcsolatos fenntartásokat is, bebizonyítva, hogy a közös nyelv hiánya nem lehet akadálya a megértésnek, az átélésnek és az interaktivitásnak, hiszen az egyéniség és a gesztusok nem fordíthatóak le semmilyen nyelvre, mégis minden nyelven érthetőek.

Tone Bolstad Fløde következik Norvégiából. Ő húsz éve dolgozik mesemondóként, és mint a szakma nagymestere, tanított az oslói egyetemen.

– Régen a mesemondóknak könnyű dolguk volt, hiszen az emberek mindent elhittek nekik, azt is, ha az mondták, két faluval arrébb sárkányok élnek. Ma több az emberek tudása, így a távolság is nagyobbra nőtt ember és mese között – idézi Körmendy Petra Flødét, miközben a fellépő elkezdi bejárhatatlannak hitt mélységekbe és magasságokba repítő skandináv történeteit. Ragnhild hercegnő meséjének végén, akárcsak a főhős, mi sem tudjuk eldönteni, hogy foglyok vagyunk-e vagy szabadok a nyugodt, csendes, álomba ringató norvég éjszaka legendáiban.

A roma kultúra hosszú ideig élt írásbeliség nélkül, így a mesemondás élő, pezsgő hagyományként őrződött meg mind a mai napig. Ezt a gazdagságot hozta el *Birgit Lehner* Ausztriából, gyönyörű és szórakoztató roma mesék és dalok formájában.

César „El Wayqui” Villegas Peruból szívszorító és lélekmelengető szerelmes történetei segítségével pottyantott ölünkbe egy-egy darabka kék eget és az őserdő szerteágazó bölcsességét, *Csernik Szende* székely lábbábos szoknyájából pedig minden alkalommal kerek erdő és kacagtató mese kerekedett. Szerinte „az élet Isten meséje”, ezért is fontos tudatosítani magunkban, hogy a mese nemcsak mese, hanem élet is, ezért mindannyian mesélők és hősök, tehát „meseélők” vagyunk.

A mese mindenkié

– A mesemondó csatorna, aki nemcsak a művészetet, de a bölcsességet is átadja, és nagyon szerencsés az, aki ezt foglalkozásként űzheti – mondja Wayqui –, hiszen a mesélő az emberek közös emlékezete. Az iskolák, gimnáziumok, egyetemek csupán nyolcszáz éve léteznek, de a legendák, mítoszok, történetek akár több ezer éve terjednek tovább szájhagyomány útján, nemzedékről nemzedékre. Ezért nagyon fontos emlékezni ezekre a történetekre, különben újra elkövetjük azokat a hibákat, amelyeket a szereplők, avagy elfelejtjük felismerni az életben az élvezhető mozzanatokat. A mesélés nem igazán változott az internet vagy a televízió ellenére sem, hiszen ha itt körbenézünk, élőszóra éhes, egymással kommunikáló és egymásnak mesélő embereket látunk, akárcsak a szomszéd asztalnál. Folyton történeteket adunk át egymásnak, legyenek azok bármilyen egyszerűek, hétköznapiak.

A második nap délutánján mindenkinek lehetősége volt rá, hogy nagyobb hallgatóság előtt, színpadi mesemondóként is kipróbálja magát. A résztvevők produkciói között volt saját történet, modern Micimackó-feldolgozás, de még egy Budapesten élő, New York-i mesemondó is hozzánk szegődött, aki értesült a fesztiválról, és eljött megnevettetni a magyar közönséget.

Az udvaron rendezett, gyertyával megvilágított kiállítás megnyitása után – amelyet fiatal hazai képzőművészek (*Szilágyi Csilla, Grünfelder Judit, Karai Györgyi és Lublóy Zoltán*) állítottak össze saját, üvegből és porcelánból készült munkáikból – felrepül az utolsó lámpás is, majd csillaggá válik, kacsint egyet, végül teljesen eltűnik. Az udvar elcsendesedik, de a manók, kígyók, hercegnők, királyok, ősi legendák és egyszerű emberek tovább élnek – mindenütt.

■ Laborczi Dóra

HIRDETÉS

Cinkotai böjti estek

Böjti sorozatot tartanak a Cinkotai Evangélikus Egyházközség templomában (1164 Budapest, Batthyány Ilona u. 53.) március 22. és április 19. között keddenként este hat órai kezdettel. Az igehirdetések témája *Evangélikus énekeskönyvünk* 200. énekének egy-egy versszaka.

- Március 22.: *Krisztus áldozata – Tamásy Tamásné*
- Március 29.: *Személyes bűnbánat – Smidéliusz Gábor*
- Április 5.: *Az irgalom ajándéka – dr. Varga Gyöngyi*
- Április 12.: *A Krisztus-hit ereje – Zsíros András*
- Április 19.: *Krisztus meghalt értem – Vető István*

HIRDETÉS

A nyugdíjas papnék következő találkozóját március 26-án 9.30 és 15.00 között a Budapest-Kelenföldi Evangélikus Egyházközség tanácstermében (1114 Budapest, Bocskai út 10.) tartjuk. A nap témája: *Nemzedékek együtt.* Előadó: *dr. Szabóné Mátrai Marianna* püspökhelyettes, az Evangélikus Hittudományi Egyetem Gyakorlati Intézetének vezetője. Minden érdeklődő papné és papnő testvérünket szeretettel hívjuk és várjuk.

Jelentkezés március 20-ig az alábbi szervezők egyikénél: *Missura Tiborné,* telefon: 1/365-8486 vagy 20/824-5496, e-mail: tibor.missura@lutheran.hu; *Szirmai Zoltánné,* telefon: 1/336-5206 vagy 20/824-2790, e-mail: margit.szirmai@lutheran.hu.

HIRDETÉS

Az Evangélikus Hittudományi Egyetem (EHE) felvételt hirdet a 2011/2012-es tanévre nappali tagozaton hároméves *doktori (PhD-) képzésre* egyetemi hittudományi végzettséggel, illetve teológiai vagy vallástudományi mesterfokozattal (MA) rendelkezők részére. A jelentkezési lap az EHE rektori hivatalában (1141 Budapest, Rózsavölgyi köz 3., tel.: 1/469-1051; 20/824-9263) szerezhető be, vagy letölthető az EHE honlapjáról: *http://teol.lutheran.hu* (ETN/Irattár/Szabályzatok/Tanulmányi és vizsgaszabályzat). *Jelentkezési határidő: 2011. április 30.* A felvételi konzultáció időpontja: 2011. május 27.

HIRDETÉS

Pályázati hír

Pápai Evangélikus Egyházközség

A Gyurátz Ferenc Evangélikus Általános Iskola informatikai infrastruktúrájának fejlesztése című pályázat keretében a Pápai Evangélikus Egyházközség 5 408 824 forint támogatásban részesült. A TIOP-1.1.1-07/1-2008-1097-es azonosító jelű pályázatban 8 db iskolai PC-t, 3 db tantermi csomagot, 1 oktatást a tantermi csomaghoz, 1 db alkalmazásszervert, 1 db szerverszoftvert és 1 db WIFI-csomagot szereztek be. A TIOP 1.1.1/07 pályázati konstrukció közvetlen célja az élethosszig tartó tanulás kulcskompetenciáinak fejlesztéséhez szükséges, egyenlő hozzáférést biztosító IKT-infrastruktúra megteremtése Magyarországon. A projekt az Európai Unió támogatásával valósult meg.

AZ MEE GYERMEK- ÉS IFJÚSÁGI OSZTÁLYÁNAK HIRDETÉSE

NOVELLAÍRÓ-PÁLYÁZATUNK ANYAGAIBÓL

A kordzakó

„A jó ember az ő szívének jó kincseiből hozza elő a jókat; és a gonosz ember az ő szívének gonosz kincseiből hozza elő a gonoszokat.” (Mt 12,35; Károli-fordítás)

A fiú megállt az ajtóban. Kordzakóját kigombolta, zsebre vágta a kezét, nekidőlt az ajtófélfának. A táncolókat nézte.

Nemigen járt ilyen helyekre, egy barátja beszélte rá, hogy jöjjön el.

– Hogy akarsz becsajozni, ha nem jársz táncolni? – kérdezte, s ő kénytelen volt elismerni, hogy igaza lehet, hiszen most is csak arra a lányra gondolt, akit a menzán látott. „Vajon táncolna velem?” – kérdezte önmagától, de rögtön rálegyintett: „Hiszen nem is tudok táncolni!”

Egy időben, ha egyedül volt otthon, gyakran bekapcsolt valami zenét, és úgy próbált mozogni, ahogy másoktól látta. Gyakorolt a tükör előtt, de hetek múlva is éppoly sutának érezte magát, mint az elején. „Ez kínszenvedés!” – gondolta keserűen.

Azért eljött ma este. Hátha van beszélgetéssel tölthető szünet, mialatt közeledhet a lányhoz. Kereste, egyenként pásztázta végig a táncolókat. Lüktető ritmus dobolt, mégis voltak párok, akik teljesen összetapadva, erotikus mozdulatokkal lebegtek, mintha egy test lennének. „Micsoda rutin! – sóhajtott. – Micsoda összeszokottság! Milyen jó nekik! Ők már túl vannak ezen az ismerkedős hülyeségen. A mozgásukon is látszik a bizalom.”

Más párok lazán, egymást körbeugrálva rázták magukat. Ebben inkább flört volt és kacérság. A párjuk szemét keresték, összenevetgéltek. A fiú ezeknél ígéretet és várakozást látott. „A tánc mindenképp a szerelemről szól” – állapította meg. A férfiról és a nőről. A kapcsolatukról.

Persze vannak, akik csak lötyögnek. Kisebb körben fiúk, lányok vegyesen. Nekik nincs párjuk. Teszikveszik magukat, látszik, hogy elsősorban figyelemfelkeltés a céljuk. Legkevesebb, aki csak mozogni akar. Egy srácot látott csak, aki behunyt szemmel, a külvilágot kizárva ringatózott, mélyen a ritmusba merülve. A kordzakós fiú elmosolyodott a látványra: bizony saját magát nemigen tudta ilyen helyzetbe képzelni. „Hogy képes így elengedni magát?”

Tovább vizslatta a kavargó tömeget, de azt a lányt, akiért idejött, nem látta sehol. Se az asztaloknál, se a folyosón, se a bárpultnál. „Nincs itt – rázta a fejét csalódottan. – Különben tök hülye vagyok! Mit keresek én itt? És ha meg is találnám? Táncolna velem? Úgy összesimulva, eggyé olvadva valaha is táncolna velem? Frászt! A barátnőivel utána vihogva kitárgyalnák, hogy milyen béna voltam.”

Még egyszer végigjáratta pillantását a termen, aztán begombolta a kordzakóját, és hazament.

* * *

A fiatalember lezser mozdulattal lendítette vállára a széktámláról a kordzakóját. Az irodában egyszerre négy szempár követte a mozdulatait. Úgy tett, mintha nem venné észre, de magában elégedetten nyugtázta, hogy bejön a csajoknak. Bármelyiket megkaphatná. A szomszéd asztalhoz fordult, odaszólt a kollégájának:

– Jössz kávézni?

Az csak bólintott, letette a telefont, becsukta a határidőnaplóját.

– Mehetünk – mondta a szemüvegét igazgatva. Szélesen vigyorgott a lányokra, de azok nem reagáltak. Mikor kiértek, megkérdezte a társát:

– Mondd, hogy csinálod, hogy mindegyik téged figyel?

– Nem érdekes! Nem számítanak – felelte az fölényes mosollyal, de a kávézó parányi asztalánál a barátja nem hagyta ennyiben:

– Ki kell neked? Milyen csaj?

A fiatalember vállat vont, keresztbe vetette a lábát, hátradőlt, úgy felelt:

– Hát nem ilyenek! Nekem egy nő legyen nőies. Úgy értem, legyen benne kihívás. Kelljen megszerezni, másképp semmit se ér.

S mivel látta, hogy szemüveges kollégája értetlenül hallgatja, sietve hozzátette:

– Tudni kell szépet hazudni, észrevenni és kihasználni a másik gyenge pillanatait, érted? Minél nehezebb, annál jobb. Ha ez nehezedre esik, akkor ne csináld: akkor ne táncolj! De nekem kell a fantázia! Kell a győzelem!

A barátja erre sajnálkozva veregette meg a kordzakó vállát, amit a fiatalember nem is értett, csak a tekintete bizonytalanodott el egy pillanatra, majd újabb vállrándítás kíséretében a kávéja fölé hajolt.

* * *

A férfi az aluljáróban óvatosan fogta a háta mögött a hosszú szárú vörös rózsát. Nem csak a tüskék miatt, inkább hogy a nő meg ne lássa idő előtt. Nem sokat kellett várnia. A nő mosolyogva simult a kordzakó vállára. Mintha sose akarna kibújni a bársonyos ölelésből. A férfi előhúzta a virágot, egy „Szeretlek” kíséretében adta át.

– Min dolgoztál ma?

Ezúttal nem a motelszobában, hanem a kedvenc kiskocsmájukban hangzott el a kérdés, mely mindig elég az éjszakába nyúló beszélgetések elkezdéséhez. Vitatkoztak, évődtek, és csak a záróra közeledtével vált keserédes hazugsággá a jókedvük. Az asszony megcirógatta a férfi arcát:

– Indulnod kell! Még gyanút fog a feleséged.

* * *

Az öregember egy padon üldögélt. Szikár teste éppoly hálás volt a melegért, mint a park tulipánjai, és ahogy azok elhullajtották az erősödő napsütésben a szirmaikat, ő is maga mellé ejtette kifényesedett kordzakóját.

Diákok meg párok találkozóhelye volt ez, mindig akadt bámészkodnivaló. Most egy kisgyerek visított kacagva, az anyukája épp a szökőkútról próbálta elterelni a figyelmét. „Igaza van – gondolta az öregember –, annyira még nincs jó idő, hogy a kicsi összevizezze magát.”

Egyszer csak a virágágyás mögötti pázsitra lett figyelmes, ahol egy nagyjából vele egykorú férfi félmeztelenül táncolt. Mellette a fűben fehér bot feküdt. Ámulva nézte, hogy a táncoló, vak aggastyán barna felsőteste csupa csont, felemelt karjain lötyög a bőr. Zene sehonnan sem szólt, az öreg mégis forgott, élettelen szemét az égnek emelve körbe-körbe táncolt, és mosolygott.

Az öregember a fejét csóválta: „Nevetséges vén bohóc!” De a legyintéssel valahogy a jókedve is elszállt. Még a szökőkúttal barátkozó csöppség látványa sem derítette fel, az esze egyre csak a pázsiton keringő, hajlott férfin járt. „Nem, nem, dehogyis bohóc! Csak valami olyat tesz, amit én a nyolcvan évem alatt sose próbáltam: a tavaszi illatokat táncolja, a madárdalt, a meleg szellőt, az Életet!”

Magába fordulva bámulta egy darabig, majd felemelte a padról az elnyűtt kordzakót, és lehajtott fejjel a vak ember vállára terítette.

■ Berecz Ágnes Gabriella

HETI ÚTRAVALÓ

„Isten abban mutatta meg rajtunk a szeretetét, hogy Krisztus már akkor meghalt értünk, amikor bűnösök voltunk.” (Róm 5,8)

Böjt második hetében az *Útmutató* reggeli és heti igéi az Úr Isten Szolgáját állítják elénk, hogy mi is emlékezzünk böjti utunkon: Jézus szeret minket, s vére által megszabadított bűneinktől! „Isten Fia szolgai formát vett fel, és emberekhez lett hasonlóvá, megalázta magát, és engedelmes volt mindhalálig, mégpedig a kereszthalálig.” (Fil 2,7.8; LK) Ezért: „Emlékezzél meg, Uram, a te irgalmasságodról és a te jóvoltodról, melyek öröktől fogva vannak!” (GyLK 686,5) Ő minket emlékeztet: szeretett Fiát azért küldte hozzánk, hogy életünk sarokköve legyen a halálból való feltámadás csodája által; *„mert nem is adatott az embereknek az ég alatt más név, amely által üdvözülhetnénk”* (ApCsel 4,12). De mit szólnak és tesznek a gonosz szőlőművesek? *„Ez az örökös, gyertek, öljük meg, és mienk lesz az örökség! Megragadták, megölték, és kidobták a szőlőn kívülre.”* (Mk 12,7–8) El kell fogadnunk a megváltás művét a magunk számára is: *„…a rendelt időben halt meg Krisztus értünk, istentelenekért.”* (Róm 5,6) „Az Úr Jézus tehát egyrészt a világ legnagyobb és egyetlen »bűnöse«, mert hiszen mindnyájunk bűne rajta van; másrészt pedig az egyetlen igaz s szent, mert hiszen senki sem lehet Isten előtt igaz s szent, hanem csak őáltala.” *(Luther)* Pál így tanít: *„Mivel tehát megigazultunk hit által”,* az Úr Jézusért kegyelmet és örök üdvösséget nyertünk. S e *„reménység pedig nem szégyenít meg, mert szívünkbe áradt az Isten szeretete a nekünk adatott Szentlélek által”* (Róm 5,1.5). Jézus ószövetségi előképei – az Úr szolgái – is őreá emlékeztetnek. Jeremiás szavai által így: *„De tudjátok meg, hogy ha megöltök, ártatlan vér terhel benneteket, mert valóban az Úr küldött hozzátok…”* (Jer 26,15) *„A Sátán (…) megverte Jóbot rosszindulatú fekélyekkel tetőtől talpig.”* De ő betegségében is kitartóan feddhetetlen maradt: *„Ha a jót elfogadtuk Istentől, a rosszat is el kell fogadnunk.”* (Jób 2,7.10) Izráel perelt Mózessel a pusztában; az Urat kísértették, ám ő nem hagyta cserben a népét: *„Én majd ott állok előtted a sziklán, a Hóreben. Üss a sziklára! Víz fakad belőle, és ihat a nép.”* (2Móz 17,6) Páltól tudhatjuk, hogy *„a lelki kősziklából ittak, amely velük ment. Az a kőszikla pedig a Krisztus volt”* (1Kor 10,4). János szerint az Úr Jézus a mi pártfogónk és szószólónk is *„az Atyánál: mert ő engesztelő áldozat a mi bűneinkért…”* (1Jn 2,1–2) Az Úr Szolgája másodszor is szólt tanítványainak a haláláról és feltámadásáról. *„De ők nem értették ezt a kijelentést, mivel el volt rejtve előlük…”* Egy kisgyermeket állított eléjük példaként: *„Mert aki a legkisebb mindnyájatok között, az a nagy.”* (Lk 9,45.48) Pál ma is hirdeti: megigazulni csak a Krisztusba vetett élő hit által lehet! S ezért *„többé tehát nem én élek, hanem Krisztus él bennem”* (Gal 2,20). „Mindenem vagy, Jézusom (…), / Boldog, aki benned él! // (…) Veled mennyben újra élek. / Te vagy utam, életem, / Én Jézusom, mindenem!” (EÉ 392,2.3)

■ Garai András

Unalom ellen?

A szokott módon kezdtük a hittanórát. Kikerestük a bibliaolvasó Útmutató aznapi igéit, és kutattuk a jelentésüket. Egyszer csak a tizenhárom-éves-forma fiúcska szeme felcsillant. Örömmel újságolta, hogy ráismert abból az egyetlen mondatból Nóé történetére.

Mivel neki a Bibliával való első találkozása a tanév elején volt, amikor az egyházi iskolába került, s a hittanon újszövetségi történeteket tanulunk, kíváncsiság ébredt bennem.

– Honnan ismered te Nóé történetét? – kérdeztem.

– Ha unatkozom, akkor Bibliát szoktam olvasni. Elkezdtem az elején, és a múltkor éppen eddig jutottam – feleli.

Szíven ütött ez a válasz. Nem találkoztam még olyan fiatallal, aki – hogy ne töltse haszontalanul vagy unalmasan az időt – a Szentírást veszi kézbe! S teszi ezt olyan valaki, aki nem hozott magával otthonról hívő példát, akinek ezt nem mások tanácsolták, s aki az elején – őszintén elmondta – csöppet sem lelkesedett a kötelező hitoktatásért. De egyre többször adja jelét az ige iránti fogékonyságának, érdeklődésének s annak, hogy Isten szavában személyes üzenetet fedez fel.

E fiúcska példája elgondolkodtathat bennünket, hitben járó felnőtteket. Vajon mennyire jellemző ránk, hogy szabad vagy unalmas perceinkben a Bibliához nyúlunk, nem valami pótcselekvést választunk?

■ Hulej Enikő

Tavaszi történet

Vannak Önök között sorozatfüggők, akik tűkön ülve várják kedvenc szappanoperájuk következő epizódját vagy a frissen olvasott kötet folytatását? Meg tudom érteni, mit érezhetnek, amikor a tévétársaságok néhány hét (rosszabb esetben: hónap) szünetet iktatnak be a széria egyes részei közé, vagy a kiadók csak jóval az előző kötet megjelenése után dobják piacra a regénysorozat következő darabját. Mert bár alapvetően nem vagyok rajongó típus, alkalmanként én is „megfertőződöm” – ez idő tájt a *Tavaszi történettel.*

Még csak most kezd ébredezni a természet, és én máris a nyarat – egyszersmind az őszt és a telet – várom. A Harmat Kiadó ugyanis, sajnos, mindig csak az új évszak beköszöntével jelenteti majd meg *Catherine Palmer – Gary Chapman* párkapcsolati tanácsadó könyveit feldolgozó – négy részből álló regénysorozatának soron következő kötetét…

Az Idill nevezetű kisvárosban játszódó regények (fő)szereplői akár mi magunk is lehetnénk: friss házasok, akik most alakítják ki a közös életüket; kisgyermekes anyukák, akik már túl vannak néhány nagy csalódáson; hivatásukban szép eredményeket felmutatni tudó, de életük párját még kereső nők és férfiak; idősödő házaspárok, akik nyugdíjba vonulásuk után azon munkálkodnak, hogy továbbra is a közösség hasznos tagjai maradjanak.

A sorozat első, *Tavaszi történet* című kötetének középpontjában az Öbölmélye városrészben élő Brenda és Steve – a kreatív, de gyermekei kirepülését nehezen viselő háziasszony és a sikeres, de túlontúl elfoglalt üzletember – válságba jutott házassága áll. A bajt látva barátok és szomszédok hada siet a segítségükre, hogy támaszaik legyenek, amikor kettejük jövője forog kockán. Nem árulok el nagy titkot, ha elmondom, hogy a történet happy enddel végződik – de nyitva marad a kérdés, hogyan alakul a többi szereplő sorsa. „Folyt. köv.” a *Nyári történetben…*

A sorozat nagy erénye, hogy – az ugyancsak a Harmat Kiadó gondozásában megjelent *Tűzálló (Fireproof)* című könyvhöz hasonlóan – a szórakoztató irodalmat keresztény szellemiséggel ötvözi, vagyis a könnyed hangvétel a téma ideközpontú megközelítésével párosul. A „csajos” borító ellenére férfiaknak is „kötelező olvasmány”, ha meg akarják érteni, egy-egy élethelyzetben mi minden játszódhat le társuk fejében és szívében.

■ – vitális –

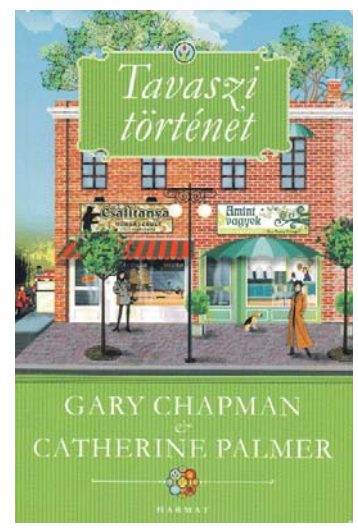

Gary Chapman – Catherine Palmer: Tavaszi történet. Harmat Kiadó, Budapest, 2011. Ára 2900 forint.

PALACKPOSTA

Pezsgőtabletták

Hosszú volt a tél. Testemnek, lelkemnek egyaránt. Úgy érzem, lemerülőben vagyok. Valaki rám néz, és sápadt arcomat látva azt javasolja, szedjek valamit. Mondjuk pezsgőtablettát. A legtöbbnek még az íze is jó, és a benne rejlő vitaminokkal talán kihúzhatom tavaszig. A testem egészségmegőrzése tehát kipipálva.

De mi lesz a lelkemmel? Mi az, ami lelkem egészségének a megőrzését szolgálja? Merthogy a hosszú téli napok azt is kikezdték, és úgy érzem, időközben a lelkem is sápadttá vált. Aztán eszembe jut, hogy talán itt is szóba jöhetne a pezsgőtabletta. Mert talán léteznek lelki pezsgőtabletták is. Olyan lehetőségek, pillanatok, amelyek felpezsdítik a lelkemet a ködös, napfény nélküli, tél végi időben. Egy találkozás, egy beszélgetés, egy lehetőség.

Ilyen pezsgőtabletta volt az adventi készülődés, majd a karácsony békességillata. Aztán legutóbb a farsangi mulatságunk. De ezek már elmúltak, a tovatűnő idő mára emlékeket faragott belőlük. És az emlékeknek valahogy nincs olyan erős vitamintartalmuk, mint az aktuális történéseknek. Valami új után kell néznem. Valami után, ami újra felpezsdít, ami újra lendületbe hozza lemerülni készülő lelkemet. Így hát leülök, hogy végiggondoljam, mi az, ami szóba jöhet, mi az, ami napról napra, hétről hétre feltölt.

Azt hiszem, elsősorban a találkozások. A hétfő esti, amely mindig egy mély beszélgetéssel kecsegtet. A keddi, mert akinek van *keddje* hozzá, azzal jót filmezhetünk, és persze a csütörtöki, amikor önfeledten táncolhatunk. És a találkozások vagy a telefonbeszélgetések a barátaimmal, éljenek akár a közelben, akár több száz kilométerre tőlem. Egész egyszerűen felpezsdít az, hogy megoszthatjuk egymással élményeinket, felfedezéseinket, egy jó könyvet vagy egy dalt, amely valamiért sokat jelent számunkra.

És az egyedül, csendben eltöltött percek. Amikor a *legjobb Barátommal* találkozhatok. Azzal, aki mindent tud rólam, és ennek ellenére sem küld el a fenébe, hanem mindig van rám ideje. Akinek nem vagyok a terhére, még akkor sem, amikor lelkem sápadtabb a megszokottnál, és akkor sem, ha két találkozás között több idő telik el. Ő mindig örül nekem, bármikor kopogtassak is nála.

Visszaolvasva látom: egymás után sorakoznak lelki pezsgőtablettáim a teleírt lapon. Ezek valójában mindig is rendelkezésemre álltak, hogy sápadtságomból pirospozsgássá varázsoljanak. Csak időnként végig kell gondolnom mindezt. Számba venni. Például böjtben. Kívánom mindenkinek, hogy a húsvétváró időben találjon rá újra elveszettnek hitt pezsgőtablettáira!

■ Balázs Viktória

Névjegy:
Balázs Viktória
A Debreceni Evangélikus Egyetemi Gyülekezet lelkésze vagyok. Közösségünk amolyan lelki pezsgőtabletta lehet mindazok számára, akik betérnek hozzánk. Meglehetősen pezsgő életet élünk: hétfőnként nagyokat beszélgetünk, kedden filmet nézünk, csütörtökön táncolunk, tavasszal és ősszel kirándulunk, és mindeközben sokat nevetünk. Nyitottak és befogadóak vagyunk. Ha lemerülőben vagy, és Debrecenben jársz, nézz be hozzánk, lelked egészségének megőrzése érdekében!

OSZTOZÓ

Könyvböjt? Nem. Könyves böjt!

Beköszöntött a böjti időszak: néhány hétre búcsút vettünk a mulatságoktól, az esték viszont még hűvösek ahhoz, hogy órák hosszat sétáljunk a szabad levegőn. Használjuk hát ki ezeket a napokat arra, hogy egy-egy értékes kötetet levegyünk a könyvespolcról! Ha pedig jól választjuk meg az olvasnivalót, a könyvvel töltött idő segítheti a böjti elcsendesedésünket is.

Korunk egyik legismertebb papja *Böjte Csaba,* a dévai árvák nevelőapja. A ferences szerzetes *Karikó Éva* kérdéseire válaszolt. A beszélgetéssorozat első részében az *Apostoli hitvallás* mondatait kommentálja, miközben bepillantást enged a szerzetesi közösség és az általa fenntartott árvaházak mindennapjaiba. Amennyire egyszerűen, annyira nagyszerűen fogalmaz Csaba testvér az *Ablak a végtelenre* című kötetben. Böjt második vasárnapi *Osztozónkban* most őt idézzük: „Az ördög nem valami füstös, kénköves, patás, szarvas lény, akit könnyedén felismerhetünk. Nincs keze, nyelve, nem tud megütni, nem tud rosszat mondani, de megtesz mindent, hogy mi mondjunk rosszat, mi okozzunk fájdalmat, hogy egymást bántsuk és szomorúvá tegyük, elrontsuk Isten szép álmát, szép ajándékait eltapossuk." A könyv lapjain az elmélyülést ismert és kevésbé ismert költők versei segítik.

Ha pedig böjt, figyelmedbe ajánljuk a könyvpiac egyik újdonságát. Éppen a szenvedésre emlékező időszakra jelent meg új köntösben *Márai Sándor Harminc ezüstpénz* című regénye. Az író naplójából tudjuk, hogy éveken keresztül elemezte a Biblia szövegét és olvasta teológusok munkáját, hogy minél jobban megismerhesse a harminc ezüstért csókoló Júdás személyiségét. Az árulás persze – az emigrációba kényszerült – Márai számára a huszadik század közepén sokkal többet jelentett a történelmi és teológiai vonatkozásánál. Mást azonban e helyen nem árulunk el, inkább olvasd el a regényt, vagy hallgasd meg CD-ről *Kútvölgyi Erzsébet* előadásában!

Egy könyv elolvasása után nincs is jobb dolog, mint megvitatni a vele kapcsolatos élményeket. Ebben lehet segítségedre a *Moly.hu.* Egyre többen vallják: az internetes kommunikáció súlypontja a közösségi oldalakra kerül. Ezt ismerte fel már több mint két éve a *Moly.hu* megálmodója – *Nagy Bence,* az *Evangélikus Élet* tervezőszerkesztője –, ötletéből pedig kinőtt Magyarország legnagyobb könyves közösségi oldala. A köteteket értékelheted, kritizálhatod, idézheted, felveheted várólistádra, ezáltal pedig megismerkedhetsz mindazokkal, akik ugyanazt olvassák, amit te. A *www.moly.hu* felhasználói ugyanakkor nemcsak a virtuális térben találkoznak. Ugyanis nemcsak közösségi háló, hanem barátságok és szerelmek is szövődtek már a molyok között.

■ – Jenő –

Az oldalt szerkesztette: Vitális Judit

Kérdések Istenhez

▶ **Az *Egykérdés fesztivált* rendkívül bátor és értelmes internetes kezdeményezés előzte meg. A *www.egykerdes.hu* oldalon a látogató ezzel a mondattal találkozhatott először: *„Ha küldhetnél egy kérdést Istennek, mi lenne az?"* A honlapra összesen 2699 kérdés érkezett. Az oldal látogatóinak szavazatai alapján a Magyar Evangéliumi Keresztyén Diákszövetség (MEKDSZ) március 1. és 3. között háromnapos fesztivált szervezett, amelyen a résztvevők a három legnépszerűbb kérdésre kaphattak választ vagy útbaigazítást *Dányi-Nagy Mário* református teológushallgató segítségével. Emellett az esemény helyszínéül szolgáló, A Grund elnevezésű budapesti szórakozóhelyen rengeteg koncert, kedvezmény, valamint – személyes beszélgetésre és sörözésre is kapható – lelkész várta a kérdezőket.**

Szexualitás és Takáts Tamás

A 124 szavazattal harmadik helyre került kérdésé volt az első este: *„Meleg fiú vagyok, normális, kiegyensúlyozott kapcsolatban. Tényleg utál engem a civilizált, keresztény világ?"*

A (nem feltétlenül hívő) nyilvánosság előtt megszólaló kortárs keresztény embert talán ez a kérdés állítja a legnehezebb feladat elé, Dányi-Nagy Mário azonban állta a sarat. Szerinte „ez a felvetés nem választ igényel, hanem bocsánatkérést", abban az esetben, ha az érintettek az egyházak vagy keresztény emberek részéről csak nyílt agresszió formájában kaptak eddig választ e kérdésre. „Hogyha azt kommunikáltuk feléd, hogy téged nem lehet szeretni, hogy téged még az Isten sem szeret, akkor az nagyon nagy vétek volt" – fogalmazott Mário.

Az első esti előadás nagy része ezután magáról a szexualitásról szólt, olyan – közegyházi berkekben talán tabunak számító, ám a fiatalokat annál inkább érintő – kérdésekről, mint például: „Isten helyteleníti bármifajta szexuális szokásunkat?" „Számít neki, milyen szexuális életet élünk?", valamint hogy (tekintve az erre vonatkozó bibliai igehelyek számát) „Miért érdekli Istent ennyire a szex?"

Az előadó *Freud* tételét (a vallás elfojtott szexualitás) megfordítva adott választ: a szexualitás az elfojtott vallásosság, amely emlékeztet az Istennel való kapcsolatunkra és Isten Fiára, aki teljes valónkban láthat minket, aki előtt nem kell szégyenkeznünk, és aki értünk teljesen odaadta magát.

Az előadás után a *Takáts Tamás Blues Band* koncertje következett. A frontember mini prédikációkkal vezette át a dalait, szájából többször hangzott el, hogy „az Úr nevében", mint a háromnapos rendezvényen összesen, ennek fényében a „Pocsolyába léptem…" kezdetű, erősen szexuális tartalmú – egyébként nagy sikerű – szerzemény az este folyamán nem hangzott el…

A földi képviseletnek sincs megállás

Nagyobb tömeget vonzott és mozgatott meg a második napon a *Non Stop* együttes, amelyet az *X-Faktor* tehetségkutató műsorból ismerhetett meg az ország. Az este a *Kilincs* koncertjével kezdődött, majd ismét Dányi-Nagy Márióé volt a színpad, aki a második legnépszerűbb kérdéssel kapcsolatban – „Nem hiszek benned (pontosabban nem hiszek egyetlen vallásnak sem, mert mindet korruptnak, hataloméhesnek, hazugnak, tolvajnak, dilettánsnak, kirekesztőnek vagy gyilkosnak látom, vallásonként más-más jelző a hangsúlyos). *Ha létezel, akkor miért nem úgy irányítod a »földi képviseletedet«, hogy hiteles legyen, és én hinni tudjak?*" – fogalmazta meg a bűnről alkotott nézeteit.

Előadását ismét bocsánatkéréssel kezdte, majd újabb kérdések sora következett: „Miért nem kezdenek az egyházak valamit a saját vétkeikkel?" „Egyáltalán mit tud kezdeni az ember a saját bűneivel?" „Ki nem mondhatja el magáról, hogy ne viselkedett volna kirekesztően, hogy ne ütötte volna bele az orrát olyan dolgokba, amikhez nem ért, ki ne hazudott volna, és ki ne vágyakozna hatalomra?" Hogyha tehát mindezeket elmondhatjuk az egyházról, elmondhatjuk magunkról is. Az egyház pedig mindazon emberek közössége, akiknek az adóslevelét Isten Fia a halálával összetépte, és ahol azok az emberek találhatnak közösségre, akik felismerték: mindannyian rászorulunk Isten kegyelmére.

FOTÓ: PÉTERFFY MÁRTON

Dányi-Nagy Mário

Az elgondolkodtató beszéd után következett a *Non Stop,* amely populáris dalokat dolgoz fel a cappella formában. Az öttagú fiúcsapat tehetségével, humorával és színpadi mozgásuk profizmusával óriási sikert aratott – elsősorban a lányok körében.

Kérdések és válaszok

Mint utólag megtudtam, a fesztiválon összesen több mint ezer fiatal vett részt, harmadik este már akkora sor állt a bejárat előtt, hogy alig jutottam be az elsöprő győzelmet arató kérdéssel – *„Honnan tudom, hogy nem a saját agyam válaszol, amikor megkérdelek Téged?"* – foglalkozó, gondolatébresztő előadásra.

Dányi-Nagy Mário szerint ez a kérdés bárki mással kapcsolatban is feltehető: ha a barátom válaszol, honnan tudjam, hogy ő volt, nem pedig az agyam? Szerinte sokkal rémisztőbb az, ha feltételezzük, hogy van Isten, de úgy véljük, nem akar semmit mondani. Hiszen ha Isten hallgat, ki mondhatná meg, mi igaz, és mi nem? Emellett a Biblia harmadik mondata bizonyíték arra, hogy Isten szólt, *János evangéliumában* pedig ő maga válik élő szóvá. Ezért nem könyvekben vagy képletekben keressük az igazságot, hanem Jézus személyében.

Az előadás után az utolsó estén a *Szabó Balázs Band* húzta a talpalávalót a közönség legnagyobb örömére. Közben a színpad mögötti szobában – tabuk nélkül – zajlottak a személyes beszélgetések. A teológusokhoz és lelkészekhez a három nap alatt ezen az utolsó estén fordultak legtöbben, hívők és kételkedők egyaránt, a legkülönbözőbb kérdésekkel.

Olyan embert nem igazán találni, aki az utcáról esett volna be, vagy a honlap alapján talált volna ide; a szervezők leginkább a MEKDSZ-tagok személyes ismeretségére alapoztak, hiszen ahogyan *Écsi Anikó* főkoordinátor is elmondta, „manapság a fiatalokat az interneten keresztül lehet a legkönnyebben elérni, de azután csak a személyes kapcsolatok segíthetnek, hogy el is jöjjenek az alkalmainkra. Mi jó keresztény szokás szerint nemcsak plakátot akartunk kitenni, hanem meg is akartuk szólítani, személyesen el akartuk hívni az embereket, ahogyan Jézus is tette azzal, hogy közöttünk járt."

Ha a fesztivál minden kérdésre nem nyújthatott is választ, teret adott olyan kérdések megfogalmazásának, amelyeket talán a kereszténykből egy kívülálló ki sem nézne – és példát mutatott a tekintetben is, hogyan lehet felszabadultan, de nem féktelenül, tabuk nélkül, mégis egymásra odafigyelve szórakozni.

■ Laborczi Dóra

Nem tudtál részt venni a fesztiválon, vagy szeretnéd újra megnézni, meghallgatni az előadásokat? Kattints a www.egykerdes.hu oldalra!

Harmincheten végeztek

Befejeződött a gyülekezetimunkatárs-képzés Békéscsabán

A negyedik részkonzultációval véget ért a vidéken tartott első – decemberben indult – munkatársképző tanfolyam. A kezdeményezés létjogosultságát igazolta a résztvevők magas száma: harmincheten végezték el a képzést. Igaz, nemcsak Békéscsabáról, de a környékbeli gyülekezetekből is érkeztek testvérek. Saját lelkészük megbízásából sokuk végez már részfeladatot a gyülekezetépítésben, és a tanfolyam jó alkalomnak bizonyult az elkötelezettségükben való megerősödésre, valamint hitbeli ismereteik gyarapítására.

A békéscsabaiak a nagyobb testvér szeretetével fogadták az Orosházáról, a szarvasi ó- és újtemplomi gyülekezetből, Medgyesegyházáról, Kondorosról, Pusztaföldvárról érkezőket.

Az előadások most is a hallgatók bibliaismeretének, egyháztörténeti jártasságának elmélyítését célozták, illetve a beszélgetésvezetés módszertanát és gyakorlatát tárták fel a résztvevők előtt. Sok kérdésre kaphattak választ az érdeklődők. Az egyházunkban ma időszerű témák – a stratégia ügye, a múltfeldolgozás összetett jelensége, egyházi sajtónk helyzete és új liturgiánk gyakran vitatott értékei – egyaránt előkerültek.

A békéscsabai templomban március 6-án, vasárnap a tanfolyam vezetője, *D. Szebik Imre* nyugalmazott püspök hirdette az igét Péld 3,5–12 alapján. Isten nevelő iskolájába hívogatta a népes hallgatóságot és a gyülekezeti munkatársakat. Együtt térdeltek az oltár elé a tanfolyam végzett hallgatói, hogy igei áldással és az úrvacsora közösségének erejével induljanak a szolgálatba, ki-ki a maga gyülekezetében. Hívogatni, betegeket látogatni, közönyöseket felrázni, elesetteket felkarolni, egyszóval tanúskodni a Krisztus-követés szépségéről, a keresztény élet öröméről és kereszthordozás idején a felülről kapott erőről. Melyik gyülekezetben nincs szükség erre a szolgálatra?

Álljon itt végül a tanfolyam szolgálattevőinek névsora: *dr. Bácskai Károly, dr. Varga Gyöngyi, dr. Korányi András, Balicza Iván, Kondor Péter, Nagy Zoltán, Dorn Réka, Péter Attila, Jakab Béla, Lázárné Skorka Katalin* és e sorok írója:

■ D. Szebik Imre

Jubileumi évfolyamát ünnepli a református Presbiter

A Magyar Református Presbiteri Szövetség lapja, a *Presbiter* húszéves. A most megjelent ez évi első számban a felelős szerkesztő, *dr. Békefy Lajos* bejelenti: a 20. évfolyam minden számát jubileumi ünnepi számmá nyilvánították.

Az ünnepi évfordulóhoz illő külső és belső tartalommal jelent meg a *Presbiter* idei első száma. *Krisztusért követségben* címmel *dr. Bölcskei Gusztáv* református püspök, az egyház zsinatának lelkészi elnöke köszönti a lapot és olvasóit, valamint szerkesztőbizottságát. A színes címlapon az imádság fontosságára mutat rá az evangélikus *Túrmezei Erzsébet Reggeltől estig* című verse.

A vezércikket *dr. Erdélyi Géza* nyugalmazott felvidéki püspök jegyzi. A jobb oldali felső keretben a szövetség pecsétjét körülfutó „20 év Presbiter” aranybetűs felirat formailag is jelzi a nevezetes évfordulót. *Az Ige körül* rovatban *dr. Viczián Miklós* a szent összegyülekezésről elmélkedik. Az egyházi év aktuális alkalmához illeszkedve *Kálvin* böjtről alkotott gondolatait is megismerhetjük. Március 15-i nemzeti ünnepünket *Wass Albert* eszmefuttatásával köszönti a lap.

A *Nyitott szemmel* rovatban a hit és tudomány viszonyát taglalja *Kövespataki László,* míg a *Magyar presbiter* rovatban *dr. Kiss Domokos Dániel* két meghatározó református személyiségre irányítja figyelmünket: *Baltazár Dezsőre* és *Csikesz Sándorra.*

Vass József 20. századi „gályarab”-prédikátor életét mutatja be *dr. Papp Vilmos* rovata, és – *A presbiter munkamezeje* sorozatban – folytatja a presbiterek istentiszteleti szolgálatának sokoldalú áttekintését. A hazai presbiteri alkalmak sorában az északpesti, a csongrádi, az egervölgyi, a dél-pesti, a dunántúli (kömlődi, nagyatádi, táci) találkozókról, képzésekről, konferenciákról kapunk körképet. Megszívlelendő szempontokat kínál a lap a Magyarországi Református Egyházban idén esedékes általános presbiteri tisztújításhoz is.

Miután a felelős szerkesztő – az elnökség javaslata alapján – jubileumi évfolyammá nyilvánította az idei hat számot, ennek formai és tartalmi szempontjait is megosztja az olvasókkal, azzal a kifejezett céllal, hogy aki bármelyik témához hozzá szeretne járulni, tegye meg ezt írásával, hogy így közösen lehessen hálát adni az Úrnak a lap szolgálatáért.

A Kárpát-medencei reformátusság életével több cikk is foglalkozik: Szlovákiából tudósít a lap például arról, hogy a Felvidéken több mint 65 ezer református él; megtudjuk, hogy Szerbia mélyén, a torontálvásárhelyi gyülekezetben járt *Szászfalvi László* államtitkár, Kárpátalján pedig a ráti gyülekezetben volt presbiteri hétvége.

Az első jubileumi lapszámban a felelős szerkesztő folytatja Kálvinról szóló előadás-sorozatát, és hírt kaphatunk a *Heidelbergi káté* megjelenésének négyszázötvenedik évfordulójáról megemlékező ünnep előkészületeiről is. Apró érdekességek is magukra vonják a figyelmet: például egy Holdon elhangzott imádság *James Irwin* űrhajóstól vagy *Augustinus* gondolatainak aktualizálása *Apostagi Zoltán* tollából.

Papp Vilmos Negyvenegy prédikátor című kötete újabb megrendítő dokumentum a protestáns felekezetek 20. századi mártírjairól.

Több, részben színes fotó és illusztráció teszi valóban sokszínűvé, gazdaggá a jubileumi évfolyam első számát, amelyet négy betétoldal egészít ki a szövetség 2010. évi tevékenységéről és az idei munkatervéről szóló *Elnökségi beszámolóval,* valamint a közgyűlés elé terjesztendő határozati javaslatokkal.

Két fontos eseménynek a meghívóját is közli a lap: a Dunamelléki Református Egyházkerület 31. presbiteri konferenciájáét, illetve a presbiteri szövetség március 26-ra összehívott évi rendes közgyűléséét.

A tartalmas és valóban színes számhoz illik Augustinus egyházatya jó ezerhatszáz éve megfogalmazott mondata: Tolle, lege! – Vedd, olvasd!

■ (-r -i -s)

„Autóböjtre” szólítanak Ausztriában

A környezet- és klímavédelemhez való hozzájárulásra szólít fel a húsvétot megelőző nagyböjthöz kapcsolódó „autóböjttel” a katolikus és az evangélikus egyház Ausztriában.

Az akció lényege, hogy a böjtöt vállalók hamvazószerdától nagyszombatig lemondjanak az autó használatáról – jelentette be a két egyház Bécsben, az osztrák állami vasutakkal közösen rendezett múlt heti sajtótájékoztatón.

Tavaly összesen ötezren jelezték részvételüket az akció holnapján *(www.autofasten.at).*

Nem kell azonban teljesen lemondani az egyéni közlekedés ezen formájáról, az is elég, ha a résztvevők kevesebbet autóznak. Az autóböjtre jelentkezők menetjegyeket, egynapos kirándulásokat és egy egyhetes nyaralást is nyerhetnek a közlekedési társaságoktól.

MTI

EGY NEHÉZ KÉRDÉS

Örömhír cigányoknak is

Újra megjelent az Ökumenikus Tanulmányi Füzetek 22. száma

***Örömhír cigányoknak is* címmel tavaly karácsonyra jelent meg az *Ökumenikus Tanulmányi Füzetek* 22. száma a Magyarországi Református Egyház, a Magyarországi Evangélikus Egyház és a Polgári Magyarországért Alapítvány támogatásával. Benne kilenc szerző – közöttük cigány származásúak – különböző szempontból járja körbe a cigányság és az evangélium viszonyát. A füzet immár második kiadásban is napvilágot látott.**

A kiadványt szerkesztő *Tóth Károly* nyugalmazott református püspöknek, az Ökumenikus Tanulmányi Központ elnökének bevezetője szerint három szempontból is elérkezett az *„alkalmas idő”* (Ef 5,16) a kérdés újragondolására és hatékonyabb megoldások alkalmazására. Az első a hit parancsa, a második a nemzeti érdek, a harmadik pedig az európai közös fellépés lehetősége az összesen tizenötmilliós, Magyarországon egymilliós lélekszám felé tartó kisebbség felemelése érdekében. Ezzel a céllal összefüggésben a szerkesztő összefoglalja a Szentírás tanítását az emberről: Isten Jézus Krisztusban az egész elbukott emberi nemzetséget megváltotta, benne mint új Ádámban helyreállítva az ember méltóságát.

Olvashatunk a füzetben az Európai Unió ide vonatkozó tevékenységéről és terveiről is. A cél a cigány lakosság minél sikeresebb integrációja, különös tekintettel arra, hogy ötven százalék közöttük a húszévesnél fiatalabbak aránya.

Klaus Douglass Az új reformáció című könyve alapján szembesít a problémákkal *Csuhai József,* a Magyarországi Baptista Egyház cigánymissziói koordinátora (Vácegres). Az egyházak felé szociális kérdésekben fordul az érdeklődés, spirituálisakban sokkal kevésbé. Mindig nagy kérdés, hogy halat adjunk-e vagy hálót.

A magyarországi cigány népcsoportokról és nyelvekről olvashatunk *Landauer Attilának,* a református zsinat cigányügyi megbízottjának tollából. A cigányság csak a kívülállók számára tűnhet egységesnek, valójában a romungrók, oláhcigányok is további csoportokra oszlanak. Érdekessége a tanulmánynak, hogy aki nem ismeri bizonyos cigány szavak eredetét, itt megtalálhatja.

A cigányokra jellemző vallási sajátosságokat választotta írása témájául *Surman László* író, költő, az Evangéliumi Pünkösdi Közösség cigánymissziói munkacsoportjának vezetője (Békés). Mint megtudjuk belőle, a vallás és a babona együttélése önvédelmi reflexnek is felfogható. Ugyanakkor a cigányok szívesen veszik, ha imádkoznak értük, és csak ritkán utasítják el az imádság lehetőségét.

Csonka József missziós lelkész, a Reménység Háza Cigánymissziós Alapítvány kuratóriumának elnöke (Hosszúpályi) a cigány holokausztról ír. A legtöbb kutató szerint a cigány áldozatok számát illetően a félmilliós adat a legvalószínűbb.

A cigányok társadalmi gondjainak megoldási lehetőségeit taglalja *Derdák Tibor,* a sajókazai Dr. Ámbédkar Gimnázium igazgatója. A gyülekezeti élet, akár önállóan, akár a „magyarokkal” közösen, nagyon fontos terepe a felzárkóztatásnak, például a Biblia rendszeres olvastatásával. Emellett – többek között – az előre fizetős mérőóra és a kamatmentes karitatív hitel is sok szenvedéstől kíméli meg a családokat. Az iskolákban pedig a család, a nagyobb közösség bevonásával igenis lehet jó eredményeket elérni – állítja a szerző.

Hadházy Antal nyíregyházi református lelkész, szociológus, főiskolai tanár egyik tanulmányában az előítéletekkel, a másikban a bűnözéssel foglalkozik. Ahhoz, hogy a cigányok mintát kövessenek, emberi jó kapcsolatokra van szükség. Kérdés, hogy van-e ilyen cigány és nem cigány között. A cigányok és a bűnözés viszonyáról nincs pontos statisztika, hiszen annak sincs pontos meghatározása, hogy ki a cigány. Egyébként pedig az a döntő, hogy a gyerekek, fiatalok milyen példákat látnak maguk előtt – állapítja meg.

Mit tehetnek a keresztény egyházak? – kérdezi *Szuhánszky István* miskolci metodista lelkész. A legtöbb egyházban már jóval a rendszerváltás előtt foglalkoztak cigánymisszióval. A katolikusoknál például 1943-tól van szervezett cigánypasztoráció, a metodistáknál 1952-ben alakult az alsózsolcai gyülekezet. Ma is igaz, hogy aki foglalkozni akar velük, annak külön „meg kell tanulnia” őket. A cigányok igen érzékenyek, a szívükkel gondolkoznak, könnyen lelkesíthetők, de ezzel is, mint mindennel, vissza lehet élni. Mindenképpen arra kell számítani, hogy nagy változásokat csak kitartó, több nemzedéken átívelő munkával lehet elérni.

A tanulmányok sorát *Bakay Péternek,* evangélikus egyházunk cigánymissziói referensének (Sárszentlőrinc) *„Ne féljetek”* című írása zárja. Az elmúlt évszázadok és évtizedek nem hozták meg a kívánt eredményt. Mi hiányzott tehát? A könnyebb megértés kedvéért vonatkoztassuk Lk 4,18-at a cigányságra. Jézus minden helyzetben és helyzetre mondta tanítványainak: *„Ne féljetek!”* A cigánymisszió – nem kérdés – nehézséggel, olykor szenvedéssel, áldozattal, lemondással, akár felfordulással is jár, ezért a szerző az apostolok életére emlékeztet. Nincs recept, de vannak bizonyos szempontok, lehetőségek, van élő Úr, belé vetett hit, neki való engedelmesség.

A tanulmányok nyomán, ha időnként vitára késztetnek is, egy nem lehet vitás: lépni kell! Akkor is kell, ha érdemi, általános eredmény csak hosszabb/hosszú távon várható.

■ Dr. Szentpétery Péter

Örömhír cigányoknak is. Szerk. D. dr. Tóth Károly. Ökumenikus Tanulmányi Füzetek 22. szám. Ökumenikus Tanulmányi Központ, Budapest, 2010. Ára 250 forint.

ERŐS VÁRAK

Magos Déva vára

A székely népballada szerint Kőműves Kelemenné négy pej ló által hajtott kocsival tette meg végzetes útját „magos Déva vára” felé. Manapság már korszerű eszközzel, egy jelentős turisztikai beruházás részeként néhány esztendeje elkészült, fémpályán futó siklóval juthatunk fel Déva erődítményébe, amely a mai Románia legfontosabb középkori várai közé tartozik. Stratégia jelentőségét az adja, hogy magas, nehezen megközelíthető és bevehető vulkáni kúpon épült. Ennek következtében alakult ki kulcsszerepe: Erdély egyik kapujaként az Európa szívébe és nyugati felébe futó kereskedelmi utak védelme.

A SZERZŐ FELVÉTELE

Történelme összefonódott a magyarság sorsával, élő szemtanúja volt királyok, fejedelmek, vajdák és főpapok felemelkedésének és bukásának. Az erődítmény – mint majdnem minden magyarországi kővár – *IV. Béla* király uralkodása alatt, 1250–1260 között épült. A vegyes házi királyok időszakában a várban raboskodott a *Károly Róberttel* és *Vencellel* trónharcot folytató *Ottó* királyunk.

1385-től az erdélyi vajdák mindenkori székhelyévé avanzsált, de igazi katonai erősségé 1500 környéki átépítésekor vált, amely nemcsak hadászati célokat szolgált, hanem művészi értelemben is szép építészeti megoldásokat eredményezett. *V. László* ötvenhat környező faluval egyetemben a törökverő *Hunyadi Jánosnak* adományozta – ezzel is tovább növelve a Hunyad megyei família birtokait.

A török korban az Erdélyi Fejedelemség az Oszmán Birodalom hűbérese volt. Ily módon Déva is érintett volt különböző katonai akciókban, de ellenséges erők sohasem ostromolták.

A reformáció hazai történetéhez is szorosan kötődik. Föld alatti börtönkazamatájában halt meg 1579-ben az unitárius egyház létrehozója, első püspöke, a Szentháromság-tagadó *Dávid Ferenc.*

1613-tól a vár az erdélyi fejedelmek örökös tulajdonába került. A török kiűzése után a fejedelemség önálló Habsburg-tartományként csak névleg létezett, de Déva védelmi szerepe továbbra is megmaradt. 1817-ben az erre utazó *I. Ferenc* osztrák császárnak, magyar királynak megtetszett a pusztulásában is fenséges erődítmény, és megparancsolta újjáépítését. Így az osztrákok újabb jelentős átalakításokat és további hadászati fejlesztéséket eszközöltek.

Az 1848–49-es forradalom és szabadságharcban jelentős szerepe volt – és végzete is ekkor érte el. 1849. augusztus 13-án a lőporraktár hatalmas robbanása a levegőbe repítette a várat, és magában a városban is komoly károkat okozott.

A detonáció oka máig tisztázatlan. A legenda szerint egy magyar oldalra átállt császári katona volt a szörnyű tett végrehajtója. Feleségét elszerette egy honvéd, és bosszúból követte el az erődítmény pusztulását okozó, később talán mélyen megbánt cselekedetét.

Déva vára romjaiban is fenséges, államegóvása és felújítása jelenleg is zajlik. A Dél-Erdélyben járók ne mulasszák el felkeresni!

■ – REZSABEK –

Istentiszteleti rend • 2011. március 20.

Böjt 2. vasárnapja (Reminiscere). Liturgikus szín: lila. Lekció: 1Thessz 4,1–8; Ézs 5,1–7. Alapige: Mt 20,20–28. Énekek: 81., 189.

I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Bencéné Szabó Márta; de. 10. (német) Johannes Erlbruch; de. 11. (úrv., szuplikáció) Arató Lóránt; du. 6. (szuplikáció) Arató Lóránt; **II., Hűvösvölgyi út 193., Fébé** de. 10. (úrv.) Herzog Csaba; **II., Modori u. 6.** de. 3/4 11. Sztojanovics András; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. (úrv.) Fodor Viktor; **Csillaghegy–Békásmegyer, III., Mező u. 12.** de. 10. (úrv., összegyülekezés napja) Donáth László; du. 2. meghívott vendég: Seregi László koreográfus; **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** de. 10. Bálintné Varsányi Vilma; **Újpest, IV., Lebstück M. u. 36–38.** de. 10. (szószékcsere) Vető István; **V., Deák tér 4.** de. 9. (úrv., liturgikus istentisztelet) Cselovszky Ferenc; de. 11. (úrv.) Smidéliusz Gábor; du. 6. (úrv., ifjúsági) Solymár Péter Tamás; **VII., Városligeti fasor 17.** de. 11. (úrv.) Aradi György; **VIII., Üllői út 24.** de. fél 11. Szabó Bertalan; **VIII., Rákóczi út 57/a** de. 10. (szlovák, úrv.) Gulácsiné Fabulya Hilda; **VIII., Karácsony S. u. 31–33.** de. 9. Szabó Bertalan; **IX., Haller u. 19–21., I. em.** de. 11. (úrv., énekes liturgia) Koczor Tamás; **Gát u. 2. (katolikus templom)** du. 6. (vespera) Koczor Tamás; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. 10. (úrv.) Benkóczy Péter; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 8. (úrv.) dr. Blázy Árpád; de. fél 11. (úrv.) dr. Blázy Árpád; du. 6. (vespera) dr. Blázy Árpádné; **XI., Németvölgyi út 138.** de. 9. (családbarát istentisztelet) Schulek Mátyás; **Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv., szuplikáció) Arató Lóránt; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv.) Keczkó Pál; **XIII., Kassák Lajos u. 22.** de. 10. (szuplikáció) dr. László Virgil; **Zugló, XIV., Lőcsei út 32.** de. 11. (úrv.) Tamásy Tamás; du. 6. (zenés áhítat) Tamásy Tamásné; **XIV. Gyarmat u. 14.** de. fél 10. Tamásy Tamás; **Pestújhely, XV., Templom tér** de. 10. (úrv.) Szabó B. András; **Rákospalota, XV., Juhos u. 28. (kistemplom)** de. 10. (úrv.) Ponicsán Erzsébet; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11.** de. 10. Börönte Márta; **Cinkota, XVI., Batthyány I. u.** de. fél 11. (szószékcsere) Solymár Péter Tamás; **Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24.** de. 9. (szószékcsere) Solymár Péter Tamás; **Rákoshegy, XVII., Tessedik tér** de. 9. Nagyné Szeker Éva; **Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111.** de. fél 11. Nagyné Szeker Éva; **Rákoscsaba, XVII., Péceli út 146.** de. 9. Zászkaliczky Pál; **Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u.** de. 11. Zászkaliczky Pál; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. dr. Korányi András; **Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom)** de. 8. dr. Korányi András; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. Széll Bulcsú; **XIX., Hungária út 37.** de. 8. Széll Bulcsú; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél 11. Zólyomi Mátyás; **Budafok, XXII., Játék u. 16.** de. 10. (úrv., szuplikáció) Kovács Katalin; **Budakeszi, Fő út 155. (gyülekezeti terem)** de. fél 10. (úrv.) dr. Lacknerné Puskás Sára; **Soroksár, Otthon Közösségi Ház, Szitás u. 112.** du. 4. Győri János Sámuelné; **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. Endreffy Géza.

Összeállította: BODA ZSUZSA

Felekezeti és missziós találkozó Pálhalmán

▶ **A Dunaújváros mellett található Pálhalmai Országos Büntetés-végrehajtási Intézetben idén ötödik alkalommal rendezték meg a fogvatartottak között szolgáló lelkészek és missziós munkatársak, valamint az intézet vezetésének részvételével az évértékelő találkozót. A február 24-én a pálhalmai intézet parancsnoki épületének tárgyalójában megtartott alkalmon tizennyolcan vettek részt az evangélikus, a református és a baptista felekezet, továbbá az Őskeresztyén Apostoli Egyház, a Krisztus Szeretete Egyház és a Hit Gyülekezete képviseletében.**

A megjelenteket *Balázs Péter* büntetés-végrehajtási ezredes, intézetparancsnok köszöntötte, majd elmondta: a három alegységben kiegyensúlyozott, hasznos szolgálatot végeznek az egyházak és a missziók képviselői az intézet főállású börtönlelkészének, *dr. Békefy Lajos* református lelkésznek a koordinálásában. Reménysége, hogy Sándorháza és Bernátkút alegységi kápolnái után a közeli években megépülhet a mélykúti különálló kápolnaépület. Ennek megvalósításához kérte a jelenlévők és közösségeik imádságát, valamint gyakorlati segítségüket is, bármilyen szakmunka vagy egyéb hozzájárulás formájában.

Az intézeti börtönlelkész éves jelentésében a lelkészi és missziói munka statisztikai és spirituális vetületeivel foglalkozott. Elmondta: a főállású börtönlelkész és a bejáró felekezeti, missziós munkatársak havonta összesen mintegy négyszáznégyszáztíz fogva tartott nő és férfi lelki megbékéléséhez, reménységépítéséhez, belső kondicionálásához nyújtanak hozzáértő, evangéliumi lelkületű segítséget. Ez a szám nemzetközi összehasonlításban is kiemelkedő, hiszen jelzi, hogy a lelki munka a fogvatartotti állománynak jó harmincöt százalékát eléri.

Hálaadással emlékezett meg a múlt év elején a fogvatartottak által kezdeményezett szolidaritási akcióról, a haiti földrengés károsultjainak javára végzett példamutató adománygyűjtésről, a nők világimanapjának nagy érdeklődéssel kísért megtartásáról, a német evangéliumi kórus, valamint a Krisztus Szeretete Egyház gospelkoncertjeinek igen pozitív hatásáról és jó visszhangjáról. Hasznos volt az advent második vasárnapján megrendezett országos bibliaismereti verseny is, amelyet újabb kezdeményezés követett: az alegységek közötti bibliaismereti verseny, melynek döntőjére idén március 20-án kerül sor.

A jelenlévők a délelőtti program keretében megtekintették a *Pálhalma, a börtönóriás* című rövidfilmet, amely betekintést nyújtott a három alegység életébe.

Agyagási István, a Vértesaljai Református Egyházmegye esperese igei köszöntőjében utalt arra a szabadításra, amelyet Isten – Jézus Krisztus evangéliuma által – a börtönviszonyok között, a bezártságban is nyújtani tud a megkötözött lelkeknek.

A missziós találkozón részt vett *Roszík Gábor* evangélikus lelkész, a Magyar Testvéri Börtöntársaságnak, valamint a Börtönlelkészek Magyarországi Szervezetének elnöke. Hozzászólásában ismertette a börtöntársaságnak a fogvatartottak javát szolgáló szerteágazó, sokrétű munkáját a különböző alkalmaktól, családi találkozóktól kezdve az *Angyalfa* programon át egészen az APAC-körletek kialakításának ösztönzéséig. Fontosnak tartotta, hogy sikerüljön létrehozni az utógondozás szervezett formáját, amihez az egyházak és a missziók úgynevezett „félúti házak” létesítésével járulhatnának hozzá.

A különböző felekezetek és missziók képviselői ezután három-öt percben legfontosabb szolgálati tapasztalataikat foglalták össze. Közös véleményen voltak a még intenzívebb lelkigondozás, illetve a lelkészi, missziós szolgálatot végzők közötti gyakoribb találkozás szükségességét illetően, s elhatározták: félévenként más-más dunaújvárosi templomban, közösségben jönnek össze „lelkigyakorlatra”, a szolgálatok testvéri koordinálása céljából.

A felmerült kérdésekre az intézet parancsnokhelyettese, *Molnár István* büntetés-végrehajtási őrnagy adott választ. Egybehangzó vélemény volt: mindkét fél – a büntetés-végrehajtás és a lelkészi, missziói szolgálatok végzői – igen pozitívnak tartja az együttműködést, amelynek várják további jó gyümölcseit, s azon munkálkodnak a jövőben is, hogy ennek az összefogásnak valóban a fogvatartottak lehessenek az igazi nyertesei.

■ DR. BÉKEFY LAJOS

Rácsok mögött tartott világimanap

▶ **Március első hetében, illetve a hatodikai vasárnapon a magyar büntetés-végrehajtás több intézetében is megtartották a hagyományosan a nők világimanapjának nevezett alkalmat. A chilei asszonyok által kidogozott liturgia szavaival, imáival, énekeivel a fogva tartott nők is bekapcsolódtak a több száz milliós keresztény imamozgalomba. Ez történt Kalocsán és Mélykúton is.**

Öt évvel ezelőtt az egyik nemzetközi imanapi előkészítő ülésen fogadták el azt a magyar javaslatot, hogy kontinensünk minden börtönében csatlakozzanak a fogva tartott nők és férfiak ehhez a nemes és léleképítő, világméretű imamozgalomhoz. Ennek az ajánlásnak megfelelően idén már ötödször szervezték meg az ünnepi alkalmat több hazai büntetés-végrehajtási intézetben, így Kalocsán és a Dunaújváros-Pálhalmához tartozó Mélykúton is.

A kalocsai női intézet szép kápolnájában vasárnap délelőtt mintegy száz női fogvatartott jött össze, hogy lélekben bekapcsolódjon az imaláncba, s legalább egy órára elfelejtse, hogy büntetését tölti. Az istentiszteleten részt vevők kezében ott volt a tizenkilenc oldalas imanapi liturgiás füzetecske, majd az istentisztelet végén színes könyvjelzőket és képeslapokat kaptak, rajtuk a gyönyörű természeti adottságokkal megáldott latin-amerikai ország lenyűgöző tengerparti és magas hegyvidéki tájainak akvarellképeivel. Ezeket egy fiatal német missziós munkatárs, a hazánkban is többször szolgált *Gerd Becker* készítette, s a lapokat a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa adta ki több ezer példányban.

Az ünnepi liturgiát *Szántó Ambrus* kalocsai római katolikus börtönlelkész vezette. A világimanap történetéről *dr. Békefy-Röhrig Klaudia* református lelkész, a liturgia fordítója adott rövid tájékoztatást. Isten igéjét Mk 8,11 kk. alapján *dr. Békefy Lajos* pálhalmai börtönlelkész hirdette, aki az istentisztelet után vetített képes előadást tartott Chiléről, az ország gondjairól, a múlt évi földrengésről és a bányaszerencsétlenségről. Felcsendült spanyolul *Violeta Parra* gyönyörű éneke, a *Gracias a la vida* (Köszönet az életnek) egy indián énekesnő átélt előadásában, és a záró percekben tüzes latin-amerikai dallamok, az Andok népi zenéjének és táncainak vidám melódiái is megszólaltak.

Ugyanilyen felépítésű volt a vasárnap délutáni, pálhalma-mélykúti ünnepély is, amelyet az tett még színesebbé, hogy ott a női fogvatartottak énekkara adta elő a liturgiát, belesűrve saját imádságaikat is – félszáz lélek kérését, háláját, reményét, családjukra, gyermekükre gondolását. Az istentiszteleten részt vevő elítéltek az úrasztalára helyezték kis papírcédulákra írt könyörgéseiket, majd ezeket a börtönlelkész felolvasta, kérve Istentől a meghallgatásukat.

Békefy-Röhrig Klaudia lelkésznő itt *Kozma László* kenyérköszöntő versét mondta el: „Keresztet vetni ne felejts el, / a kenyeret ha megszeged! / És az egyszerű mozdulattal / Lelkünkbe Krisztus érkezett. / És ünnepi lett minden asztal, / S a szálló pillanat örök. / Mert eljön, aki megvigasztal, / Ha a kenyeret megtöröd.”

Katolikus nőtestvéreink a keresztvetésre gondoltak, protestáns nőtestvéreink a hálaimára meg az úrvacsorai kenyérre. S ez így volt jó és „teljes” a börtönrácsok mögött, ahol ez az imanapi alkalom is magasra emelte a sokszor nagyon mélyre zuhant lelkeket, vidámságot, derűt ajándékozott sok szívbe. Így lett igazzá és személyessé a liturgia imája: „Ma Jézus Krisztusba vetett hitünk egyesített minket itt. Megosztottuk egymással örömeinket és gondjainkat, álmainkat és reménységünket… Isten gyermekei vagyunk, hát fogjuk meg egymás kezét; felemeljük kezeinket az ég felé, és így imádkozzuk együtt azt az imádságot, amit Jézustól tanultunk…”

Különös, mégis méltó ünneplése volt ez a két alkalom is az immáron jó száz éve megrendezett világimanapnak s a hazai ötödik „börtönös” évfordulónak, szervezők és fogvatartottak örömére egyaránt.

■ RÖHRIG KLAUDIA

Felelősen és tudatosan

Ma már szinte mindenki a saját bőrén érzi a klímaváltozás és a természetbe való emberi beavatkozás negatív hatásait. Ennek következményeként egyre többen tesznek konkrét lépéseket is azért, hogy teremtett világunk élhető maradhasson a következő nemzedékek számára. És egyre többen várnak átfogó megoldási javaslatokat és stratégiákat, amelyek kidolgozásába az egyházak is bekapcsolódnak világszerte. A Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület püspökválasztási hajrájában a két püspökjelöltet kértük arra, hogy mutassák be álláspontjukat a teremtésvédelemmel kapcsolatban.

ÜZENET AZ ARARÁTRÓL

Rovatgazda: Sánta Anikó

Hétköznapi dolgaink

Hívom olvasóimat, hogy emlékezzünk meg *Fasang Árpád* zongoraművészről, Deák téri presbiterről. Ő a rendszerváltás egyik előjeleként – talán az evangélikus egyházban elsőként megnyilvánuló jelként – kérte *dr. Nagy Gyula* püspököt, hogy a bős–nagymarosi vízlépcső ügyében ne a hivatalos utat, hanem a jó lelkiismeret útját járja, mikor az Országgyűlés ebben az ügyben szavaz. Fasang Árpád akkor felismerte, mit lehet és mit kell tennie, s aszerint cselekedett. Legyen emléke áldott közöttünk!

A környezettudatos élet nem mindig kíván ilyen bátor kiállást. Bár szükségszerűen mindig szemben halad a kényelmessel. Többnyire inkább hétköznapi dolgainkban látszik meg a vágy, hogy a teremtettséggel összhangban éljünk. Lassan természetessé válik az újrapapír, a levelezés drótpostán való bonyolítása, a tömegközlekedés vagy a bicikli igénybevétele, s hogy a közelben gyártott terméket igyekszünk vásárolni. Nem a nagy eredmények tudatában cselekszünk, hanem beleivódik személyiségünkbe az egyszerűség.

Hétköznapi dolgaink mégis fontosak, sőt a környezeti pusztulás ilyen fokán állva már hitvallási kérdéssé nőnek. Számomra gondolkodást formáló volt ebből a szempontból is Róm 8 olvasása: *„Mert a teremtett világ sóvárogva várja az Isten fiainak megjelenését. A teremtett világ ugyanis a hiábavalóságnak vettetett alá, nem önszántából, hanem az által, aki alávetette, mégpedig azzal a reménységgel, hogy a teremtett világ maga is meg fog szabadulni a romlandóság szolgaságából Isten gyermekeinek dicsőséges szabadságára.”*

Krisztus szabadítása nem korlátozódik az emberi nemre, hanem éppen megváltott gyermekein keresztül akar hatni a teremtettségre. Ahogyan a bűnbeesés a teremtettség romlására vezetett, úgy vezet megváltottságunk a teremtettség szabadságára! Olykor bátor tettként, többnyire azonban hétköznapi dolgaink csendes bizonyságtételén keresztül.

■ Bencze András

Teremtésvédelem – felelős életvitel

Segédlelkészi szolgálatom első évében, három évvel a rendszerváltozás előtt, egy lelkészi munkaközösségi gyűlésen a környezetvédelem volt a téma. A lelkész alapos teológiai alapvetés után számba vette a gyakorlati lehetőségeket, majd az álmodozás és a humor határmezsgyéjére merészkedett. Hamiskás mosollyal a szája szegletében azt javasolta, hogy cseréljék le az evangélikus egyházban a környezetszennyező kétütemű Trabantokat és Wartburgokat modern, alacsony fogyasztású katalizátoros autókra…

Ott akkor senki nem gondolta, hogy ez a merész álom néhány éven belül valóra válhat. Igaz, nem a mi hitből fakadó környezettudatos viselkedésünk és nem a mi áldozathozatalunk eredményeként, hanem bajor testvéreink jóindulatú segítségéből.

Azóta nemcsak a Trabantok ideje múlt el, de lassan túljutunk a Corsa-korszakon is. Az akkori gépkocsicsere nem oldott meg minden környezeti problémát sem egyházunkban, sem hazánkban, sem pedig világunkban. Maradt még teendő…

Szeretnék olyan próféta lenni, mint a fent említett kolléga! Kívánom, hogy az égi forrásokat kettős értelemben is fedezzék fel gyülekezeteink és egyházunk. Üzenetértékű lehetne, ha például napelemmel fűtenénk templomokat, parókiákat, egyházi otthonokat és iskolákat…

Hívő emberként a világot Isten ajándékaként láthatjuk. Világunk az utánunk jövőké is. Vigyáznunk kell rá, hogy gyermekeink és unokáink számára is otthon lehessen!

Nagyon kifejező, amikor hívő emberek nem csupán környezetvédelemről, hanem teremtésvédelemről beszélnek. A teremtésvédelem felelős életvitelt jelent. A pazarlás elleni küzdelmet. Megdöbbentő, hogy egy környezetére elkötelezetten vigyázni akaró, talán a zöld mozgalmak aktivistájaként is tevékenykedő nyugati ember a jóléti szokásaival lényegesen több természeti erőforrást pazarol el, mint a zöld mozgalmakról semmit nem tudó, afrikai vagy ázsiai szegény ember…

Mit is tehetünk? Az információk özönében nem könnyű eligazodni. Nem mindig látható tisztán a határ a környezetért érzett tényleges felelősség és a haszonorientált ökobiznisz között.

Felelősségünket a mindennapok apróságaiban kell gyakorolnunk. A vásárlásainkkor, a hulladékok szelektálásakor, a kényelmi és komfortigényünk megélésekor és közlekedési szokásaink gyakorlásakor.

■ Szemerei János

Kérdésünk: Mikor és honnan indult *a Föld órája* mozgalom, amelynek keretében minden év márciusában (idén március 26-án 20 óra 30-kor) egy órára kialszik a díszkivilágítás a világ egyre több nagyvárosában?

Az előző rejtvény megfejtése: *Tessedik Sámuel* honosította meg Magyarországon az akácfát. Nyertesünk: *Kondacs Mihályné* Szarvasról. Gratulálunk!

EVÉL&LEVÉL

Elbábozták Isten országát

Magyarországi „miniturnén” vett részt március első hétvégéjén a Kolozsvári Evangélikus-Lutheránus Egyházközség bábcsoportja.

Palocsay Kisó Kata irányításával a tíz gyerek – közöttük konfirmandusok – különböző jézusi példázatokat keltett életre nagy sikerrel az *Isten országa* címet viselő játékban. Ahogyan a mag nagy fává nő, ahogyan a kis kovász képes sok tésztát kenyérré keleszteni, úgy Isten országa is nagy és gyümölcsöket hozó valósággá növekszik bennünk – üzenték a bábok. Az előadás – *Hatházi András* közreműködésével – kreatívan ötvözött különböző technikákat, közöttük az árnyjáték varázslatos lehetőségeit is.

A csoport szombaton Budapesten a tizedik országos evangélikus bábfesztiválon mutatkozott be, és a – *Döbrentey Ildikó* meseíró vezette – zsűritől elnyerte a művészi kifejezőerő díját. Másnap, a vasárnapi istentisztelet után – melyen az igehirdető egyébként ez alkalommal *Adorjáni Dezső Zoltán,* a Romániai Evangélikus-Lutheránus Egyház püspöke volt – a kolozsváriak pilisi testvérgyülekezete gyönyörködhetett a gyerekek produkciójában.

A háromnapos kirándulás során nemcsak a kolozsvári bábosok ajándékozták meg nézőiket, hanem ők is élményekkel gazdagodva térhettek haza.

Kalit Eszter *(Kolozsvár)*

Női misszió Dörögdön

Taliándörögd. Kis falu a Bakony alján. Neve talán a már országos hírű *Művészetek Völgye fesztivál* révén ismert. A település azonban a fesztivál előtt és után többnyire csendes. Ezért is nagyszerű, hogy néhány dörögdi asszony elhatározta, tesznek valamit a faluért, a lakókért, és ökumenikus nőszövetséget alakítanak. A tenni akarás önmagában is példaértékű, de hogy ezt egy keresztény szervezet keretei között képzelik el, az már áldás. Igen, hiszem, hogy a gondolaton és a további működésen is Isten áldása van. A hír persze terjedt szerte a faluban, és az alakuló ülésre több érdeklődő eljött.

Ebbe a szerveződésbe csöppentem bele, amikor *Veress István* evangélikus lelkésszel az ökumenikus női világimanap dörögdi programján gondolkodtunk. Amikor az asszonyok megtudták, hogy az ökumenikus nőszövetség alakuló ülését a női világimanapi program is gazdagítja, örömük határtalan volt.

A közös alkalomra március 10-én került sor. A dörögdi imaház széksorai megteltek, és mi, szolgálattevők éreztük, hogy ez nemcsak egy pár órás program, hanem itt valami tényleg elkezdődött. Az ökumené jegyében hívtak mindenkit, aki a kicsiny, kissé elzárt, de tervekkel teli faluért cselekedni akar. Felmérik, hol milyen segítségre van szükség. Sok idős ember él a faluban, nekik is sokat jelent majd a nőszövetség segítsége. Nem kell nagy dolgokra gondolni, hiszen egy beszélgetés, egy jó szó, érdeklődés, Isten szeretetének továbbadása sokat jelent mindenkinek.

A programon a női világimanap kapcsán sokat beszélgettünk Chiléről is, a chilei bányászok tanúságtételéről, hálaadásáról. Az imanap liturgiájában, a választott igében a chilei asszonyok üzenetet küldtek a világba. *„Hány kenyeretek van?”* – kérdi Jézus a tanítványokat. Kevés, és talán ma mi is elmondhatjuk, hogy általában kevés van mindenből. De ez a kevés Isten áldásával elég lehet, sőt csodákat is tehet, mint Taliándörögdön, a Bakony alján.

A nőszövetség munkájához Isten áldását kérem, és köszönöm a lelkes, őszinte, odaadó szeretetet. Maradjatok mindig ilyenek!

Somogyi Veronika *(Monostorapáti)*

A hónap könyve – márciusban
a Luther Kiadótól 30% kedvezménnyel

Bartosné Stiasny Éva: *Háborúban békességben*
A Bogár utcai gyermekotthon lakóinak csodás megmenekülése

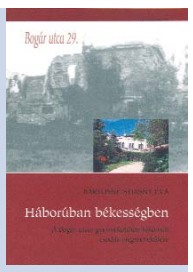

Vásárolja meg a hónap könyvét kedvezményesen!
Eredeti ára: 980 forint. • http://bolt.lutheran.hu/ •
E-mail: kiado@lutheran.hu • Fax: 1/486-1229 • 1085 Budapest, Üllői út 24.

A március 10-én Japánt sújtó, a Richter-skála szerint kilences erősségű földrengés 1900 óta az ötödik legerősebb földmozgás volt a világon, ehhez hasonló száznegyven éve nem pusztított a szigetországban. A katasztrófára a nagy egyházi világszervezetek is azonnal reagáltak. Néhány a fontosabb megnyilatkozások közül…

»AZ EMBEREK FÉLELEMBEN ÉLNEK. KÉRÜNK TITEKET, IMÁDKOZZATOK ÉRTÜNK!«

Ima- és segélyakciók Japánnak

Az *Egyházak Világtanácsának* (EVT) főtitkára, *dr. Olav Fykse Tveit* lelkész a világszervezet minden tagegyházát imádságra hívta fel Japánért és a katasztrófában veszteséget szenvedett százezrekért.

A főtitkár dél-koreai látogatása idején kapta az első megdöbbentő híreket, melyek Koreában is sokkolták a közvéleményt. „Legmélyebb együttérzésünket fejezzük ki, és imáinkban hordozzuk az áldozatokat, illetve hozzátartozóikat, családjukat s mindazokat, akik a sokkot követő bizonytalanságban, félelemben élnek, hiszen ezek némelykor erőteljesebben hatnak, mint maga a földrengés. Imádkozunk azokért, akik elvesztették kedves hozzátartozóikat, és nem találják őket, azokért, akik elveszítették otthonaikat, és mérhetetlen rombolással kell szembesülniük” – mondta.

Az EVT honlapja közli azt a madagaszkári keresztény imát, amelyet *Isten kezében* címmel a japán tragédia láttán tettek közzé: *„Úr Jézus, a vihar élet, s az élet vihar, de nem tudunk kimenekülni belőle. Mekkora kegyelem, hogy te velünk tartasz a viharban is, olyan bizonyosan, mint valami parti világítótorony, s jelenléted soha nem kétséges. Ámen.”*

A szintén genfi székhelyű *Lutheránus Világszövetség* (LVSZ) is gyorsan reagált az eseményekre. A világszervezet helyettes főtitkára, *Chandran Paul Martin* a hír vétele után levelet írt a Japánban élő három evangélikus közösség vezetőjének: „Gondolunk rátok és imádkozunk értetek, lelkészekért és gyülekezeti munkásokért, hogy tudjatok lelki támaszt nyújtani a rászorulóknak, és hogy gyorsan meg tudjátok szervezni a segélyakciókat” – olvasható a levélben.

A *Németországi Protestáns Egyház* (EKD) Tanácsának elnöke, *Nikolaus Schneider* prézes hétfőn Hannoverben kiadott nyilatkozatában mindenkit arra kért, ne lankadjanak meg az imádkozásban a földrengés és a cunami által sújtott Japánért. „Többet nem tudunk tenni, mint imádkozni és tenni, ami tehetünk – többet nem, de ez most nem kevés!” – hangsúlyozta a hazánkban is ismert német egyházelnök. A Kenyeret a Világnak elnevezésű szervezet és más segélyszervezetek teljes odaadással igyekeznek segíteni a bajbajutottakon. A gyűjtés és a támogatás szervezett fogadása céljából több bankszámlát is nyitottak.

A *Japán Evangéliumi Aliansz* főtitkára, *Kiyoshi Gushiken* sajtónyilatkozatában ezt mondta: „Az emberek félelemben élnek. Kérünk titeket, imádkozzatok értünk!”

A *ProChrist* evangélizációs mozgalom európai vezetője, a közismert német lelkész, *Ulrich Parzany* arról szólt egy interjúban: a történelem a célegyenesbe érkezett. Egyre gyakrabban tűnnek fel azok a jelek, amelyekről Jézus a világvégével kapcsolatban szólt: vallási tévelygések, háborúk, forradalmak, éhségek, földrengések, kereszténygyűldözés, a jog és az igazságosság szélsőséges semmibevétele. Ezek azonban még csak az új világ létrejöttének szülési fájdalmai. A jelek megtérésre intenek. Többen rámutatnak az apokaliptikus történésekre, de óva intenek attól, hogy bárki is „menetrendet” állítson össze Jézus visszajöveteléről.

PAX News

HÍREK, HIRDETÉSEK

A kelenföldi evangélikus gyülekezet tanácstermében (1114 Budapest, Bocskai út 10.) március 24-én, csütörtökön 17.30-kor kezdődő irodalmi esten *Takaró Mihály* irodalomtörténész *Tormay Cécile-ről* tart előadást. Minden kedves érdeklődőt szeretettel hívunk és várunk!

A Keresztyén Értelmiségi Fórum következő alkalmán, március 28-án, hétfőn 18.30-kor a budahegyvidéki evangélikus templomban (Budapest XII., Kék Golyó u. 17.) *A Széchenyi-emlékév után…* címmel *dr. Rubovszky András,* a Széchenyi Társaság főtitkára tart előadást és fórumbeszélgetést. Az alkalomra minden érdeklődőt szeretettel várunk!

EVANGÉLIKUS ÉLET. ÉLED. ÉLED?

HALÁLOZÁS

Megpróbáltál minket, Istenünk, megtisztítottál, mint az ezüstöt. (Zsolt 66,10) Mély fájdalommal, de Isten akaratában megnyugodva tudatjuk, hogy *Kardos József* nyugalmazott evangélikus lelkész életének 78. évében visszaadta lelkét Teremtőjének. Temetése március 16-án, délután 3 órakor lesz a téti evangélikus temetőben.

Gyermekei, unokái és családjuk

Fizessen elő lapunkra!

HIRDETÉS

Szeretettel hívunk minden érdeklődőt a következő evangélikus külmissziói estre. Időpont: március 21., hétfő 18–20 óra. Helyszín: MEE Országos Iroda, Üllői úti tanácsterem (1085 Budapest, Üllői út 24.). Téma: *Találkozásaim Dél-Afrikában.* Előadó: *Hulej Enikő* evangélikus lelkész.

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból március 20-ától március 27-éig

VASÁRNAP

9.00 / Civil Rádió
Bach-találka
10.45 / m1
Kérdések a Bibliában
10.55 / m1
Református magazin
11.25 / m1
Evangélikus ifjúsági műsor
16.00 / Bartók rádió
Összkiadás
Liszt Ferenc összes orgonaműve
21.01 / Kossuth rádió
Turini nyár
Szakonyi Károly hangjátéka
21.15 / Bartók rádió
Az emberi hang dicsérete
Benne:
Martinov: Missa Russica
22.15 / Duna Tv
Az elszánt diplomata (angol–német játékfilm, 2005) (124')

HÉTFŐ

12.40 / TV2
Tízparancsolat (amerikai kalandfilm, 2006) (83')
2/1. rész
13.23 / Kossuth rádió
Apám kakasa
Változatok klasszikus magyar gyermekversekre
14.00 / Európa Rádió (Miskolc, Záhony)
Határtalan
Benne: az Evangélikus Rádiómisszió összeállítsa
18.34 / M. Katolikus Rádió
Pesti mesék. Honismereti séták Pesten és Budán
21.00 / Duna Tv
Csempészek (magyar játékfilm, 1958) (81')
21.40 / m1
Szülőföld (amerikai dráma, 2004) (95')

KEDD

13.45 / m2
Magyar évszázadok (magyar dokumentumfilm-sorozat, 23. rész)
A Lánchíd építéséről
14.35 / Kossuth rádió
Tér-idő. A hangszerek királynője – az orgona
1. rész
15.04 / Bartók rádió
Muzsikáló délután
19.20 / m1
Alkotmány utca
Beszélgetések az alkotmányról
21.00 / Duna Tv
Üvöltő szelek (angol játékfilm, 1999) (113')
22.20 / M. Katolikus Rádió
Egy bőrdzsekis pap vallomásai
1.45 / TV2
Kísértések (magyar film, 2002) (87')

SZERDA

12.05 / Bartók rádió
Hangverseny délidőben
Benne:
Dvořák: Stabat Mater Op. 58.
13.30 / Kossuth rádió
„Tebenned bíztunk eleitől fogva…"
A református egyház félórája
16.34 / M. Katolikus Rádió
Testvéregyházaink életéből
Jelentések a protestáns világból
20.05 / m1
Az élősködő (francia film, 2009) (58')
21.00 / Duna Tv
Kábulat (lengyel játékfilm, 2008) (106')
21.45 / m1
Katyn (lengyel történelmi dráma, 2007) (117')
23.30 / Bartók rádió
Ars nova

CSÜTÖRTÖK

12.00 / PAX
Séta az aranyutcákon (dokumentumfilm)
Kárpátaljai cigánysors
12.45 / M. Katolikus Rádió
Gospelkrónika
14.35 / Kossuth rádió
Tér-idő
A hangszerek királynője – az orgona
14.55 / Duna Tv
Isten kezében
Jónás útja
17.45 / PAX
Sarepta (dokumentumfilm)
21.40 / m1
Műkorcsolya-világbajnokság (összefoglaló)
22.30 / Kossuth rádió
Esti beszélgetés – kultúráról
23.30 / Duna Tv
Hideg napok (magyar játékfilm, 1966)

PÉNTEK

5.20 / m1
Hajnali gondolatok
10.00 / Bartók rádió
Hang-fogó
Benne: Buxtehude: d-moll passacaglia
16.35 / Duna Tv
Beavatás
Czakó Gábor televíziós esszéje
19.00 / Duna Tv
Egy párizsi nő (francia játékfilm, 1957) (86')
19.35 / Bartók rádió
A Nemzeti Filharmonikus Zenekar hangversenye
Benne: Kodály Zoltán: Budavári Te Deum
21.40 / m1
Nehéz kesztyűk (magyar film, 1957) (94')
22.05 / m2
Flandria (francia film, 2006) (87')

SZOMBAT

9.30 / Rádió 17 (Budapest)
Lélekhangoló. Az Evangélikus Rádiómisszió összeállítása (www.radio17.hu)
12.05 / Duna Tv
Isten kezében
A hit pajzsai
15.30 / Mária Rádió
Mégis szeretni
Gyökössy Endre tanítása
19.00 / Duna Tv
Ibsen: Nóra. A Vígszínház előadása felvételről
21.04 / Kossuth rádió
Három év. Csehov kisregényének rádióváltozata
1. rész
21.40 / Bartók rádió
Előadások a zenéről
Liszt Ferenc nevezetes „kereszt" motívuma
23.05 / m1
Nagyszínpad (koncertfilm)
Zene a rasszizmus ellen

VASÁRNAP

6.00 / Tenkes Rádió (Siklós)
Lélekhangoló. Az Evangélikus Rádiómisszió összeállítása (on-line adás: www.tenkesradio.hu)
6.03 / M. Katolikus Rádió
Orgonamuzsika
10.04 / Kossuth rádió
Baptista istentisztelet közvetítése Budapestről, a József utcai imaházból
Igét hirdet: Újvári Ferenc lelkipásztor
10.55 / m1
Evangélikus ifjúsági műsor
12.05 / Duna Tv
Élő egyház (vallási híradó)
14.00 / Filmmúzeum
A Pál utcai fiúk (magyar ifjúsági film, 1968) (105')
15.30 / Duna Tv
Márai-díjasok (magyar dokumentumfilm-sorozat)

Új nap – új kegyelem

Vasárnap
Az emberek elcsodálkoztak, és ezt mondták: „Ki ez, hogy a szelek is, a tenger is engedelmeskednek neki?" Mt 8,27 (Zsolt 40,6a; Mk 12,1–12; Róm 5,1–5/6–11/; Zsolt 10) Jézus alakítja a körülményeket. A válságban mindenki kétségbeesik, de ő hatalmának tudatában még az alvásra is képes. Felébresztik. Aztán, ahogyan a Mindenható szavával megteremtette a boltozat alatt lévő vizeket, Jézus hasonló hangon parancsol: Ti vizek! Csendesedjetek el! Azzal, hogy megmutatja isteni hatalmát, mégsem erejének fitogtatása a célja, hanem hitébresztés. A tanítványok elképednek. Hisznek a szemüknek. A blaszfémia kizárható. Kétségkívül Jézus a Krisztus, Isten fia.

Hétfő
Pál írja: Várom és remélem, hogy semmiben sem fogok szégyent vallani. Fil 1,20 (Zsolt 91,14; Jer 26,1–3.7–16.24; 1Sám 13,1–23) Hívő keresztségnek lenni felelősség. Felelős vagyok az ügyért, amely éltet. Pál apostol felelőssége a mártíriumig tartott. Ez nem érdem, hanem Krisztus munkája abban az emberben, aki egyszer s mindenkorra elkötelezte magát Jézusa iránt, az iránt, aki már előbb Pál mellett döntött, és elkötelezte magát. Pál mégis izgul és reménykedik, nehogy ő is csupán útfél, tövises vagy sziklás föld legyen. Életére tekintve tudjuk, hogy ő jó föld volt. És hogy mi tette őt termővé és felelőssé? Hát Krisztus szeretete. Pál Krisztusé volt, Krisztus ügye pedig Pálé.

Kedd
Mert szoros az a kapu, és keskeny az az út, amely az életre visz, és kevesen vannak, akik azt megtalálják. Mt 7,14 (Ézs 65,2; Jób 2,1–10; 1Sám 15,1–35) Sokan mutatnak rá, sokan beszélnek róla, sokan vágynak rá, sokan hoznak áldozatot érte, sokan ki akarják sajátítani, sokan képzelik magukat oda, sokan tudnak róla, sokaknak tetszik, mégis csak kevesen mennek át és járnak rajta. Pedig a szoros kapun túl, a keskeny út végén tágas tér és végtelen szabadság van. Hát mi kell, hogy valaki bemenjen a kapun, és végigjárja a keskeny utat? Talán bátorság? Nem. Talán megszállottság? Nem. Talán önbizalom? Nem. Talán elszántság? Nem. Talán egy nagy levegő? Nem. Talán hit? Nem talán – egész biztosan. Hit abban, hogy az út végén új élet vár. Szoros is a kapu, meg keskeny is az odavezető út, de megtalálható!

Szerda
Ha pedig annak a Lelke lakik bennetek, aki feltámasztotta Jézust a halottak közül, akkor az, aki feltámasztotta a Krisztus Jézust a halottak közül, életre kelti halandó testeteket is a bennetek lakó Lelke által. Róm 8,11 (Jób 33,28; 2Móz 17,1–7; 1Sám 16,1–13) A Lélek kikerülhetetlen. Sem az életből, sem a halálból nem hagyható ki. A Lélek létszükséglet. Életfeltétel. Ahol van, ott minden van, ahol nincs, ott semmi sincs. A Lélek a legnagyszerűbb személy, akivel az ember kapcsolatba kerülhet. Nemcsak megtart, hanem átvisz a halálból az életbe. Evangélikusok! Vegyetek Szentlelket! Azért vegyetek, hogy feltámadjatok. Mert mind az Atya, mind a Fiú, mind pedig a Szentlélek szükséges az örök élethez.

Csütörtök
Hálát adok az Úrnak teljes szívemből, elbeszélem minden csodatettedet. Zsolt 9,2 (Mt 11,5; 1Jn 1,8–2,2/3–6/; 1Sám 16,14–23) A zsidó vallásgyakorlat számos értéket hordozott, többek között azoknak az eseményeknek az elbeszélését, amelyekben Isten cselekvését tapasztalták meg. Hitük gyakorlásának egyik legerősebb megnyilvánulása Isten népük életében végzett tetteinek megosztása egymással. A családi közösség megtartó ereje ebben is kereshető. Egymás előtt elbeszélték atyáik történetét. Vajon neked van „Isten-történeted"? Elmesélted már gyermekeidnek és unokáidnak? A zsoltáros megtette. Buzdít is. Példáján keresztül sugallja: tanulj meg beszélni róla. Mert a hit hallásból van. Ehhez szükség van a te szádra is. Vedd szádra Istened nevét!

Péntek
Semmiért se aggódjatok, hanem imádságban és könyörgésben mindenkor hálaadással tárjátok fel kéréseiteket Isten előtt. Fil 4,6 (Jóel 4,16b; Lk 9,43b–48; 1Sám 17,1–30) Semmiért. Micsoda nagy szó! Főleg akkor, ha sokféle feladat és felelősség nehezedik a vállamra. Egy orvosi kivizsgálás, egy váratlan betegség, felnevelendő gyermekek, egy gondozásra szoruló családtag, munkahelyi felelősség, egy utazás megszervezése, ígéretes jövő. Semmiért. Mert mire jó az aggodalmaskodás? Kéztördelésre, sírásra, szorongásra, álmatlan éjszakára. Mire nem jó? Igazi változásra, a tiszta szeretet kifejezésére, az élet meghosszabbítására, a józan döntésekhez. Isten ki akarja venni az aggodalmaskodást a szívünkből. Arra biztat, hogy szólítsuk meg őt, mondjuk el neki és hagyjuk nála aggódásunk tárgyát.

Szombat
Krisztus mondja: „Én veletek vagyok minden napon a világ végezetéig." Mt 28, 20 (Zsolt 38,22; Gal 2,16–21; 1Sám 17,31–58) A világ Isten kegyelme által létezik. Amikor ő úgy dönt, hogy ennek a világnak véget vet, az egy új kezdetét fogja jelenteni. De addig is Krisztus – ígérete szerint – mindennap velünk van. Bármennyire távolodjunk is el tőle, ő mellettünk, körülöttünk és amennyire engedjük, bennünk marad. Megígérte. Ígéretei pedig igazak.

■ Horváth-Hegyi Olivér

Evangélikus Élet – A Magyarországi Evangélikus Egyház hetilapja

E-mail: evelet@lutheran.hu • **EvÉlet on-line**: www.evelet.hu, www.evangelikuselet.hu
Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu.
Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-1108; 20/824-5519, fax: 1/486-1195.
Szerkesztőségvezető: Boda Zsuzsa (zsuzsa.boda@lutheran.hu). **Szerkesztőségi titkár** (előfizetési és hirdetési ügyek referense): Vitális Judit (judit.vitalis@lutheran.hu).
Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu). **Olvasószerkesztő**: Dobsonyi Sándor (sandor.dobsonyi@lutheran.hu). **Korrektor**: Sinkáné Zombory Katalin (katalin.zombory@lutheran.hu). **Tervezőszerkesztő / EvÉlet on-line**: Nagy Bence (bence.nagy@gmail.com). **Rovatvezetők**: Boda Zsuzsa – Új nap – új kegyelem (zsuzsa.boda@lutheran.hu), Ecsedi Zsuzsa – Cantate (ezsu@lutheran.hu), Kendeh K. Péter – Oratio oecumenica (peter.kendeh@lutheran.hu), Véghelyi Antal – A vasárnap igéje (antal.veghelyi@lutheran.hu).

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu) 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228; 20/824-5518; fax: 1/486-1229. **Felelős kiadó**: Kendeh K. Péter (peter.kendeh@lutheran.hu).
Nyomdai előállítás: Konsilo Kft. (1022 Budapest, Tapolcsányi u. 6.). Felelős vezető: Nagy Zoltán.
Árusítja a kiadó és a Magyar Posta Rt. (ÜLK) INDEX 25 211, ISSN 0133-1302

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj belföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyed évre 3250 Ft, fél évre 6500 Ft, egy évre 13 000 Ft, európai országba egy évre 43 800 Ft (168 euró), egyéb külföldi országba egy évre 51 200 Ft (196 euró). Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsejével töröltetni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. Beküldött kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszámba szánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő délutáni lapzártakor kizárólag a hétvégi eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu, a hirdetéseket a hirdetes@evelet.hu címre várjuk.